ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

9 770032 339010

13. XI 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 500 ДИН. ● БРОЈ 2133

Мики

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

За све од 7 до 77

Веровали или не!

КРАЉИЦА ЖОДН ОД НАВАРЕ

ОПТУЖЕНА ЈЕ ДА ЈЕ УЧЕСТВОВАЛА У ЗАВЕРИ УБИСТВА СВОГ ПАСТОРКА АНРИЈА V И ЗАТВОРЕНА ЈЕ У ЗАМАК ПЕВАНСЕЈ. ТАМО ЈЕ ПРОВЕЛА ТРИ ГОДИНЕ И СВЕ ВРЕМЕ ЈЕ ИМАЛА ВЕЗАНЕ ОЧИ ЈЕР СЕ ВЕРОВАЛО ДА ЈЕ ВЕШТИЦА И ДА ТАКО НИКОМЕ НЕ МОЖЕ ДА НАУДИ.

ГЛИНЕНИ КРСТ

НАЂЕН У ГЛАСТОНБЕРИЈУ У ЕНГЛЕСКОЈ 648 ГОДИНА НАКОН СМРТИ КРАЉА АРТУРА, ОТКРИО ЈЕ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ ЊЕГОВА ГРОБНИЦА. НА КРСТУ, НА ЛАТИНСКОМ, ПИШЕ – ОВДЕ НА ОСТРВУ АВАЛОН ЛЕЖИ УВАЖЕНИ КРАЉ АРТУР.

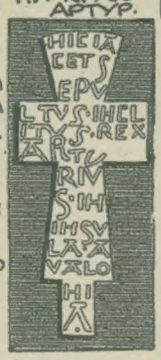

ГОСПОЂА РОЗА БЕРОН

ИЗ АРЛИНГТОНА (ДРЖАВА ВАШИНГТОН, САД) РОЂЕНА ЈЕ **7. ЈАНУАРА**, ЊЕН СУПРУГ **7. ФЕБРУАРА**, КЋИ **7. МАРТА**, А СИН **7. АПРИЛА**.

Брод алови дреко друге

У МЕСТУ КИРКИНТИЛОХ У ШКОТСКОЈ КАНАЛОМ ФОРТ И КЛАЈД БРОДОВИ ПЛОВЕ ИЗНАД ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ, А ОНА ОПЕТ ПРЕЛАЗИ ПРЕКО РЕКЕ ЛАГИ.

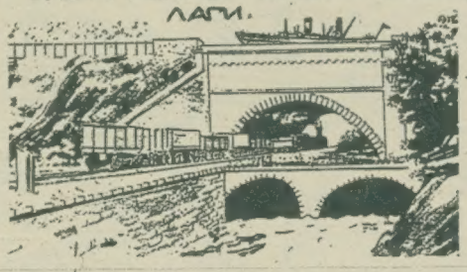

ЖЕНЕ

ПЛЕМЕНА ТУПАРИ ИЗ БРАЗИЛА РЕДОВНО ПОСЕЋУЈУ НЕКУ ВРСТУ САЛОНА ЗА УЛЕПШАВАЊЕ. КОЗМЕТИЧАР ИМ КАПКЕ НЕГУЈЕ ТАКО ШТО ИХ ГРИЦКА УСНАМА..

МАРШАЛ СУВОРОВ

РУСКИ ВОЈСКОВОЂА (1729-1800), СВАКОГ ЈУТРА ЛИЧНО ЈЕ БУДИО СВОЈЕ ВОЈНИКЕ ТАКО ШТО ЈЕ КУКУРИКАО КАО ПЕВАЦ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● ефекат такозване стаклене баште можда и није тако лоша ствар како се до сада мислило, сматра група индијских научника који су утврдили да би повећање угљен-диоксида које се очекује почетком 21. века могло повољно да утиче на биљке. Испитивања на пшеници, слачици и још неким биљкама показала су да би оне уз концентрацију угљен-диоксида која се предвиђа за крај овог и почетак новог века

могле да повећају своју биомасу за 25-30 одсто а самим тим дају и већи принос.

●●● Џоан Хелм, стручњак за средњовековну историју са аустралијског универзитета Квинсленд, тврди да је

француски писац Кретјен де Трој својим причама о краљу Артуру хтео да се наруга онима који су те приче само преносили не разумевајући њихов прави смисао. А прави смисао је у математичкој вези, заправо у односу између броја редова у рукопису и украшених почетних слова сваког поглавља, као и математичке геометријске шеме скривене у шарама које красе стихове. Сви ти математички подаци, тврди Џоан Хелм, показују неке законитости на Земљи које Де Трој у 12. веку, кад је живео, није могао да обелодани јер су били супротни ставовима Цркве.

●●● свим женама које намеравају да посете Париз Американка Керолајн О'Конор наменила је водич из кога може да се сазна како и где најлакше може да се очара згодан Француз, колико кошта маникир код Герлена а колико вечера у луксузном ресторану. Ту је и адреса чувених мајстора кухиње који дају поподневне часове кулинарства, па савет како да се користе у Француској и мали речник најнеопходнијих израза као што су „Обожавам те" или „Где је најближи WC?"

●●● све мањи наталитет и строга ограничења доласка странаца суочили су јапанску владу са озбиљном невољом – недостатком радне снаге. Сваког дипломираног средњошколца или студента у

просеку чека једно и по радно место што и не би било најстрашније да анкете не показују да млади Јапанци све више „пате" од недостатка дисциплине, смањеног интересовања за науку, и вредноће. Једино у чему предњаче испред својих очева јесу захтеви за дужим одмором.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ЊЕГОВО НЕСАВРШЕНСТВО
ЧОВЕК

КАРЛ ЛУИС СПОРИЈИ ОД СЛОНА

Када неком кажемо да је тром као слон, неправедни смо према слону који на стази од 100 метара не би имао никаквих мука са светским рекордером

Прошле године у Француској велики број гледалаца привукло је такмичење француских спринтера и коња. Добро су зарадили атлетичари, ништа лошије нису прошли ни власници коња, а страдали су, као и увек, лаковерни. Пре свега они који су на кладионици покушали да зараде кладећи се на људе. Коњи су, наравно, били много бржи.

Дуели људи и животиња одувек су привлачили пажњу. Тако су у прошлом веку посматране трке капетана Берклија са шестопрезима, а у овом десетобоја Џима Торпа и олимпијског хероја из Берлина 1936. Џесија Овенса са животињама. Човек је могао да победи, али само ако је такмичење било лажирано, јер мало је животиња, односно сисара, који су спорији од најсавршенијег живог бића – човека.

Слон је спринтер

Не би се могло рећи да је човек крив за то јер су се наши преци „појавили" на Земљи релативно касно, могло би се рећи у пола трке. У то време такмичење између месождера и биљождера било је увелико у току. Месождери су морали да развију брзину да не би остали гладни. Биљождери су морали да буду још бржи да не би били нечији ручак, а човеку није преостало ништа друго него да своју спорост надомести лукавством и оружјем.

Али, то није нимало утицало на човекову таштину. Олако ћемо рећи неком да је тром као слон, а тих неколико тона костију мишића и сала могу да трче брже од светског рекордера Карла Луиса на 100 метара. И слону такође одговарају кратке стазе (због превелике тежине „спринтер" је по природи) и на 100 метара, као и његов стари непријатељ носорог, може да постигне брзину од 40 километара на час. Луисов рекорд од 9,86 секунди на 100 метара је тек 36,5 km на час.

Ипак, недавно је утврђено да то није највећа просечна брзина којом се кретао неки човек без икаквих помагала. Прегледани су стари филмски и ТВ снимци уз помоћ модерне технологије и дошло се до сензационалног открића: светски рекордер није и најбржи човек.

И Карл Луис је био бржи од себе, то јест од трке у којој је постао светски рекордер на 100 m, а учинио је то у трци штафета 4 x 100 метара 1984. године на Играма у Лос Анђелесу када је своју деоницу претрчао просечном брзином од 40,27 km на час, али то је тек друга брзина свих времена. Највећу брзину, ону која се може упоредити са слоновском, постигао је Роберт Боб Хејес на Олимпијским играма у Токију 1964. године, такође у штафети 4 x 100 m. Компјутери најновије генерације утврдили су, на основу филмских снимака, да је легендардни Хејес трчао брзином од 41,66 km на час. Заиста брзо, али толико спорији од брзине на изглед тромог гориле који чак 800 метара може да претрчи брзином од 48 km на час.

Горила је дугопругаш

Ненадмашни Себастијан Коу је свој светски рекорд од 1:41,73, минута на 800 m постигао трчећи 28,31 km на час! Шта то значи? То значи да би дугонози Британац испао смешан у такмичењу са три

Коњ је био бржи: француски спринтер Данијел Сангума призвао је пораз

Краљ брзине је гепард

	брзина (km/h)	дужина (у метрима)
Гепард	115	400
Америчка антилопа	97	900
Монголска газела	88	800
Газела Спрингбок	84	800
Газела Томпсон	80	800
Грантова газела	75	800
Коњ	69,6	400
Срна	68	800
Хрт	67	400
Јелен	66	800
Зебра	64	800
Калифорнијски зец	64	600
Гну	60	800
Монголски вук	58	900
Којот	56	900
Шакал	56	900
Куниц	56	500
Биво	56	900
Жирафа	51	900
Лисица	50	900
Ирвас	50	900
Визон	50	500
Дивљи магарац	50	900
Горила	48	800
Бик	45	900
Слон	42	100
ЧОВЕК	41,66	100
Мајмун	32	500
Гуштер	29	100
Јазавац	25	500
Црна мамба	24	100

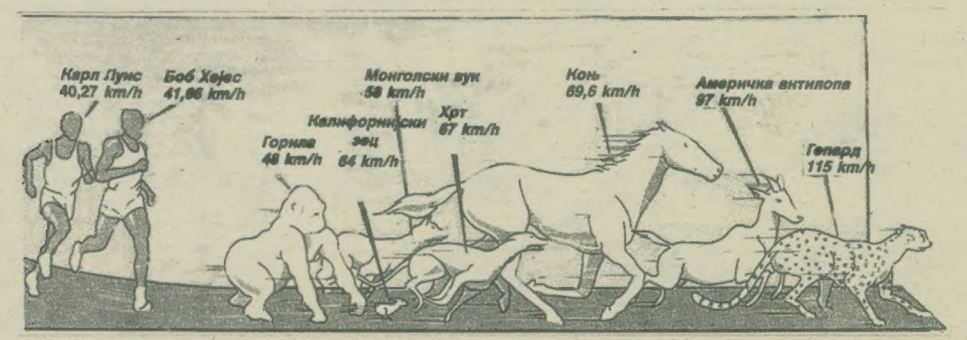

Људски рекордери на зечеву „велике трке"

Због своје велике снаге гориле практично немају природног непријатеља, али остали биљождери, мада на изглед нежни и крхки, развили су способност веома брзог трчања. Чак и неспретна жирафа своја три спрата може да носи брзином од 51 километар на час готово читав километар, а дугопругаш је и афрички биво. На „стази" од 900 метара може да трчи брзином од 56 km на час, а синоним брзине зец или куниц ту брзину може да држи само 500 метара. Истом брзином трче и којоти и шакали и куницев рођак калифорнијски зец, радо виђен на трпези сваког којота, оштрим тренингом у коме је залог живот, стигао је до просечне брзине од 64 km на час.

Његова је срећа што су му противници којоти. Да неким случајем у Калифорнији живе гепарди, зечева више не би било јер је краљ брзине гепард двоструко бржи од зеца. У „продуженом спринту", како се у атлетици зове стаза од 400 метара, достиже брзину од 115 километара на час.

То је три пута брже од Луиса! А какву тек шансу у трци са својим сродницима сисарима има обичан човек? Никакву. Ако 100 метара можете да претрчите за 14 секунди, развићете брзину од 26,3 km на час и од вас ће чак и гуштер бити бржи. А ако нисте баш у некој кондицији и трчите секунду спорије од вас ће бити бржа и црна мамба. Тачно је то да је то најбржа змија, али она ипак нема ноге...

Ж. Б.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

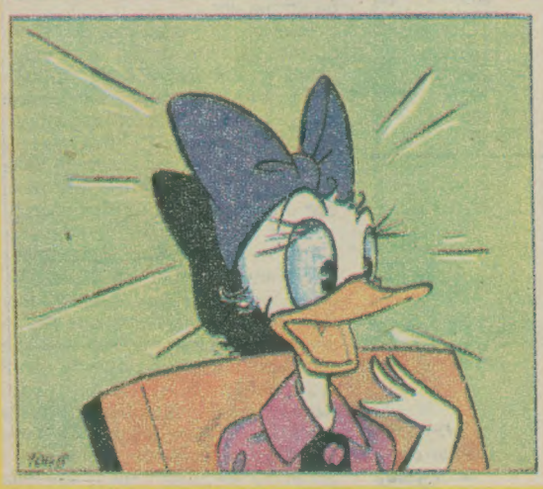

ШТА СМО ЈЕЛИ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Плашинц (десно) тек што није справљен и борундеа (лево)

ЗАЛОГАЈ КРАЉЕВИЋА МАРКА

Више него било која писана историја, свакога дана на нашим столовима појављује се храна припремљена на стотине начина. Прича се да је Хенрик Ибзен, један од највећих драмских писаца, био страствени љубитељ само једне књижевности – оне записане у куварима. – Кувари су најбоље књиге на свету – говорио је Ибзен – само је штета што су њихови писци увек анонимни...

У тањиру се преламају цивилизације, географска открића, давно ишчезли народи и, колико год то звучи невероватно, понеки обрис будућности. Храна је онај део нашег живота о коме, хтели то или не, у сваком тренутку, водимо рачуна. Међутим, исхрана се мењала кроз векове као што су се мењале и цивилизације.

Велика географска открића донела су и нове врсте хране. Колумбове три лађе „Пинта", „Нињa" и „Санта Марија" нису донеле товаре драгог камења и злата, али су донеле

Борундеа, плашинц, шушкан пасуљ, баница, белмуш и многа друга, још чуднија, јела била су само део средњовековног јеловника наших крајева. Уосталом, зар није тачна она: „Реци ми шта једеш, рећи ћу ти ко си?"

Белмуш, савршен доручак пастира

Снимци: **Стојан Ђорђевић**

За укус старих јела пресудно је и посуђе

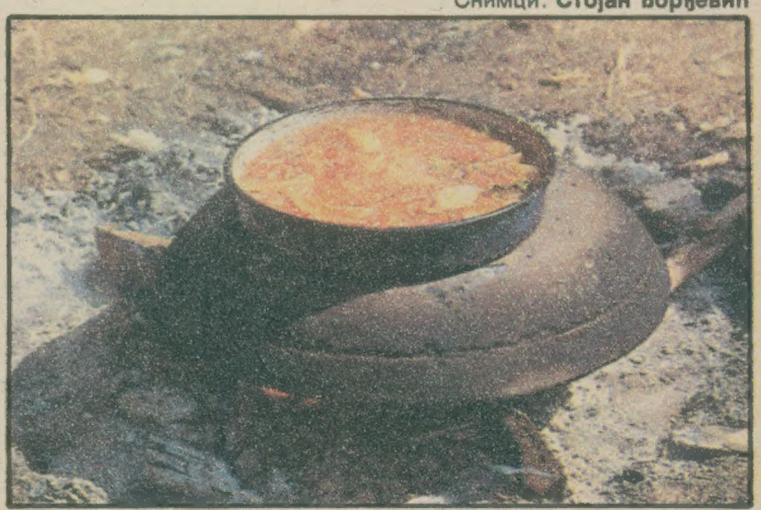

Док се пита припрема испод сача, горе се крчкају шкембићи

кромпир и кукуруз, Магеланови и Да Гамини бродови су под пуним једрима носили зачине, а рукописи Марка Пола уводе нас у магични свет онога што данас зовемо кинеском храном.

Три перпера по воденици

У балканским крајевима средњи век је обележила знатно разноврснија храна од неких других делова Европе, у првом реду захваљујући чињеници што је Балкан одувек био раскрсница овог дела света.

Основу исхране чинио је хлеб који је, уз мноштво каша од житарица, био свакодневно присутан на столу. Хлеб се правио по савршеном рецепту данашње макробиотике, од интегралног брашна, млевеног у воденицама које су, рецимо, по законику цара Стефана, плаћале таксу 3 перпера, колико је била и висина таксе за читаво село. Посебна врста хлеба правила се од белог брашна и он се називао колач, а припремао се за залихе на бродовима и, по својим особинама, био сличан двопеку.

Каше су се правиле од пшенице, овса, проса, јечма и ражи, куване с водом или млеком, неретко зачињаване улупаном павлаком или сурутком. Уз многе врсте сирева, младих, старих, јако и слабо ферментираних, тврдих и меких, ове каше су свакодневно биле на јеловнику. У источној Србији до данас су се задржала јела као што су белмуш и борундеа која су се сигурно припремала и у средњем веку. Белмуш се састоји од најмлађег сира „старог" тек 24 сата који се иситни и кува у земљаној посуди без воде док не пусти масноћу. Након тога додају се две кашике брашна и меша док се не добије јединствена маса.

Борундеа је такође кашасто јело које садржи и месо. Уместо сира, као у белмушу, кува се полумасна свињетина док се не распадне. Тада се, као и код претходног јела, додају две кашике брашна и здробљена два-три чена белог лука и маса се меша док се не сједини.

У цењена средњовековна јела свакако спада и риба. Она се хватала у слободним водама, али је у документима властелинства као посебна ставка увек истицан и вештачки рибњак. Риба се припремала на најразноврсније начине, а посебну улогу у њеном припремању играло је масло, како су наши преци једнако називали и маслиново уље и бутер.

Маслина вероватно спада у ред најцењенијих биљака, тако да је средњовековни будвански пропис предвиђао казну од 50 перпера за онога ко посече маслиново стабло. На маслиновом уљу пржила се или њиме преливала риба о посним данима, а за зиму се солила и сушила. Зато будите сигурни: кад данас загризете сушену укљеву, скадарског крапа, или окусите пастрмку на жару, као да сте узели залогај који је о посним

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ФРИЖИДЕРИ ПРОТИВ АТОМСКИХ ЦЕНТРАЛА

Фрижидери су велики гутачи електричне енергије. Године 1977. просечан амерички фрижидер трошио је 1900 киловат-часова годишње. Онда су уведена ограничења која су обавезала произвођаче да снизе потрошњу до 1500 киловат-часова 1979. године а потом и до невероватних 1000 киловат-часова 1987. Сада је пред њима нови циљ: до 1993. просечан амерички фрижидер мораће да троши мање од 700 киловат-часова годишње.

А како САД имају 125 милиона фрижидера и замрзивача, то значи да ће тада моћи да буде затворено 30 атомских централа!

РАТ ЗБОГ РЕКЕ

Последњих месеци у Јапану се води права битка око једне реке. Реч је о Нагари, јединој преосталој великој реци. Можда ћете се упитати како то јединој, присећајући се да Јапан не спада у земље сиромашне воденим токовима. То је сасвим тачно, али од око 30.000 река, колико их има, још само 19 задржало је природни ток: све остале су преграђене, зајажене мањим или већим бранама. Последња, недирнута, остала је Нагара.

И док влада тврди да је подизање бране и на овој реци неопходно како би се становници уз њен ток сачували од поплава, али и да би се створио велики резервоар воде за потребе индустрије, дотле еколози, уметници, „обични" људи, па и понеки

политичари, сматрају да је реч о замајавању народа и да ће подизање бране нарушити екосистем те области и угрозити врло ретку врсту лососа која живи искључиво у водама Нагаре и нигде више. Ко ће победити, остаје да се види, али је чињеница да је влада још пре 24 године одобрила пројекат бране и даље није мрднула. Можда ће, ипак, победити они који желе да велика река слободно тече.

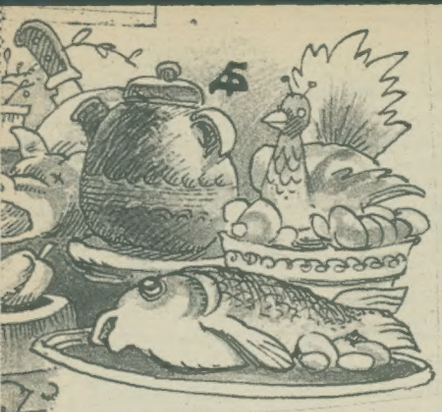

данима јео Краљевић Марко. Јер, кад је мрсио, зна се шта је јео – „печења овнујског".

Средњовековна срнећа леђа

Печење се готово редовно налазило на трпезама властелина и оних који су за те трпезе седали, делећи милост владарску и божју. А пекло се све, од крупне стоке до јаребица које су, да би биле сочније, попут мартовских младих фазана, биле пуњене сувом сланином и преливане павлаком.

Срнећа леђа су данас колач, али за наше претке она су се припремала тако што су се права срнећа леђа шпиковала сланином. Од мешавине сока који су пуштала током печења и масла (овог пута бутера), уз додатак црног и белог лука и тада драгоценог бибера, правио се тамни сос којим се месо преливало.

Месо дивље патке било је веома цењено и спремало се на много начина, али је вероватно најлепше било оно преливено вином у које се стављао мушкатни орах, лорбер, бибер, мајчина душица па се након стајања у овом пацу пекло на отвореној ватри претходно умочено у растопљени маслац!

Дивља свиња је била трофеј сваког средњовековног стрелца који је држао до себе, али је због јаког мириса морала да се држи у пацу бар 4 – 5 дана да би се потом шпиковала и пекла.

Не мањи трофеј био је и медвед, а од његових бифтека прављена је првокласна пршута. Урош II је византијске изасланике гостио вепровима, јеленима и птицама, док су у посне дане добијали свежу и усољену рибу, и то, кажу хроничари, посебно дунавску која је била једно од најцењенијих јела на византијском двору. Уз рибу су ишле махунарке, најчешће пасуљ и боб. Пасуљ се до данас задржао у нашој исхрани, али је шушкан пасуљ јело које полако ишчезава. Полузрели пасуљ треба нанизати на конац и осушити. Када се осуши, скува се и дода запршка од празилука. Уз рибу је незамењив, баш као што је био и на византијском двору.

Питождер из Душановог доба

Посебно место, могло би се рећи почасно, у нашој кухињи средњег века заузимају пите. Уосталом, то је реч коју смо позајмили Грцима, Румунима и Мађарима. Богати властелини пунили су тесто за развлачење месом, а њихови сиромашнији поданици сиром, зељем, копривама, бундевама и ко зна још чиме. Љубав наших предака према питама и данас се огледа у ритуалном тамањењу гибаница и бурека. Да та љубав има дубоке корене, говори и повеља Стефана Душана који је једном суседу манастира Трескавац код Прилепа наденуо име Пожрипита, што би данас значило – Питождер.

Можемо само да нагађамо да је Питождер таманио и плашинц, јело које и данас постоји и које се прави када се развучена кора киселог теста напуни кашом од јаја и сира па преклопи, као рецимо, папир за коверат и пржи на уљу.

Наравно, када се оволико и овако јело, морало је добро и да се попије. Најцењеније пиће било је вино. Виногради су у нашим крајевима постојали још од античких времена, а пошто су крсташи доносили нове технологије, вински подруми су производили готово све тада познате врсте.

Међу најфинија вина у то време убрајала се тамјаника или мушкат, али њу је крајем 14. века потиснула малвазија. Вино се чувало у бачвама или глиненим ћуповима сличним амфорама. Пило се увек расхлађено, чак толико хладно да је неке то стајало живота. Документи кажу да је Радивој, син босанског краља Остоје, умро од грознице коју је добио пијући веома хладно вино. Свети Сава је преживео иако легенда каже да је био веома незадовољан што угарски краљ Андрија II на свом двору није имао леда, па је, помоливши се Богу, натерао град из ведрог неба. Сакупио је комадиће леда у сребрну посуду гунђајући да је он у својој земљи научио да пије само хладно вино.

Уз вино се пила и медовина коју су Срби донели из своје прасловенске постојбине. Велики љубитељ медовине и хладног вина био је и Фридрих I Барбароса који је 1189. свратио у Ниш код свог пријатеља по крсту, оружју и чаши великог жупана Немање, где су се он и његови крсташи обилато послуживали овим рајским пићима. По повратку из крсташких похода часни витезови су се одужили, што материјално, што територијално, али и новим рецептима, и од тада се у Србији праве и сортна црна вина.

Треће пиће на трпези било је пхво које су нам у наслеђе највероватније оставили Келти јер се у пиротском крају и данас може чути реч аловина, која потиче од староенглеске, односно кумбријске речи але – а обе значе пиво. Да се пиво производило говоре подаци да се годишњи намет кметова манастира Бистрице, Бањске, Грачанице и Дечана намиривао у хмељу и сладу.

Уз ова пића сигурно је веома добро ишла салата од празилука и згњечених ораха или хладна боранија запечена у јагњећој марамици, као и шулама – ситно исцепкано бело кокошје месо укувано у брашну и води и запржено луком и паприком.

Уосталом, једно је сигурно: што се кухиње тиче, сигурно знамо ко смо.

Градимир Алексић

Илустровао: Драган Боснић

МИЛОСТ ЗА ТУНДРУ

Док се широм света покрећу разне акције за очување ретких животињских врста, река, мора и језера, градског ваздуха и још много тога, у Норвешкој се страхује за тундрама. Ако се не учини нешто, и то одмах, кажу ускоро ни оно мало оскудне вегетације које има у поларном кругу више неће бити. Потамањиће је ирваси, обрстиће и последњу травку. Већ годинама њихов број се не смањује. Напротив. А период вегетације у овим крајевима је кратак: зима је дуга, траје 10 месеци, и за то време температура се врло често спушта на минус 50°C. За она два летња месеца тундра не успева да се обнови и ако Лапонци не смање број од 160.000 ирваса, сигурно је да ће се претворити у голет.

За разлику од норвешке владе, Деда Мраз се радује: ирваса има толико да могу да вуку не једне, него на хиљаде саоница. Изгледа да је тачна изрека која каже да док једном не смркне, другом не сване.

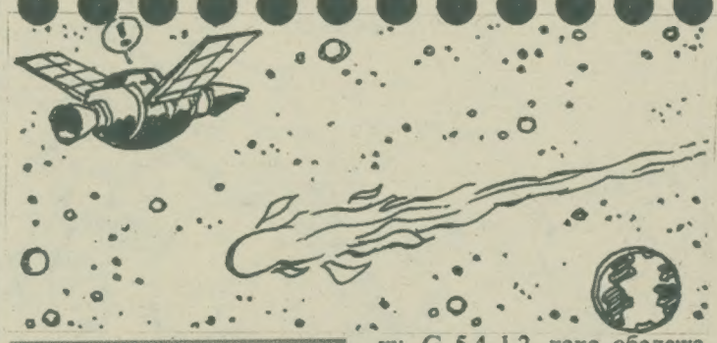

НЕБЕСКИ „БРЗИ ГОНЗАЛЕС"

Најбрже небеско тело у нашој галаксији је остатак једне супернове која јури брзином од 8,56 милиона километара на час. По речима научника из америчке Националне радиоастрономске опсерваторије у Новом Мексику, G 5.4–1.2, како обележавају ову пулсирајућу неутронску звезду, јури брзином која је 60 пута већа од оне којом се Земља окреће око Сунца.

Небески „брзи Гонзалес" има, по прорачунима које су извели астрономи, пречник од само 9,6 километара и окреће се око своје осе брзином од осам пута у секунди, а густина му је равна оној коју би имала наша планета кад би се сабила у коцку чије би стране износиле 210 метара.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

©1992 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ФОТЕЉА НА МЛАЗНИ ПОГОН

ЗА СПАС У ЗАДЊИ ЧАС

Откако је измишљена пре педесет година, столица за катапултирање спасла је више од 10.000 пилота у свету

КАТАПУЛТИРАЊЕ: ОПАСНЕ БРОЈКЕ

3.000 km/h. Руски систем теоретски омогућава напуштање авиона при брзини од три маха (3600 km/h)! Звучи невероватно кад се зна да већ код брзине од 1000 km/h пилот тешко подноси удар при катапултирању.

30.000 m. Руси су се и овде истакли: они тврде да су у стању да катапултирају пилота на висини од 30 километара! Успех је утолико већи што он мора да се сретне са спољном температуром од – 60° C и атмосфером у којој нема кисеоника.

1.000 kg. Толико тежи пилот у оној одсудној четвртинки секунде колико траје катапултирање. Зато и трпи страшно убрзање од 15 G.

300 km/h. То је брзина којом пилот везан за столицу пада. Са висине од 12.000 метара, на пример, његов слободан пад траје 3–4 минута. Затим се, аутоматски ослобођен каишева, одваја од седишта а његов падобран се отвара.

0 km/h. Модерни системи за избацивање омогућавају и пилоту који има проблема да слети да се катапултира налазећи се на Земљи, при такозваној нултој брзини. Њега, наиме, столица избацује довољно високо да падобран има времена да се отвори.

Испробавање нових „столица-ракета" у британској фирми „Мартин-Бејкер" која је још увек произвођач бр. 1 седишта за избацивање. Једна столица стаје од 500.000 до милион француских франака

КАКО РАДИ ЧАРОБНА СТОЛИЦА

Шиљак за стакло

У тренутку када се пилот катапултирао, овај зубац пробија специјално стакло кабине које експлодира и мрви се у прах.

Маска која живот значи

У случају да буде избачен на великој висини, ова маска снабдева пилота кисеоником.

Визир за очи

Тек пред само катапултирање пилот спушта визир који ће му, "забрављен" за кацигу, штитити лице.

Спона за каишеве

Аутоматски се отвара у тренутку кад се пилот одваја од столице.

Ноге су заштићене

У тренутку испаљивања каишеви аутоматски притежу ноге уз столицу да би се избегле последице.

Мотор за катапултирање

Мали реактивни мотор лансира пилот из кабине – цела акција траје четвртину секунде!

Појас за спасавање

И он се надувава аутоматски ако пилот дође у додир са водом.

ЗА СПАС У ЗАДЊИ ЧАС

Први човек коме је тако нешто уопште пало на памет био је британски пуковник Холт, а своју фантастичну идеју изложио је још за време Првог светског рата. Међутим, тек кад су на сцену ступили млазни авиони-ловци и бомбардери – из којих се пилот више није могао извући само снагом својих мишића (раније су отварали куполу и искакали, што сада због велике брзине и огромног притиска више није ишло), то је натерало конструкторе да се најозбиљније баце на пројектовање столице за катапултирање. Међу њима је био и Енглез Џејмс Мартин који је своја истраживања започео 1944. и убрзо преузео вођство тако да је његово име постало појам у овој области и ушло у назив најпознатије фирме за производњу ових спасоносних уређаја.

Стигао је го на земљу

Па ипак, прва летећа столица која је спасла живот једном човеку није била марке „Мартин-Бејкер": догодило се то једном шведском пилоту који је 30. јуна 1946. године први у историји катапултиран из SAAB-а после судара у ваздуху с другим авионом. Само неколико дана касније изведено је прво „намерно" катапултирање пилота: пробни летач Бернард Линч пристао је добровољно да буде избачен на висини од 2.500 метара при брзини од 500 km/h из једног „глостер-метеора". Успех је био потпун.

Европа је тако измакла Америци – први покушај изведен је преко Атлантика два месеца касније, а прво право спасавање одиграло се у САД тек августа 1949. Али, зато је прво избацивање пилота из суперсоничног авиона припало њима и подигло велику прашину! Догодило се то у Калифорнији 26. фебруара 1955. Тог дана се Џорџ Ф. Смит избацио из свог „F-100 Супер сабра" који је летео брзином од преко 1000 km/h. Не дајући знаке живота потпуно го (притисак му је искидао сву одећу, сломио кацигу, сат и сву другу опрему) пао је усред једног језера где га је неки рибар покупио и спасао да се не удави. Епилог: неколико дана био је сасвим слеп, више месеци провео је у болници, али – остао је жив!

Скакање падобраном – са земље!

Конструктори су временом измислили и друге начине за напуштање авиона коме нема спаса: избацивање кроз под код великих бомбардера, капсуле које се катапултирају из авиона који лете неколико пута брже од звука (1.200 km/h, односно један километар за три секунде) или из ракета за орбиталне летове. У међувремену, столица за катапултирање постала је саставни део сваког војног авиона у свету. И, наравно, постајала све савршенија како је напредовала технологија модерних авиона. Ускоро је не само омогућавала избацивање уз одговарајући потисак, што је између осталог смањивало могућност повреде, већ се могла користити и на великим висинама а и на самој земљи! Било је то од огромне важности за оне пилоте који су морали да се избаце тек пошто би се спустили на земљу апаратом који је захватила ватра. А то се врло често догађа у рату.

С друге стране, конструктори су непрекидно радили на побољшањима која су повећавала сигурност. Тако је ручица за избацивање, која се у почетку налазила изнад главе пилота, сада премештена између његових ногу. Решење без кога се не може ако се зна да у извесним положајима летења пилот трпи такво убрзање да тешко може да подигне руку. Иако данас већ 10.000 пилота дугује живот овој чаробној столици, трка за њено техничко усавршавање се наставља. Јер, могућности летења напредују таквом брзином да спасавање пилота доноси стално неке нове невоље. Тако у најновијим ловачким апаратима, какав је на пример француски Рафал, пилот у својој кабини практично лежи. Зато филијала „Мартин-Бејкера" у овој

Строго затворен клуб

ПЛАВА КРАВАТА СА ЦРВЕНИМ ТРОУГЛОМ

То је заиста један од најзатворенијих и најексклузивнијих клубова на свету. С разлогом: у њега могу да уђу само пилоти који су катапултирани из авиона. Или из авиона или из ракете! Па ипак, у тај клуб годишње уђе неколико стотина нових чланова. Постоје, у ствари, два таква клуба. Један је амерички и оснивач му је Друштво U. S. North American, а добио је име „Катрпилер" („Гусеница") чији се лик налази и на бецу који добијају посвећени из разлога што су, досећате се, падобрани израђени од свиле, а свилу праве гусенице свилене бубе. Други, британски, „Мартин-Бејкер" још је цењенији и то не из неког снобизма, већ зато што је истоимени британски конструкторски биро на челу светске производње столица за катапултирање са листом од 6.000 пилота који су се спасли његовим уређајима. Чланови овог клуба као највиши знак признања добијају кравату – плаву са црвеним троуглом – коју специјално за „Мартин-Бејкер" производи чувена фирма „Гивс енд Хоукс" из Лондона. Оне су уникатне и – једнотрактне! А ево и шта то значи.

– Први пут сам катапултиран – сећа се француски генерал Ален Бросије – са авиона „Сејбр F-86" столицом „North American" и то ми је донело бец гусенице. За друга два избацивања успешно сам искористио услуге „Мартин-Бејкера", али сам имао право само на једну једину кравату.

Катапултирани се састају сваке друге године на Салону авиона у Буржеу. На последњој изложби примљене су и новајлије, међу њима и потпоручник Гијемон, 55. по реду француски катапултирани пилот који је месец дана раније преживео удес захваљујући столици „Мартин-Бејкер" и капетан Гањо, који је избачен из „миража F-1" у Африци, тачно тридесет година после свог оца који се на исти начин спасао из једног „урагана"!

АЕРОДРОМ БУРЖЕ 1989: СЦЕНАРИО РУШЕЊА

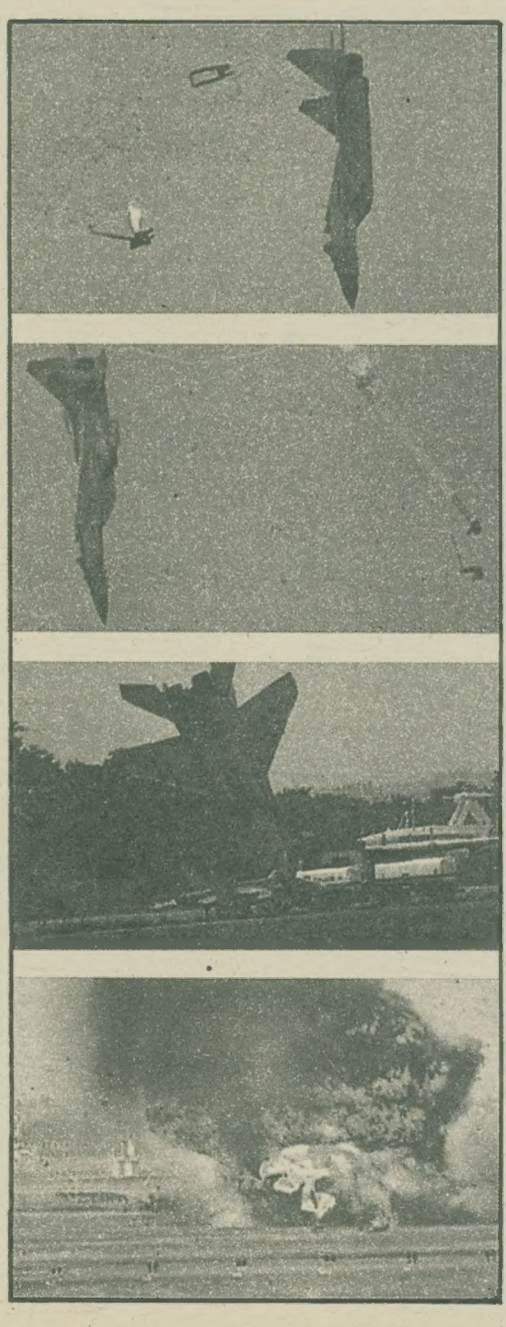

Авион пада, пилот се избацује

У јуну 1989. на аеродрому Бурже крај Париза, изводећи демонстрациони лет, „миг–29" кренуо је у понирање кад му је један мотор отказао, на неколико десетина метара изнад земље. Авион је почео да пада.

Човек се одваја од столице

Столица са стабилизатором одваја се од пилота, отвара се падобран. Цела операција трајала је неколико секунди.

Авион се закуцао у земљу, пилот је остао жив

Да се катапултирање одиграло само једну или две секунде касније, падобран руског пилота Анатолија Квочура не би имао времена да се отвори.

Криве су птице

За „миг" се овај лет завршио катастрофом (утврђено је да је један реактивни мотор „прогутао" птице), али су зато стручњаци Запада имали прилике да открију квалитет совјетских столица.

земљи не престаје да изводи тестове у Тулузу, у ваздушним тунелима, а то исто чине и Велика Британија и САД. Сада неки конструктори очекују много од открића која би могла да стигну са Истока. Сањају о великом технолошком трансферу с ваздухопловним конструкторима бившег СССР-а... У ствари, Руси, а посебно конструкторски биро „Звезда", поседују таква знања из ове области да проценат њихових успешних катапултирања достиже 95 одсто! Можда објашњење треба тражити у следећем: као и у свим другим научним програмима, Совјети су и овде дали предност „тешком" решењу. Опредељивали су се за столице знатно теже од европских модела, али управо због своје тежине (просечно изнад 200 килограма, док оне уграђене у „рафал" теже једва колико и сам пилот) оне пружају стабилност у оном најодсуднијем часу при излетању из авиона.

Од 100 пилота, 10 употреби столицу

Упркос свим овим успесима, има драматичних примера кад ни ова чаробна столица не може да помогне, односно кад догађаји иду мимо ње. То се догодило априла ове године једном пилоту француске патроле који је погинуо: после успешног катапултирања његов падобран једноставно физички није имао могућности да се отвори. Јер, свако спасавање из авиона који се руши одвија се увек у најнемогућијим условима, са низом непредвидљивих чинилаца. У ствари, право је чудо како пилот који треба да донесе одлуку – у једној или неколико секунди – о избацивању из авиона који само што није тресnуо о земљу, без могућности да бира висину, услове и, свакако, облик терена, ипак стигне жив и неозлеђен на земљу! Ако се сећате, за време рата у Заливу, кад је ирачка телевизија приказивала пилоте западних савезника свега неколико сати пошто су се спасли катапултирањем са својих погођених Торнада, они су сви били изобличени, отекла лица од огромног притиска при избацивању. А не од „обраде" оних који су их заробили како су многи помислили.

Све је ово само део високог ризика професије војног пилота: зна се да око 10 одсто седишта за избацивање уграђених у њихове авионе они, пре или касније, у својој каријери и употребе.

В. Милићевић

СКИТЊА КРОЗ ПСИХОЛОГИЈУ

Уређује: Слободанка Лазаревић

Алиса је била Викторија

Важно је бити другачији

У студији о енглеским ексцентрицима коју је урадио клинички психолог др Дејвид Викс наводи се да је од 10.000 Британаца један сигурно потпуни ексцентрик. У ову групу спада и извесни Џон Вард, библиотекар, који је шетао улицама Лондона обучен као ружичасти слон. Вард је изумео и користио возило које личи на торпедо на точковима, са блештећим светлима, крилима и пропелером хеликоптера.

Злоупотреба парапсихологије

Један енглески часопис објавио је 1987. године серију „интервјуа" са познатим покојницима из прошлости, наводно преко екстрасензорних медија, да би се сазнало за кога би ови гласали да су живи. Након разговора са „духовима" било је сасвим извесно да би Хенри VIII гласао за конзервативце, Стаљин би се недвосмислено одлучио за лабуристе, а Џингис-кан би одговорио са „не знам".

Привлачни Дилан

Шта је то у укусу помфрита и изгледу неких људи те се свиђају малтене свима? Енглески часопис за младе „Just seventeen" тражио је од својих читалаца да наведу особу из јавног живота коју сматрају физички најпривлачнијом. Резултати анкете, који су објављени у августовском броју ове године, показали су да је то Лук Пери, допадљиви Дилан из серије „Беверли Хилс 90210". Читаоци су посебно високо оценили Перијев глас, ход, фризуру и осмех.

ЧЕТВОРИЦА ЗА ЈЕДНОГ

Пуцањ леда одјекнуо је у шумској тишини као бомба. За мање од једног минута нестао је цео мост ишчупан заједно с темељима и с њим и радници Памфил Леклерк и Рејмон Бурго

Четрдесетогодишњи Дона Пелетије застао је на дрвеном мосту изнад реке Сент Џон у северном Мејну у Канади. Био је члан екипе чији је задатак, као и сваке године, био да размонтира овај мост да га лед не би уништио када почне да се креће и пуца.

Свакога пролећа је река, заробљена испод око три метра дебелих ледених плоча које су почињале да се топе, огромном снагом покушавала да се ослободи. Вода је, после извесног времена и под великим притиском, успевала да избије кроз отопљене рупе на површини ледом и снегом окована реке и при томе је долазило до пуцања џиновских санти које су се покретале и носиле све што би им се нашло на путу.

Тог благог поподнева средином априла 1991. године на мосту су се, осим Пелетијеа, налазили и његови дугогодишњи пријатељи и чланови исте екипе: Рејмон Бурго управо је демонтирао један од великих дрвених носећих стубова моста, а Памфил Леклерк руковао је виљушкаром који је извлачио греде. На обали се налазио Етијен Авоан који је однео пуну кофу извађених завртања и враћао се према мосту.

Оде мост!

Изненада, као да је неко одврнуо џиновску славину, вода испод леда почела је да се пење и подиже дебелу ледну кору. Пуцањ леда одјекнуо је у шумској тишини као бомба. На све стране почело је да прашти. Огромна санта излетела је на површину и дрвене греде моста, тешке по педесетак хиљада килограма, стале су да се љуљају.

„Оде мост!", викнуо је Пелетије трчећи према обали. У року од неколико секунди џиновска санта усковитлала се око носећих стубова избацујући снег и лед на греде које су се све јаче тресле.

Пелетије и Авоан су са обале буљили у неверици: мост дугачак сто тридесет метара и ко зна колико тежак, љуљао се као играчка. Његове челичне споне су пуцале, греде и даске летеле увис попут перца.

Леклерков виљушкар слетео је на лед. Ударац санте ишчупао је огромне шупље носаче из бетонских темеља и струја их је понела. За мање од једног минута цео мост је ишчезао, а заједно с њим и Леклерк и Бурго.

Виљушкар је брзо потонуо под лед, а од Леклерка није било ни трага. Пелетије је угледао Бургоа како се помаља из унутрашњости једног од

ишчупаних и превернутих носећих стубова заглављеног у леду око шездесет метара низводно.

Опасно спасавање

Етијен Авоан је одмах радио-везом потражио помоћ: претила је велика опасност да Бургоа, ма како се чврсто држао за стуб, однесе лед. Пелетије је кроз дубок снег на обали пошао према другу у невољи да би га бар охрабрио.

– Јеси ли повређен? – довикнуо му је када се приближио.

– Боли ме нога – одговорио је Бурго.

– Држи се чврсто, позвали смо помоћ!

У том тренутку лед је кренуо и стуб с Бургоом отпловио је даље.

Авоан је, у међувремену, успоставио везу са Денијем Бланшеом, власником фирме за демонтирање мостова, који се налазио у стругари удаљеној двадесетак километара. Бланше је одмах наредио тројици радника да извуку чамац и сачекају га код реке. Требало је радити што брже да Бурго не би завршио под ледом.

Сам Бланше ускочио је у камион и почео да се пробија према Сент Џону. Његови људи у моторном чамцу већ су били тамо. Чамац су закачили за камион и вукли га обалом да би се приближили месту где се сада налазио Бурго.

Авоан је упозорио Бланшеа да је крајње ризично отиснути се у алуминијумском чамцу дугачком непуних пет метара по леду који је сваког часа изненада пуцао и носио све пред собом и око себе. Претила је опасност да лед одједном крене и смрви и чамац и људе у њему.

Техника трке кануа

Сви су буљили у сићушну Бургоову фигуру удаљену од њих са обале око сто метара, заробљену ледом на најширем делу реке. Знали су да је Авоан у праву, али су такође знали да немају времена да сачекају професионалне спасиоце. Избора није било: морали су да почну са опасавањем.

Бланше се окренуо својим људима и потражио добровољце. Кренуо је он и изабрао два најснажнија човека: Гија Бернијеа и грмаља Режана Мивила. Пелетије је захтевао да он буде четврти заборавивши да не зна да плива. Бурго му је био друг из детињства.

Одлучили су да примене технику трке кануа, спорта популарног у француском делу Канаде, који су толико пута гледали и уживо и на телевизији. Тркачи, у паровима, уједначено јуре по леду гурајући кану у који ускачу на местима где се у леду појави вода. За разлику од лаких кануа њихов чамац био је тежак, али је слична техника могла да се изведе.

Бланше је одредио распоред: он и Мивил напред, Бернје и Пелетије позади. Велика санта у чијој се клопци под оштрим углом налазио носач моста и на њему Бурго састојала се од две мање које су, под притиском воде, пукле и раздвојиле се у року од двадесет минута. То је значило да ће се и те две мање вероватно распући за петнаестак минута и тада ће стуб пасти. За спасавање су имали петнаест минута.

Лед је кренуо

Јурнули су по леду трудећи се да им покрети буду што складнији и међусобно уједначенији. Летели су и преко сасвим танке коре и не помишљајући да могу лако да пропадну у воду и подаве се. Чули су како иза њих тај танак лед пуца.

На пола пута је чак и Мивил, најснажнији међу њима, био без даха. Бернијеа су хватали грчеви, Пелетије је посртао, Бланше се купао у зноју. Тада је Бланше наредио један минут одмора.

Само што су се зауставили, под ногама су осетили подрхтавање као да је земљотрес. Санте које су придржавале стуб с Бургоом пукле су громовитим праском.

Четворица преморених људи су се погледала, зграбила чамац и наставила да трче. Са обале су им довикивали да стану пошто је лед кренуо, али они нису обраћали пажњу. Тако су се приближавали Бургоу.

Бланше му је довикнуо да не ускаче у чамац. Тек када су га поставили код самог подножја носећег стуба, он и Бернје су се попели и помогли Бургоу да полако сиђе.

Најближа обала био је рт полуострва које се пружало са супротне стране реке. Јурнули су у том правцу. Али, на три метра од копна нашли су се у ледёној води. Бланше, Бернје и Пелетије пропали су до груди и могли су само да придржавају чамац. Мивил, сам самцијат, извукао је последњим атомом снаге чамац на обалу.

Док су лежали на снегу хватајући дах, чули су страховит прасак. Лед је пукао и носач на коме се до пре неколико минута налазио Бурго преврнуо се, сломио и потонуо.

Рејмон Бурго је у болници провео неколико дана све док се није повратио од шока и залечио промрзлине.

Тело Памфила Леклерка нађено је два месеца касније двеста километара низводно.

Дени Бланше, Режан Мивил, Гиј Бернје и Дона Пелетије добили су Карнегијев орден за изузетно јунаштво.

Бојана Дожић

ОКРЕНИТЕ МИ ГЛАВУ ПРЕМА ПАРИЗУ!

МОЈ НАЈДУЖИ РАТНИ ДАН

Корнелијус Рајан, енглески ратни извештач, десет година је проучавао богату документацију заратених страна и разговарао са многим учесницима савезничког искрцавања у Нормандији 6. јуна 1944. На основу тога 1959. написао је књигу „Најдужи дан". По њој је касније снимљен и истоимени филм. Од тог времена Рајан је примио преко 20.000 писама из читавог света у којима учесници тог искрцавања описују свој „најдужи ратни дан"

У ноћи између 5. и 6. јуна 1944. године, као и у јутарњим сатима 6. јуна, огроман број савезничких војника и старешина спуштао се падобранима или искрцавао из бродова на нормандијску обалу. Други су их ватром из авиона, топова и бродова подржавали у томе, док су трећи чекали да и на њих дође ред за искрцавање. Војници и старешине немачког Вермахта бранили су на секторима искрцавања делове дугачког, „непробојног" Атлантског зида.

Шта су у то време радили неки од савезничких и немачких команданата? Према ономе што је један немачки баштован из суседства главног немачког команданта, фелдмаршала Герда фон Рундштета, касније писао Рајану, овај је тог јутра, 6. јуна 1944, поткресивао руже у својој башти. Занимљиво је да је, пуким случајем, и фелдмаршал Бернард Монтгомери, један од познатих савезничких команданата, тог истог јутра подсецао руже у свом врту. Фелдмаршал Монтгомери објаснио је то овако: „До тог дана ми смо данонoћно радили на операцији Оверлорд", а онда одједном, тог јутра, ја нисам имао шта друго да радим. Сада је требало чекати вести и извештаје о искрцавању."

Па то заиста није лепо

Како се поноћ 5. јуна приближавала, тако су се и велике групе транспортних авиона с падобранцима и једрилицама пуним пешадије све више приближавале нормандијској обали. Сваки од падобранаца осећао је колико храброст толико и страх у очекивању тренутка када ће полетети у пакао на земљи. Неки од њих, као Бил Данет из Првог канадског падобранског батаљона, били су, међутим, толико мирни и сталожени да су, пре него што се њихов авион одлепио од земље, заспали дубоким сном. Данет, се, писао је касније Рајану, ничега није сећао све док га његов другар није пробудио. После само неколико секунди висио је на падобрану изнад Нормандије размишљајући: па то заиста и није лепо да те тако пробуде без јутарње шоље кафе.

Наредник Џон Макалион из 6. британског падобранског пука сећа се да је пилот његовог авиона непрестано понављао: „Авион је прилично осетљив и зато немојте много да се мрдате". Макалион се после тога толико укрутио да је једва успео да устане и искочи. Војник Стенли Портнем, који је био у истом авиону страховао је после ових упозорења да ће се летелица принудно спустити у Ламанш, а њему, несрећнику, онда нема спаса – удавиће се јер није знао да плива. Иначе, искакања из авиона и онога што га доле очекује није се нимало плашио.

Приближавајући се местима искрцавања, сви одреда, од генерала до обичних војника, били су изненађени како је изнад Нормандије мирно и тихо и како је месечина јака. Амерички генерал Џејмс Гевин, командант 82. падобранске дивизије, сећа се да га је у тим тренуцима изненадило „...што нигде није могао да запази никакво насеље, што нигде није било ни људи ни возила, што је смеђе-црвенкасто земљиште било избраздано танким, белим путевима... и што су се негде далеко, с десне стране, виделе експлозије противавионских граната... и да му је та слика била врло лепа."

За сломљену ногу – преки војни суд

Војнику Џејмсу Солбију остаће, како пише, у вечитој успомени страшне претње које су његов наредник Џон Фаор и поручник Мајкл Перси, док су стајали крај отвора на авиону и кроз њега упућивали падобранце ка земљи, гласно понављали: – Свако – и понављам свако – ко сломи ногу при овом проклетом скоку ићи ће пред преки војни суд!

Неколико минута касније наредник Фаор лежао је у неком јабучару – са сломљеном ногом. Нешто даље од њега и

Илустровао: Бранислав Јовановић

поручник Перси псовао је на сва уста и проклињао самог себе – и он је сломио ногу. Сви остали спустили су се без иједне озледе.

Док су се падобранци по мраку борили по нормандијским пољима, воћњацима, путевима и шумарцима, велика поморска армада пловила је преко Ламанша. Конвој за конвојем, од торпедних и десантних чамаца, скела, бродова за снабдевање, затим ратних, свих врста и величина, пловио је преко узбурканог мора ка нормандијској обали у свакако највећој десантној операцији у поморској историји. Колико је то била сложена операција може да се види само из податка о стриктном спровођењу и поштовању наређења о пловидби.

Сваки брод, од најмањег до највећег, благовремено је добио број и место у конвоју и уз строго придржавање броја и места у конвоју требало је да доплови до нормандијске обале. Све је то морало да се изведе у такозваној радио-тишини, односно није била дозвољена никаква радио-веза. Право је чудо да се у току те пловидбе није догодио ниједан судар, нити је велика армада била откривена.

Међу многим причама које су се појавиле после књиге „Најдужи дан" занимљив је и овај случај. У великој поморској операцији у којој је учествовало пет хиљада бродова сви сем једног прешли су преко канала Ламанш. У пролазу Соулент, испред Портсмута, био је укотвљен стари пароброд „Неутралија" који је увече 5. јуна требало да се уклопи у операцију искрцавања. На њему су се налазиле јединице 7. британске оклопне дивизије.

Када су војници на „Неутралији" видели да остали бродови крећу према Нормандији, почели су да машу и поздрављају војнике на њима. Старешине 7. оклопне дивизије почеле су да протестују код команданта због чега и они не испловљавају, али он је на све то остајао глув и нем. Капетан „Неутралије", наиме, није добио посебно наређење за испловљавање, како је то било одређено, па стога и није смео да крене.

Шта се, у ствари, догодило? Накнадно је утврђено да посебно наређење за испловљавање „Неутралији" није било ни издато и да је то била грешка коју нико није умео да објасни. У огромној збрци око планирања операције то је, вероватно, била једина омашка.

Што је још занимљивије, одсуство „Неутралије" и јединица 7. оклопне дивизије на нормандијској обали примећено је тек пет дана искрцавања. Одмах је почела потрага па је после великих мука и нервозе „Неутралија" најзад нађена на месту где је и била укотвљена.

Порука адмирала Нелзона

Капетан бојног брода Џон Морено, командант америчког ратног брода „Бејфилд", стајао је на свом командном мосту и кроз велики двоглед посматрао искрцавање трупа. Испред себе угледао је брод необичног изгледа. Није могао да прочита име брода, али се сећа да му је „брод личио на неку стару топовњачу из Првог светског рата."

Једног тренутка угледао је како се од једне до друге катарке диже низ шарених заставица које су језиком поморске сигнализације нешто поручивале. Успео је да прочита чувену поруку адмирала Нелзона својој флоти у бици код Трафалгара: „Енглеска очекује од сваког човека да обави своју дужност".

После тога чуо је страшну грмљавину из два огромна бродска топа калибра 380 mm, а онда је топовњача заћутала – трзајући систем на топовима се покварио и она је престала да пуца. Затим се лагано удаљила уз одушевљено махање морнара са осталих бродова.

Под заштитом ватре са бродова и авиона десантне

трупе лагано су напредовале кроз обалско подручје. На сектору искрцавања под називом „Омаха", где су америчке трупе у току три сата борбе имале преко две хиљаде рањених, генерала Харолда Блејклија, команданта 4. америчке дивизије, задивила је хладнокрвност једног енглеског официра за везу. Пребацујући се с једног положаја на други, генерал Блејкли га је запитао: – Која вам је ово обала по реду на коју се искрцавате? – У том тренутку једна немачка граната треснула је поред њих. Не трепнувши, енглески официр је одговорио: – Господине генерале, ово ми је седмо искрцавање, то јест ако ми дозволите да у тај број урачунам и Денкерк.

У јеку борби на сектору „Омаха" на обали се изненада појавио средовечни Француз са својим сином. Били су у цивилном оделу и амерички мајор Елмор Свенсон сећа се „да су показали храброст за педесет његових бораца. Док смо лежали приковани немачком ватром у песку на обали, угледали смо мањи чамац и две особе у њему које су мирно веслале. Пловили су од једног до другог погинулог или рањеног војника, извлачили их из воде и одвозили на копно, у заклон. Ко су била та двојица Француза и откуд су се појавили, никад нисмо сазнали".

На сектору искрцавања „Сворд" француски командоси, под командом пуковника Филипа Кифера, покушали су да запоседнy обалу. У једном од јуриша на немачке положаје један командос, смртно погођен, пао је поред пуковника Кифера који је одмах почео да га вуче у заклон. Пуковник је запазио да војник на глави има стари француски шлем из Првог светског рата. – То је шлем мог оца – успео је да процеди рањени војник. – Носио га је још код Вердена. Када је пуковник Кифер сместио рањеника на сигурно место, овај га је замолио: – Учините ми услугу. Пре него што кренете, окрените ми главу према Паризу.

У једном од десантних чамаца, који је превозио групу француских војника, наредник Луј Брењан, командир вода, приметио је да су се његови војници грдно преплашили. Пре него што се чамац зауставио и отворена предња платформа за искрцавање, наредник Брењан им је рекао:

– Запамтите ово. За оне који успеју да се докопају копна биће велика част да умру на обалама Нормандије.

Припремио: ***Момчило Ђурић***

УЧЕНИЦИМА ОСНОВНИХ ШКОЛА, СРЕДЊОШКОЛЦИМА, УЧИТЕЉИМА И НАСТАВНИЦИМА ЛИКОВНОГ ОБРАЗОВАЊА, ЧИТАОЦИМА »ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА«!

»ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК« и ТВ ПОЛИТИКА од следећег броја покрећу велики ликовни наградни конкурс на тему:

МИ СМО ЗА МИР

На основу два најбоља ликовна рада у 1993. години штампаће се две поштанске марке. Доларске награде за ученике, професоре и учитеље, екскурзија за најбоље одељење, телевизори за школе! Награде ће се поделити у посебној емисији ТВ Политика.

Од следећег броја »Политикин Забавник« покреће велики наградни конкурс на тему МИ СМО ЗА МИР, за ученике свих основних и средњих школа на територији СР Југославије.

Услов за учествовање на конкурсу је да сте ученик основне или средње школе и да на полеђини рада на тему МИР налепите ТАЛОН са 4 купона које ћемо од следећег броја објављивати сваког петка у »Политикином Забавнику«.

Ми смо се побринули за НАГРАДЕ које ће добити ученици, најбоља одељења, професори, учитељи и школе.

ПРАВИЛА КОНКУРСА:

Ликовни конкурс МИ СМО ЗА МИР траје од 20. новембра до 11. децембра 1992. године.

Од следећег петка, у сваком броју објављиваћемо по један купон обележен бројевима 1, 2, 3 и 4. Ваш задатак је да сакупите сва четири купона и налепите их на ТАЛОН који ћемо објавити у »Политикином Забавнику« 4. и 11. децембра. ТАЛОН са купонима треба налепити на полеђину ликовног рада који сте у међувремену нацртали техником коју иначе користите у школи, на листу школског блока за цртање. Ликовни радови треба да стигну на нашу адресу *У ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОШИЉКАМА ШКОЛА НАЈКАСНИЈЕ 31. ДЕЦЕМБРА 1992. ГОДИНЕ* до 12 часова. Уколико сте пропустили да набавите неки од бројева »Политикиног Забавника« у којима објављујемо купоне, 11. децембра, поред купона број 4 објавићемо и ЏОКЕР који може да замени било који од 4 купона.

На конкурс могу да се шаљу и појединачни радови, али у том случају конкуришете само за појединачне награде и онемогућујете да ваше одељење, школа, професор или учитељ освоје неку од награда.
Зато напомињемо још једном да је најбоље да ликовни радови стигну у ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОШИЉКАМА ШКОЛА.
Не журите! Конкурс почиње следеће недеље и имате довољно времена да урадите цртеж који може да вам донесе вредну награду.

НАГРАДЕ

Наши спонзори обезбедили су награде за ученике, учитеље или професоре ликовног васпитања, одељења и школе.
Од приспелих радова жири ће направити шири, а затим ужи избор од 20 радова. Свих 20 радова осваја награде и то:

НАГРАДЕ ЗА УЧЕНИКЕ:

ПРВА НАГРАДА:

ШТАМПАЊЕ РАДА као поштанске марке 1993. године.
Новчана награда од

1000 USD у девизама.

СЕДМОДНЕВНО ПУТОВАЊЕ за две особе по избору добитника: Грчка, море или планина у нашој земљи.
АУТОРСКИ ХОНОРАР за израду марке (по правилнику »Југомарке«).

ДРУГА НАГРАДА:

ШТАМПАЊЕ РАДА као поштанске марке.
Новчана награда од

350 USD

у девизама.
СЕДМОДНЕВНО ПУТОВАЊЕ за две особе по избору добитника: Грчка, море или планина у нашој земљи.
АУТОРСКИ ХОНОРАР за израду марке (по правилнику »Југомарке«).

ТРЕЋА НАГРАДА:

250 USD

у девизама.
СЕДМОДНЕВНО ПУТОВАЊЕ за две особе по избору добитника: Грчка, море или планина у нашој земљи.

ЧЕТВРТА, ДО 20. НАГРАДА:

По **200 USD**

у девизама.

СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА:

Ученик чији рад буде, по оцени жирија имао најоригиналнију идеју освојиће за цео свој разред **ПЕТОДНЕВНУ ЕКСКУРЗИЈУ** на Златибор са боравком у хотелу Палисад, а сваки ученик из разреда добија и џепарац од

100 USD

у девизама.
Толико добија и разредни старешина који путује са ученицима.

НАГРАДЕ ЗА ПРОФЕСОРЕ:

Учитељ или наставник ликовног васпитања (у зависности ко предаје ликовно) првонагрђеног ученика добија **500 USD** у девизама.

По **250 USD** у девизама припашће професору једне средње и наставнику једне основне школе чији ученици на конкурс пошаљу највећи број ликовних радова.

НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ:

Две школе, једна основна и једна средња, које пошаљу највећи број ликовних радова освајају по **КОЛОР ТЕЛЕВИЗОР**.

СПОНЗОРИ:

Главни спонзор конкурса је **БРАЧНИ ПАР ПАВЛОВИЋ**, Мира и Слободан, дародавци новчаних награда за ученике и професоре у износу од 10.000 USD у девизама.

»ЈУГОМАРКА«, друштвено предузеће за производњу и промет поштанских марака које ће према најбољим ликовним радовима штампати две поштанске марке 1993. године.

»КОН-ТИКИ« ТРАВЕЛ, туристичка агенција која обезбеђује путовања у Грчку и екскурзију на Златибор.

ОЗ, предузеће за спољну и унутрашњу трговину које додељује два телевизора за школе.

У следећем броју нови спонзори и нове награде.

Не заборавите да следећег петка сачувате купон број 1!

Мики
БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

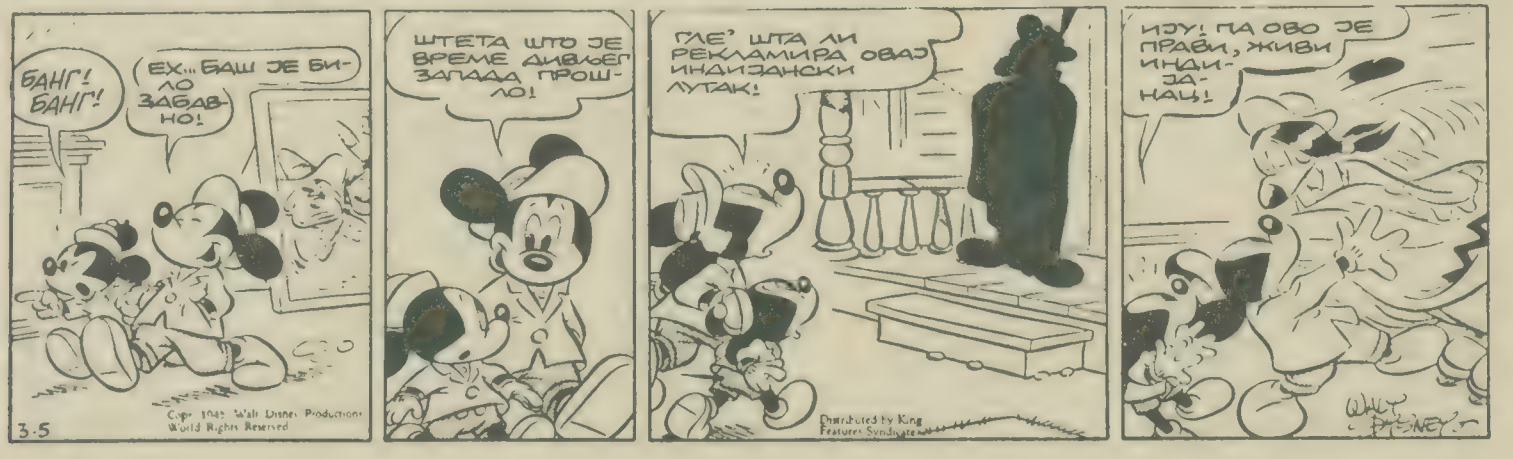
БАНГ! БАНГ!
ЕХ... БАШ ЈЕ БИЛО ЗАБАВНО!
ШТЕТА ШТО ЈЕ ВРЕМЕ ДИВЉЕГ ЗАПАДА ПРОШЛО!
ГЛЕ' ШТА ЛИ РЕКЛАМИРА ОВАЈ ИНДИЈАНСКИ ЛУТАК!
ИЈУ! ПА ОВО ЈЕ ПРАВИ, ЖИВИ ИНДИЈАНАЦ!
3-5
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

СМИРИ СЕ! СВЕ ЈЕ ОКЕЈ! ШТА СЕ ДОГОДИО? ИСПРИЧАЈ БЛЕДОЉИКОМ!
ЗЗЗ... РРР...
ЗА ЗАКОВРНУТИ! ЛЕЛУЈАТИ ДАНОНОЋНО ДОВДЕ...
ШТА?
ШТА ОВАЈ ПРИЧА? ЗНАМ ШТА БУ!
МОЛИО БИХ ВАС ДА ДОЂЕТЕ И ПРЕВЕДЕТЕ...
ЕВО, СТИЖЕМ К'О МУЊА!
3-6
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by K.. . Features Syndicate.
WALT DISNEY

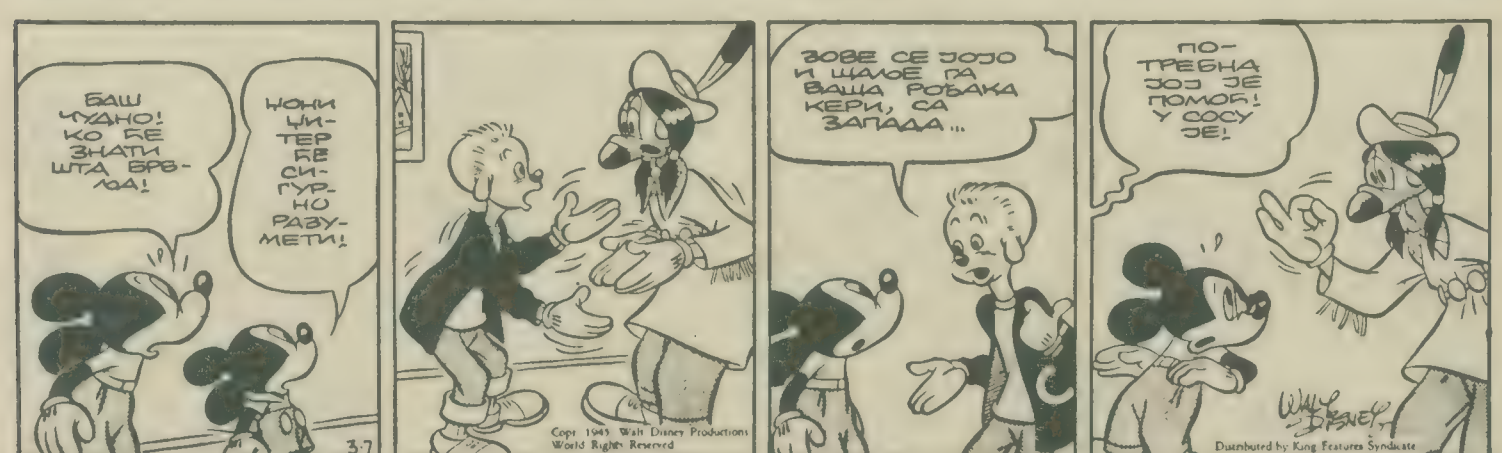
БАШ ЧУДНО! КО БЕ ЗНАТИ ШТА БРВЛА!
ЊОНИ ЦИТЕР ЋЕ СИГУРНО РАЗУМЕТИ!
ЗОВЕ СЕ ЈОЈО И ШАЉЕ ГА ВАША РОБАКА КЕРИ, СА ЗАПАДА...
ПОТРЕБНА ЈОЈ ЈЕ ПОМОЋ! У СОСУ ЈЕ!
3-7
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

А ЗАШТО НАМ НИЈЕ ПИСАЛА НЕГО ЈЕ ПОСЛАЛА ОВОГ ИНДИЈАНЦА С КОЈИМ НЕ МОЖЕМО ЉУДСКИ ДА СЕ СПОРАЗУМЕМО?
ИМА ТУ НЕЧЕГ СУМЊИВОГ! И ЗАШТО ЈЕ ЈОЈО ТАКО ИСЦРПЉЕН?
ПИТАЋУ ГА!
ИЗБАЧЕНИ СУ ТЕ ИЗ АВИОНА? ЈЕ ЛИ?
КАЖЕ ДА ЈЕ ТРЧАО СВЕ ОД АРИЗОНЕ ДОВДЕ!
3-8
1
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.
WALT DISNEY

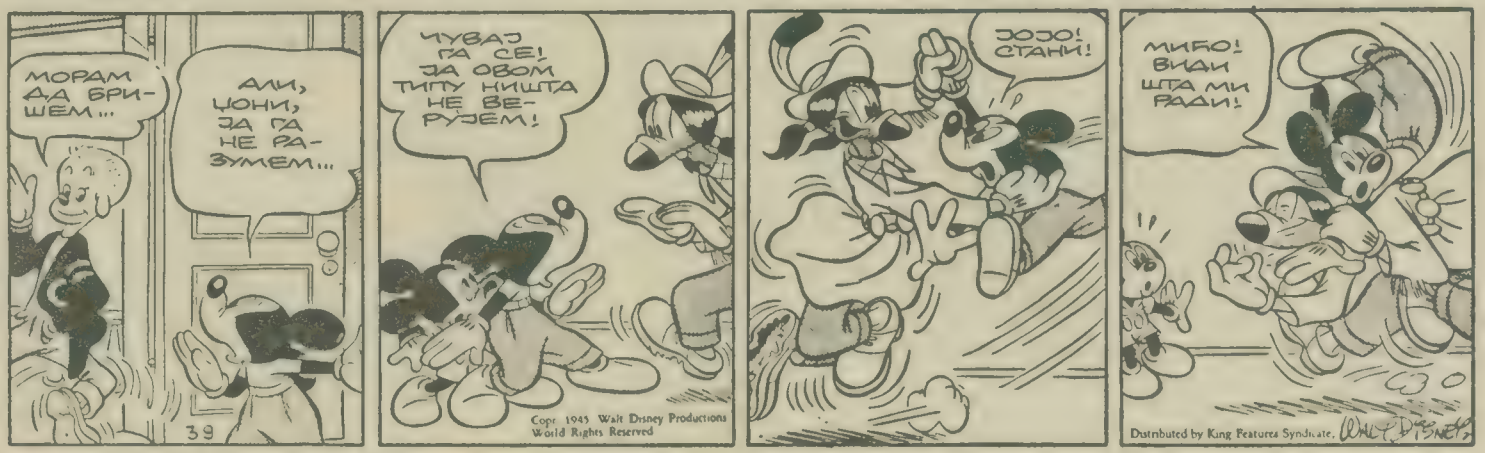
МОРАМ ДА БРИШЕМ...
АЛИ, ЏОНИ, ЈА ГА НЕ РАЗУМЕМ...
3-9
ЧУВАЈ ГА СЕ! ЈА ОВОМ ТИПУ НИШТА НЕ ВЕРУЈЕМ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ЏОЏО! СТАНИ!
МИКЕ! ВИДИ ШТА МИ РАДИ!
Distributed by King Features Syndicate.
WALT DISNEY

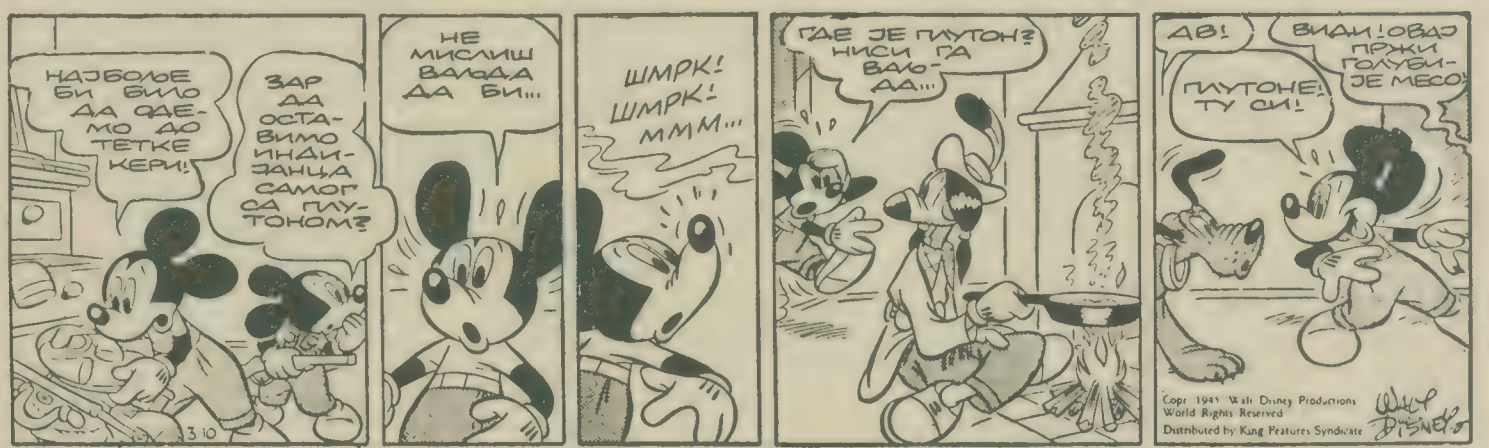
НАЈБОЉЕ БИ БИЛО ДА ОДЕМО ДО ТЕТКЕ КЕРИ!
ЗАР ДА ОСТАВИМО ИНДИЈАНЦА САМОГ СА ПЛУТОНОМ?
3-10
НЕ МИСЛИШ ВАЉДА ДА БИ...
ШМРК! ШМРК! ММММ...
ГДЕ ЈЕ ПЛУТОН? НИСИ ГА ВАЉДА...
АВ!
ВИДИ! ОВАЈ ПРЖИ ГОЛУБИЈЕ МЕСО!
ПЛУТОНЕ! ТУ СИ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

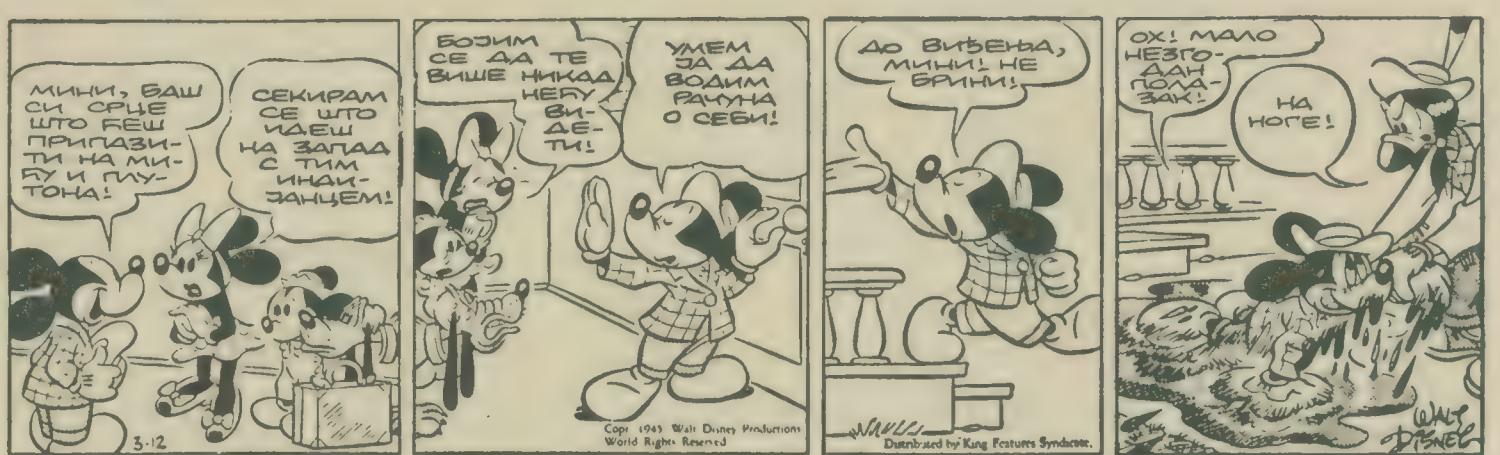
МИНИ, БАШ СИ СРЦЕ ШТО ЋЕШ ПРИПАЗИТИ НА МИЋУ И ПЛУТОНА!
СЕКИРАМ СЕ ШТО ИДЕШ НА ЗАПАД С ТИМ ИНДИЈАНЦЕМ!
3-12
БОЈИМ СЕ ДА ТЕ ВИШЕ НИКАД НЕЋУ ВИДЕТИ!
УМЕМ ЈА ДА ВОДИМ РАЧУНА О СЕБИ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ДО ВИЂЕЊА, МИНИ! НЕ БРИНИ!
Distributed by King Features Syndicate.
ОХ! МАЛО НЕЗГОДАН ПОЛАЗАК!
НА НОГЕ!
WALT DISNEY

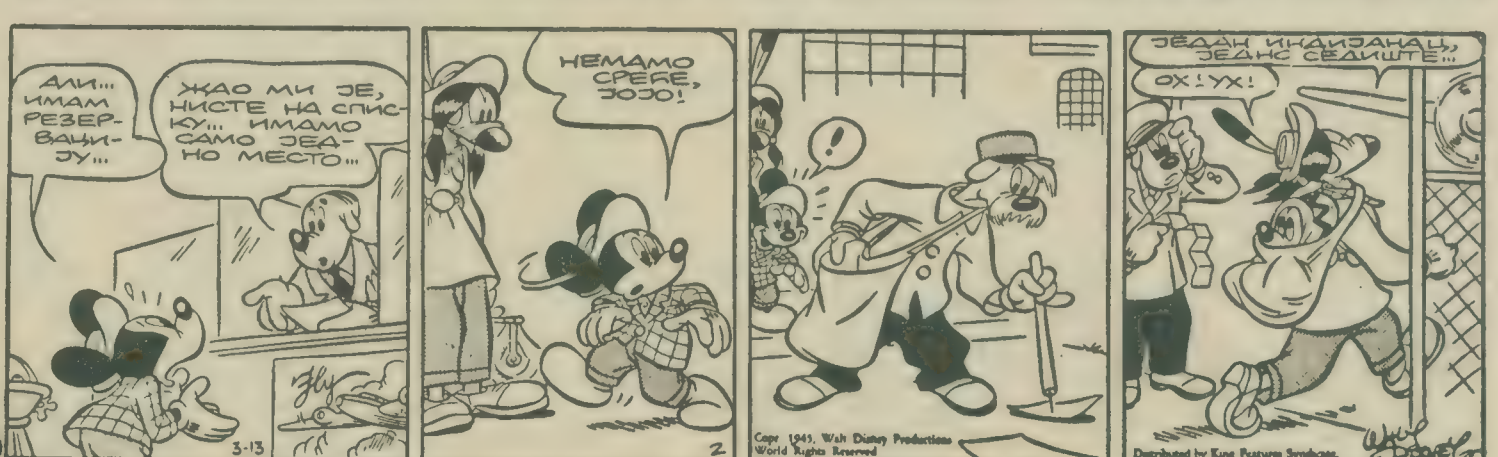
АЛИ... ИМАМ РЕЗЕРВАЦИЈУ...
ЖАО МИ ЈЕ, НИСТЕ НА СПИСКУ... ИМАМО САМО ЈЕДНО МЕСТО...
3-13
НЕМАМО СРЕЋЕ, ЏОЏО!
2
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
ЈЕДАН ИНДИЈАНАЦ, ЈЕДНО СЕДИШТЕ...
ОХ! УХ!
Distributed by King Features Syndicate.
WALT DISNEY

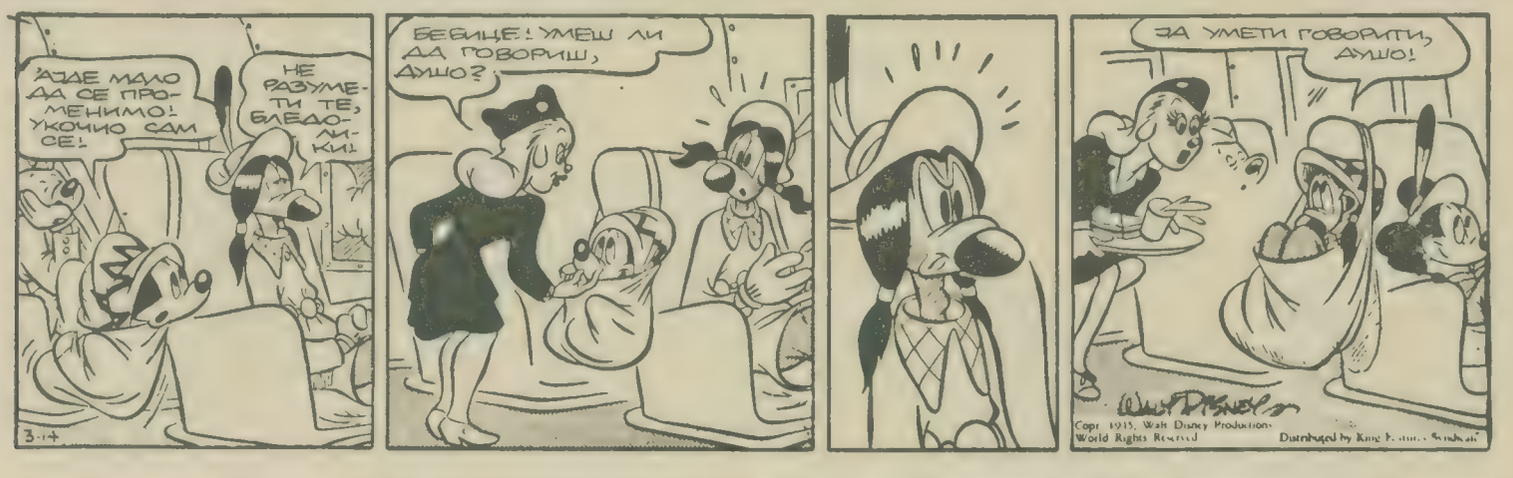
ЗАДЕ МАЛО ДА СЕ ПРОМЕНИМО! УКОЧИО САМ СЕ!
НЕ РАЗУМЕТИ ТЕ, БЛЕДОЛИКИ!
БЕБИЦЕ! УМЕШ ЛИ ДА ГОВОРИШ, ДУШО?
ЗА УМЕТИ ГОВОРИТИ, ДУШО!
3-14
Copr. 1935, Walt Disney Productions
World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

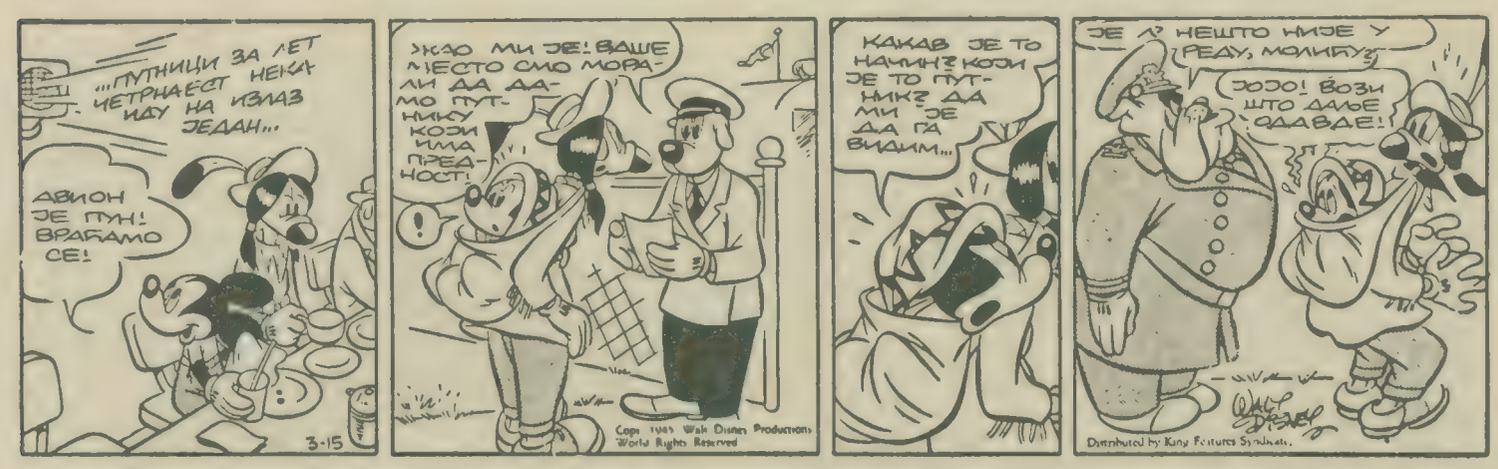
...ПУТНИЦИ ЗА ЛЕТ ЧЕТРНАЕСТ НЕКИ ИДУ НА ИЗЛАЗ ЈЕДАН...
АВИОН ЈЕ ПУН! ВРАЋАМО СЕ!
ЖАО МИ ЈЕ! ВАШЕ МЈЕСТО СМО МОРАЛИ ДА ДАМО ПУТНИКУ КОЈИ ИМА ПРЕДНОСТ!
КАКАВ ЈЕ ТО НАЧИН? КОЈИ ЈЕ ТО ПУТНИК? ДА МИ ЈЕ ДА ГА ВИДИМ...
ЈЕ Л' НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ, МОЛИМ?
ЈОЈО! ВОЗИ ШТО ДАЉЕ ОДАВДЕ!
3-15
Copr. 1935 Walt Disney Productions
World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

МОРАЋЕМО ДА НАЂЕМО НЕКО ДРУГО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО!
СТОЈ! ПРЕПОЗНАО САМ ТЕ, БИЛИ М... М... МАУСЕ!
ЧИТАЈ ОВО!
ПОБЕГАО ОКОРЕЛИ ПРЕСТУПНИК
БИЛИ МАУС 25000 # НАГРАДА
ШТА? ВЕЋ СТЕ ГА УХАТИЛИ? ЗНАЧИ, ЈА ПОГРЕШИО!
МНОГО СИ ЖИВЧАН ЗА ШЕРИФА!
3-16
Copr. 1935 Walt Disney Productions
World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

ИЗВИНИ, СИНКО, АЛ' ПОЈУРИ СИ ТИГУС БИЛИ!
НЕМА ПРОБЛЕМА, БАЛЕ!
ШТА САД ДА СЕ РАДИ, БРАЛЕ...
ЧЕКАЈ МАЛО!
ТЕКСАС ЧЕК
ОПРЕМА ЗА КАУБОЈЕ
ДОБРО!
ШТА КАЖЕШ, ОРТАК? МАЛО САМ СЕ ОПРЕМИО! ПРАВАЦ-ДИВЉИ ЗАПАД!
3-17
3
Copr. 1935 Walt Disney Productions
World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

КАД КРЕЊЕ СЛЕДЕЋИ АУТОБУС?
АУТОБУСИ СУ ОТКАЗАНИ! ВРАТИЛИ СМО СЕ КОЧИЈАМА! СВЕ ЈЕ ПУНО...
3-19
ЏИ-ХАА!
БИЛИ МАУС?
ЈЕСИ ЛИ ИКАД ЧУО ЗА БИЛЈА МАУСА?
ЗУУМ!
ЗУУМ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ИЗГЛЕДА ДА САМ ПРЕТЕРО!
Distributed by King Features Syndicate.
ЈАЏЕ, МОМЧЕ... ПРИБЕРИ СЕ!
3-20
ЈОЈО! БОЈИМ СЕ ДА НЕЋЕ ДУГО ИЗДРЖАТИ!
ХУУХ! ХУУХ!
ЈАЏЕ, КОЊИЋУ... САМО ДО ВРХА...
Distributed by King Features Syndicate.
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
НЕ БИ СЕ ЧУДИО ДА СМО СЕ ИЗГУБИЛИ!
САМО СЛУШАТИ ЈОЈА! ДО КАУТАУНА ЈОШ ЈЕДНО СУНЦЕ! ЈА ЗНАТИ СВЕ О ПРОСТРАНСТВУ!
ЈОЈО! САД ГОВОРИШ К'О ПРАВИ ИНДИЈАНАЦ! А ЈА САМ МИСЛИО ДА СИ НЕКО СПАДАЛО!
ЈОЈО ПРАВИ ИНДИЈАНАЦ!
3-21
ИСПАДЕ ТИ НЕШТО!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ТАКО ЗНАЧИ!
ИЗВИЂАЧКИ ПРИРУЧНИК
СВЕ О УМЕЋУ ИНДИЈАНАЦА
Distributed by King Features Syndicate, Inc.
ЈОЈО... ИЗГЛЕДАМ ЛИ И ГОВОРИМ К'О ПРАВИ КАУБОЈ?
ПРАВИ ПРАВЦАТИ!
ТО ЈЕ СВЕ ЗБОГ ТЕТКЕ КЕРИ! СТИЖЕМО ЛИ У ГРАД ДО МРАКА?
УСКОРО СТИЋИ У ОБЛАСТ ПОСЛЕДЊА НАДА! ЈЕЗИВ КРАЈ...
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ОХ! САД СХВАТАМ ШТА СИ МИСЛИО!
Distributed by King Features Syndicate, Inc.
4-5-43

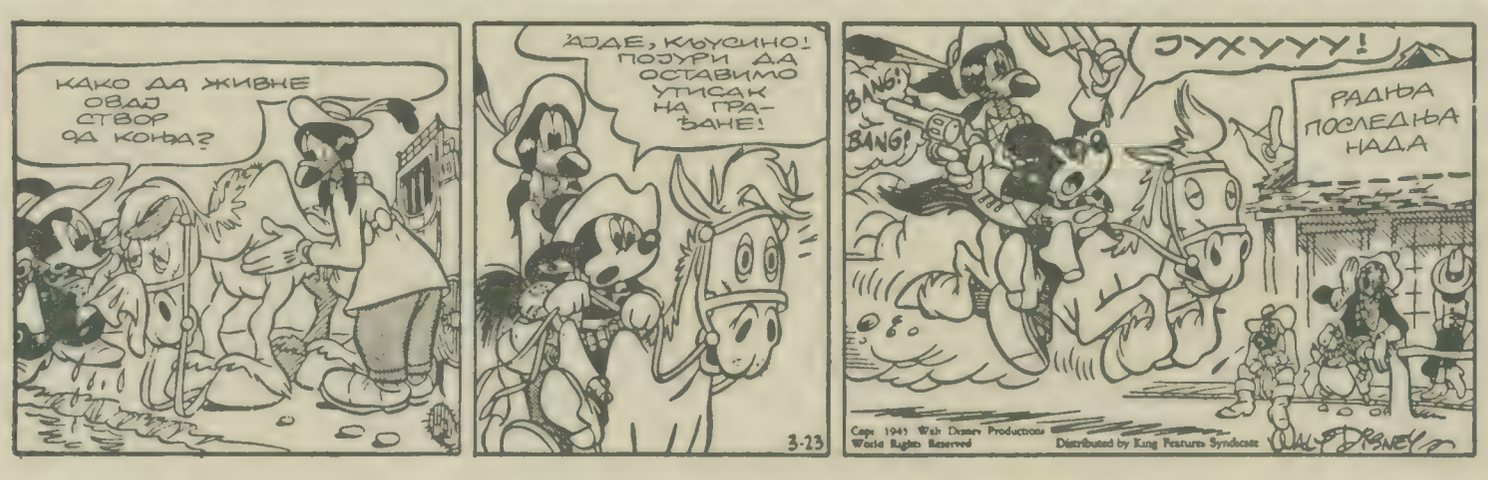
КАКО ДА ЖИВНЕ ОВАЈ СТВОР ОД КОЊА?
АЈДЕ, КЛУСИНО! ПОЈУРИ ДА ОСТАВИМО УТИСАК НА ГРАЂАНЕ!
3-23
ЈУХУУУ!
BANG!
BANG!
РАДЊА ПОСЛЕДЊА НАДА
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

ТЕТКА КЕРИ ИМА БАШ НЕЗГОДАН КОМШИЛУК!
БАНГ! БАНГ!
ЕХ... СПОРЕЧКАШЕ СЕ БАНДЕ... ПОКУПИО САМ ШТА ЈЕ ПРЕОСТАЛО...
ООХ!
3-24
ХЕЈ, ТИ...
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ОСТАВИ МЕ НА МИРУ, ДОСАДО! УМЕМ ДА БРИНЕМ О СЕБИ!
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

ЈОЈО, ИМАШ ЛИ ТИ НЕКИ ТРАГ О НЕСТАЛОЈ ТЕТКИ КЕРИ!
3-26
МОЖДА БИМИШ ИМА-ТИ!
СТОЧАРСКИ ПРЕДАН ПИЋЕ И ПИЋЕ
УЛ. БИМИШ
ОН СВИМА ПОМАГАТИ!
ПОМОЋИ ЋЕ И МЕНИ! МИЛОМ ИЛИ СИЛОМ!
БАНГ!
ЕЈ, ЛОПУЖЕ И НИТКОВИ! ПАЗИТЕ КАКО СЕ ПОНАШАТЕ КАД УЛАЗИМ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

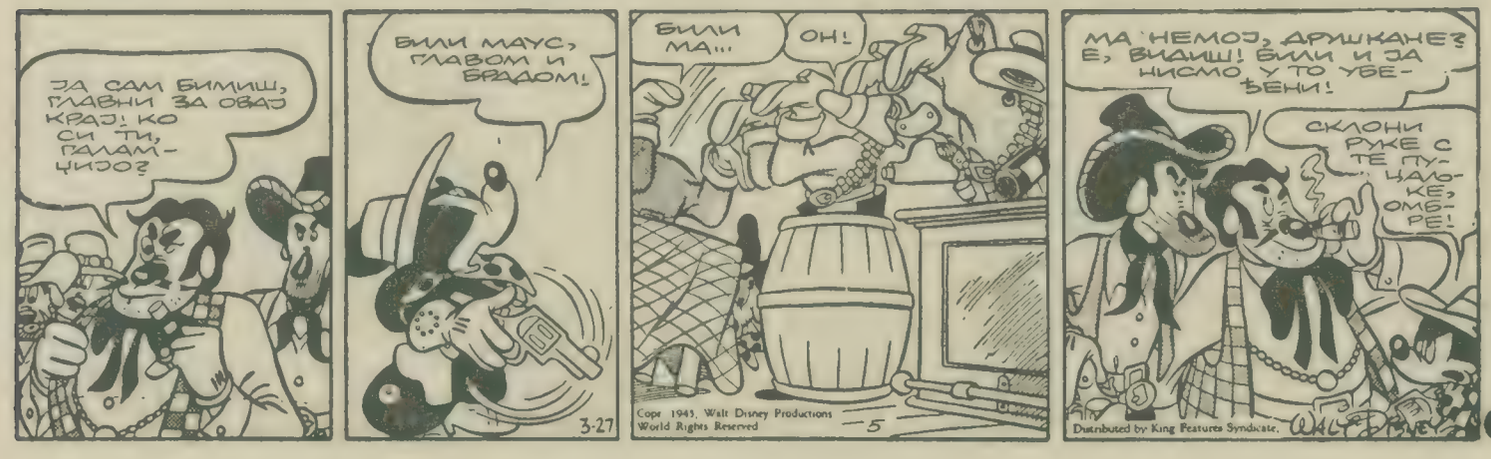
ЈА САМ БИМИШ, ГЛАВНИ ЗА ОВАЈ КРАЈ! КО СИ ТИ, ГАЛАМЏИЈО?
БИЛИ МАУС, ГЛАВОМ И БРАДОМ!
3-27
БИЛИ МА...
ОН!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
5
МА НЕМОЈ, ДРУШКАНЕ? Е, ВИДИШ! БИЛИ И ЈА НИСМО У ТО УБЕЂЕНИ!
СКЛОНИ РУКЕ С ТЕ ПУШАЉКЕ, ОМБРЕ!
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

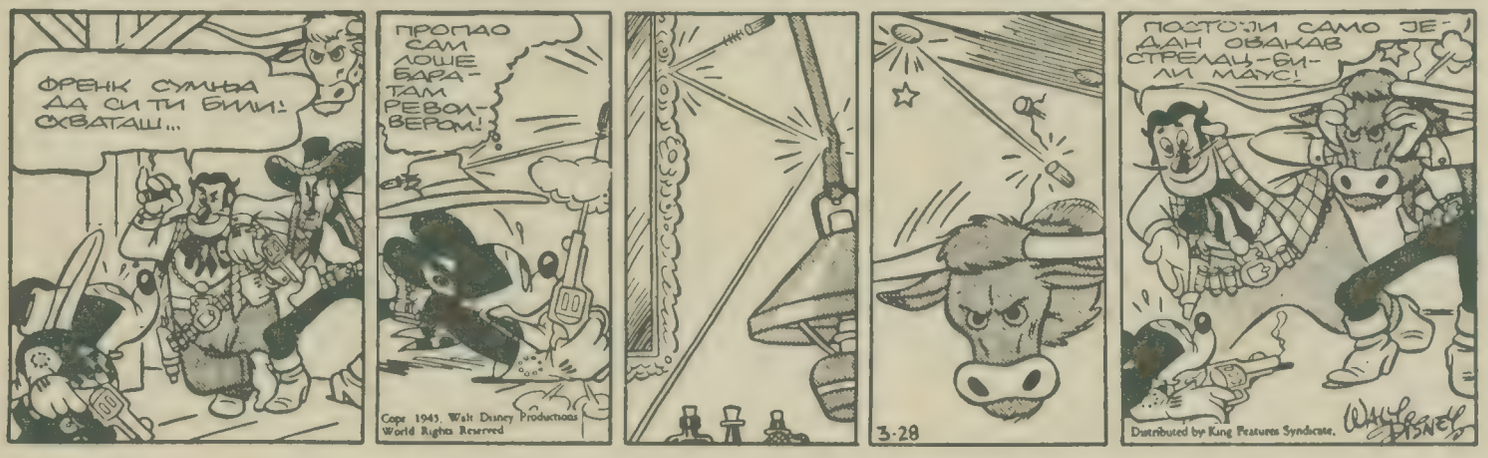
ФРЕНК СУМЊА ДА СИ ТИ БИИ! ОХВАТАШ...
ПРОПАО САМ ЛОШЕ БАРАТАМ РЕВОЛВЕРОМ!
3-28
ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН ОВАКАВ СТРЕЛАЦ-БИЛИ МАУС!
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

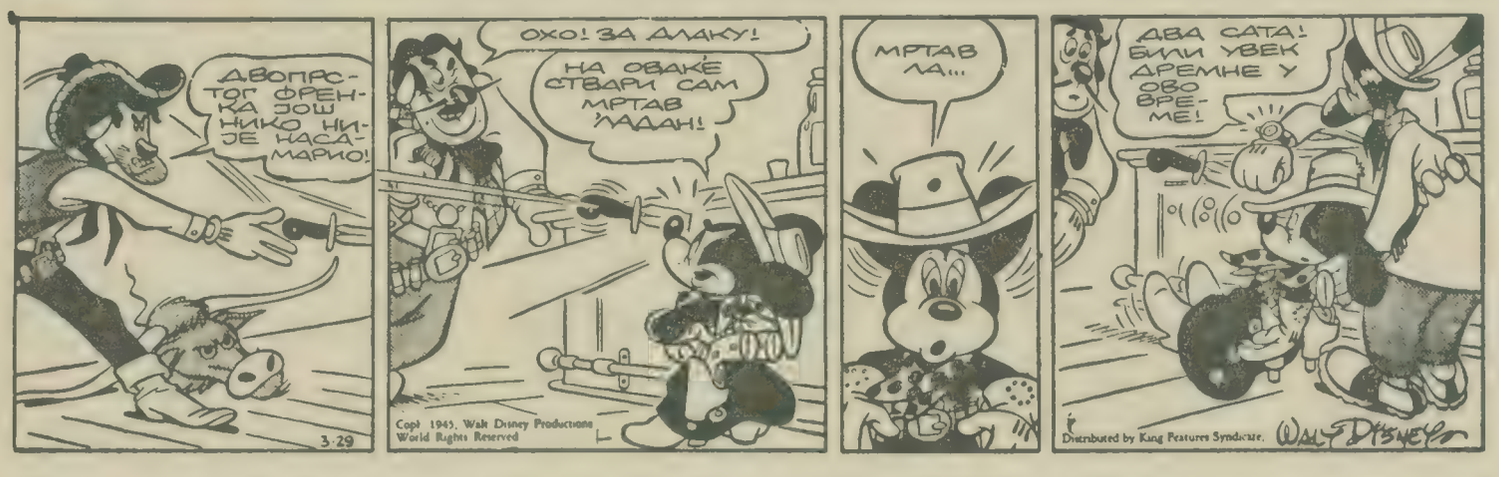
ДВОПРСТОГ ФРЕНКА ЈОШ НИКО НИЈЕ НАСАМАРИО!
3-29
ОХО! ЗА ДЛАКУ!
НА ОВАКЕ СТВАРИ САМ МРТАВ ЛАДАН!
МРТАВ ЛА...
ДВА САТА! БИЛИ УВЕК ДРЕМНЕ У ОВО ВРЕМЕ!
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

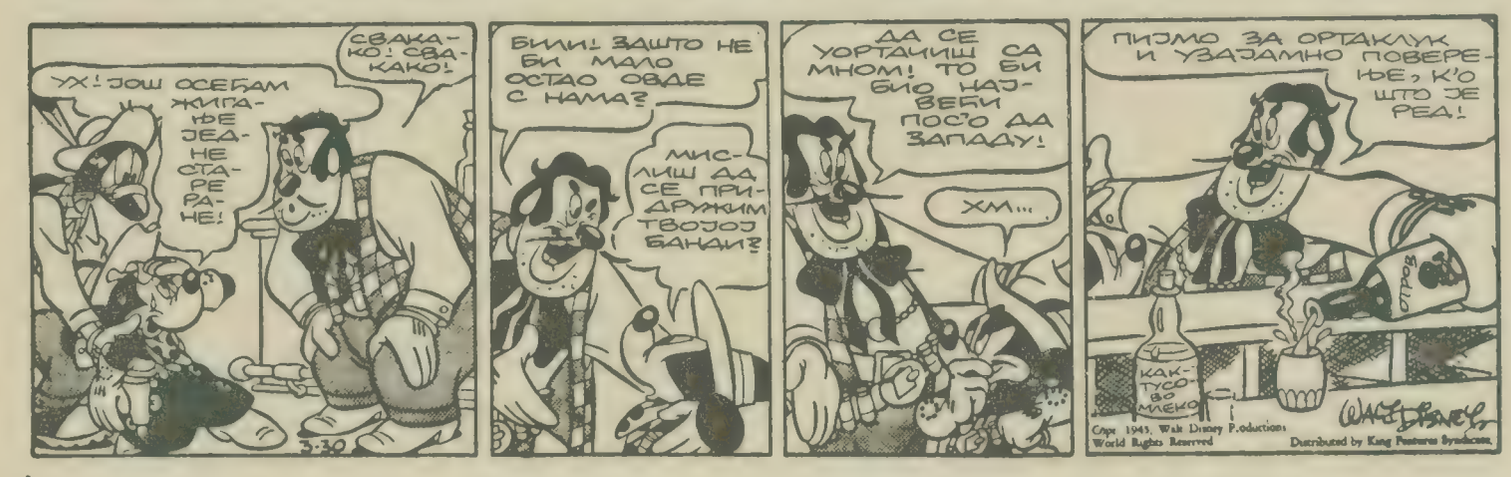
УХ! ЈОШ ОСЕЋАМ ЖИГАЊЕ ЈЕДНЕ СТАРЕ РАНЕ!
СВАКАКО! СВАКАКО!
3-30
БИИ! ЗАШТО НЕ БИ МАЛО ОСТАО ОВДЕ С НАМА?
МИСЛИШ ДА СЕ ПРИДРУЖИМ ТВОЈОЈ БАНДИ?
ДА СЕ УОРТАЧИШ СА МНОМ! ТО БИ БИО НАЈВЕЋИ ПОС'О ДА ЗАПАДУ!
ХМ...
ПИЈМО ЗА ОРТАКЛУК И УЗАЈАМНО ПОВЕРЕЊЕ, К'О ШТО ЈЕ РЕД!
КАКТУСОВО МЛЕКО
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

СТАРО ДОБРО ПИЋЕ ОД КАКТУСА!
ЖИВЕЛИ!
3-31
ООПС! АЛ' САМ ШЕПРТЉОА...
АУ! АЛ' ТИ ЈЕ ЈАКО ОВО ПИЋЕ!
ХА! ХА 'ТЕО САМ САМО ДА ТЕ ПРОВЕРИМ!
БИЋЕМО МИ СТРАШНИ ОРТАЦИ!
ЈЕС'! АЛ' АКО ПРЕЖИВИМО!
6
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

ПОНОСНИ СМО ШТО СИ СЕ ПРИДРУЖИО НАШОЈ БАНДИ!
А ЈА ЧЕЗНЕМ ЗА МАЛО ПУЊЕВЕ!
МОЈ КОЊ И ЈА СЕ ДОСАЂУЈЕМО КАД НЕМА ТУЧЕ И ГУЖВЕ...
4-2
ЧИМ ЗАЗВИЖДЕ МЕЦИ, ЕТО ТИ НАС ДВОЈИЦЕ...
ОХО! ЗБРИСО ЈЕ... ОД СРЕЋЕ ВАЛУДА...
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
ВИДИМО СЕ КАСНИЈЕ!
ШТА ЋУ БЕЗ КОЊА...
БИЋИ МАУСЕ!
4-3
ЗАР МЕ СЕ НЕ СЕЋАШ? СПАСО СИ МИ ЖИВОТ ПРЕ МНОГО ГОДИНА!
ДА! СВАКАКО!
ИМАМ КОЊА ЗА ТЕБЕ! ЛИЧНО САМ ГА ЗДИГНО!
А ЈЕ Л' ДОБАР?
НЕГО ШТА? СРЕБРНИ КРАЉ! ГЛУМИО ЈЕ У ЈЕДНОМ ФИЛМУ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.
НЕ ЗНАМ ДА Л' БИ БАШ УЗО ФИЛМСКУ ЗВЕЗДУ!
ОН ЈЕ СДАЈАН КОЊ! ПРОБАЈ ГА!
4-4
ОХО-ХО! КАКАВ ГИЗДАВКО!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.
ОВДЕ СМО СВИМА УТЕРАЛИ СТРАХ У КОСТИ!
ОХО!
БАНГ!
7
ИЗГЛЕДА ДА ИМА И ОНИХ КОЈИ СЕ НЕ БОЈЕ ВИЛИЗДА МАУСА!
БАНГ!
ТАЧНО!
БАНГ!
4-5
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
СВАШТА! ОВДЕ КЛИНЦИ НАУЧЕ ДА ПУЊАЈУ ЈОШ ДОК СУ У ПЕЛЕНАМА!
ЦК!
Distributed by King Features Syndicate.

ГРУБИЈАНУ! ПАЗИ НА ДЕТЕ!
АЛИ, ЈА...
4-6
ЧУЛА САМ ЗА ТЕБЕ, БИЛИ! СРАМОТА!
АЛИ, ЈА...
ЈА...
КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ ДА УЗНЕМИРАВАШ НЕЗАШТИЋЕНУ УЧИТЕЉИЦУ!
КАКВА СКВО!
ПРАВА СКВО!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate, Inc.
НАДАМ СЕ ДА ИХ НЕЋЕМО СРЕСТИ И ВЕЧЕРАС НА ИГРАНЦИ!
ЈОЈО НОБАС ИДЕ НА ПИЈЕМЕНСКИ ПИЈЕС!
РЕЗЕРВАТ ЗА СИЈУКСЕ
ОДУВЕК САМ ЖЕЛЕО ДА ГЛЕДАМ ИНДИЈАНСКЕ ИГРЕ!
4-7
!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.
WALT DISNEY
НАДАМ СЕ ДА БЕМО СЕ ЛУДО ПРОВЕСТИ!
ИГРАНКА
УЛАЗ 1 $
ЗА КОЊОКРАДИЦЕ ДУПЛА ЦЕНА
4-9
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
СТОЈ! ШТА ЊУШКАШ УНАОКОЛО?
ОХ! ПА ТО ЈЕ БИЛИ МАУС!
СЛУШАЈ...
БИЛИ, НЕ ПУЦАЈ! МОЛИМ ТЕ!
ЗАВЕЖИ ГУБИЦУ И ПОМОЗИ МИ!
WALT DISNEY
МИЛО МИ ЈЕ ШТО ВАС ОПЕТ ВИДИМ!
ОДБИЈ! УЧИТЕЉИЦА ЈЕ ОВЕ ГОДИНЕ СА МНОМ!
ПУСТИ МЕ, ГРУБИЈАНЕ!
ПОЛАКО, БИМИШЕ!
4-10
НЕ БИО ЈА БИЛИ МАУС АКО ТЕ НЕ НАУЧИМ РЕДУ!
8
НЕЋУ ВИШЕ ДА ТРОШИМ РЕЧИ!
ПОЛАКО, ДРУШКАНЕ!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

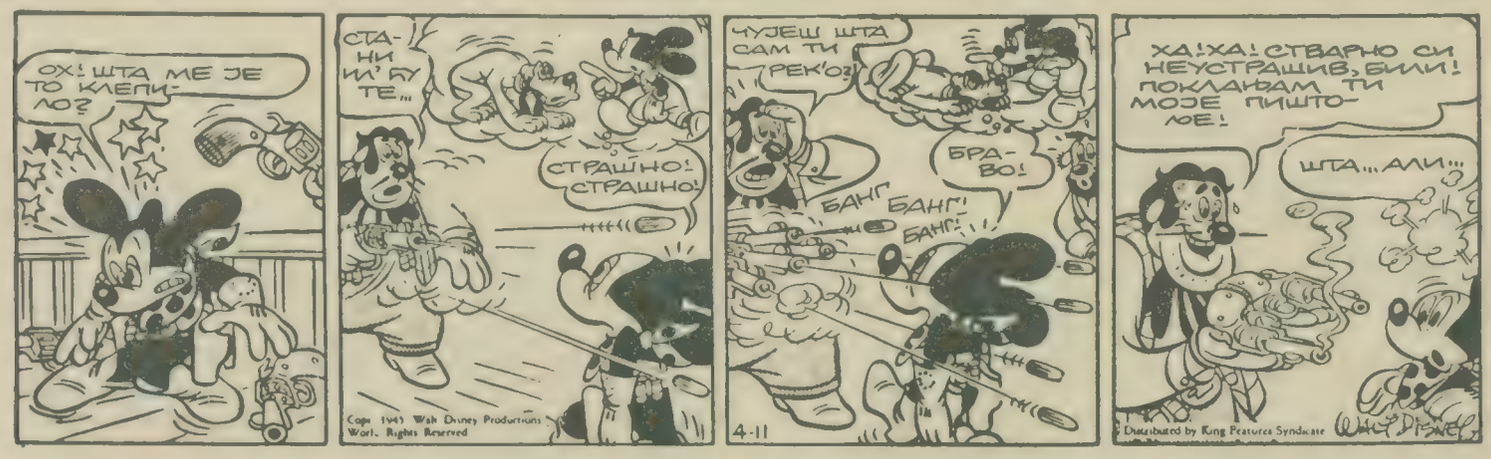
ОХ! ШТА МЕ ЈЕ ТО КЛЕПИ-ЛО?
СТА-НИ ИЋ' БУ-ТЕ...
СТРАШНО! СТРАШНО!
ЧУЈЕШ ШТА САМ ТИ РЕК'О?
БРА-ВО!
БАНГ БАНГ! БАНГ!
4-11
ХА! ХА! СТВАРНО СИ НЕУСТРАШИВ, БИЛИ! ПОКЛАЊАМ ТИ МОЈЕ ПИШТО-ЉЕ!
ШТА... АЛИ...
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

ДА ОДИГРАМО ЈЕДНУ ИГРУ, ГОСПО'ИЦЕ?
ОХ! КАКО СТЕ ХРАБ-РИ!
ДА НИСТЕ ТАКО ОЗЛО-ГАШЕНИ БАНДИТ...
И НИСАМ! НЕ БИХ НИ МРАВА ЗГА-ЗИО!
БУТИ, БРБЉИВ-ЧЕ! СВЕ ЋЕШ УПРОПАС-ТИТИ!
4-12
НАДАМ СЕ ДА ОВАЈ БИМИШЕВ МОМАК НИЈЕ ЧУО!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

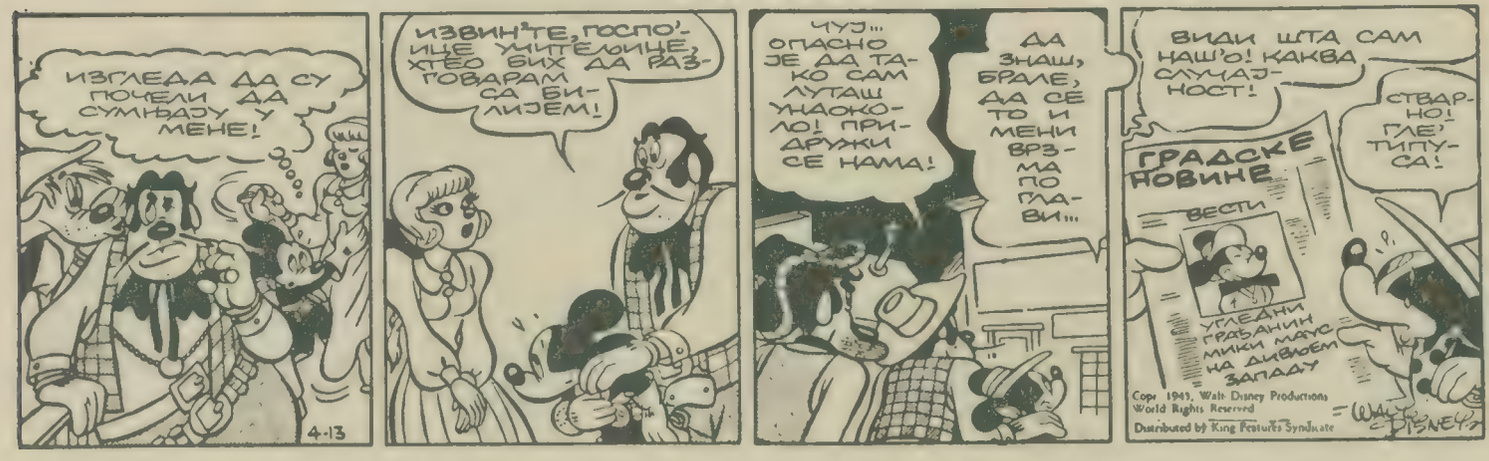
ИЗГЛЕДА ДА СУ ПОЧЕЛИ ДА СУМЊАЈУ У МЕНЕ!
4-13
ИЗВИН'ТЕ, ГОСПО'-ИЦЕ УЧИТЕЉИЦЕ, ХТЕО БИХ ДА РАЗ-ГОВАРАМ СА БИ-ЛИЈЕМ!
ЧУЈ... ОПАСНО ЈЕ ДА ТА-КО САМ ЛУТАШ УНАОКО-ЛО! ПРИ-ДРУЖИ СЕ НАМА!
ДА ЗНАШ, БРАЛЕ, ДА СЕ ТО И МЕНИ ВРЗ-МА ПО ГЛА-ВИ...
ВИДИ ШТА САМ НАШ'О! КАКВА СЛУЧАЈ-НОСТ!
СТВАР-НО! ГЛЕ! ТИПУ-СА!
ГРАДСКЕ НОВИНЕ
ВЕСТИ
УГЛЕДНИ ГРАЂАНИН МИКИ МАУС НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

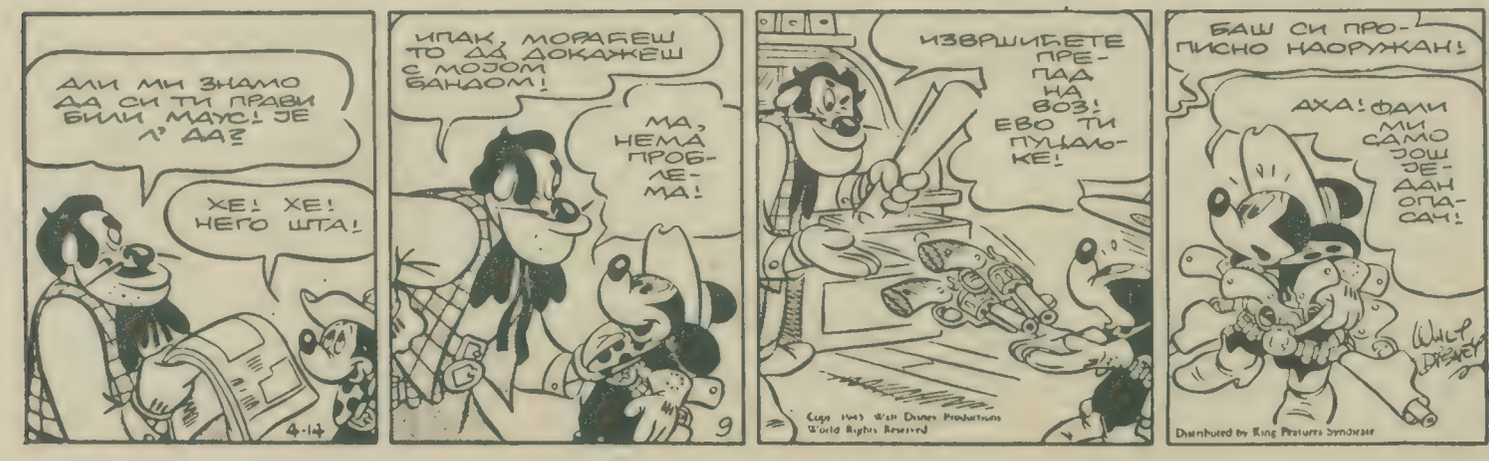
ДАЛИ МИ ЗНАМО ДА СИ ТИ ПРАВИ БИЛИ МАУС! ЈЕ Л' ДА?
ХЕ! ХЕ! НЕГО ШТА!
4-14
ИПАК, МОРАЋЕШ ТО ДА ДОКАЖЕШ С МОЈОМ БАНДОМ!
МА, НЕМА ПРОБ-ЛЕ-МА!
9
ИЗВРШИЋЕТЕ ПРЕ-ПАД НА ВОЗ! ЕВО ТИ ПУШАЉ-КЕ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
БАШ СИ ПРО-ПИСНО НАОРУЖАН!
АХА! ФАЛИ МИ САМО ЈОШ ЈЕ-ДАН ОПА-САЧ!
Distributed by King Features Syndicate

НАПАДАМО ВОЗ, СРЕБРНИ КРАДЉУ!
ЧУЈ, БИЋЕ ГУСТО! ТУЦАЋЕ СЕ! А ТИ СЕ ПОНАШАЈ К'О НА ФИЛМУ!
ЗНАМ ДА ЋЕШ МИ ПОМОЋИ!
ТИ СИ СЛАВНИ СРЕБРНИ КРАЉ, ЗАР НЕ?
4-16
НЕ БОЈ СЕ! И МЕНИ СТОЈИ КНЕДЛА У ГРЛУ К'О И ТЕБИ!
ЊИИИ! ЊИИИ!
ЗВЕЦ! ЗВЕЦ!
ЦАНГР!
ШТА ЋЕ МИ ТА ГВОЖЂУРИЈА ЗА ПИЈАЧКУ ВОЗА!
4-17
Copr. 1945 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
ДА ВИДИМО... ОКО ПОНОЋИ ОВДЕ ЋЕ УКРШТАЈУ ДВА ВОЗА...
УМЕСТО ДА ОГЛОДАКАМ ЈЕДАН, МОГ'О БИ ДА ОДМАГЛИМ С ДРУГИМ!
НАМЕРАВАШ ДА УХВАТИШ МАГЛУ, ЈЕ ЛИ?
МОЛИМ?!
НЕЋЕШ УСПЕТИ! КАПИРАШ?
АХА!
4-18
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
СТИЖЕ ЕКСПРЕС! СПРЕМИ СЕ!
УХ! МОРАМ СВЕ ОВО ДА ИСТРПИМ АКО ХОЋУ ДА ПОМОГНЕМ ТЕТКИ КЕРИ!
ЈИ-ХАА! ИДЕМО! ДАЈДЕ, ГАУМЧЕ! НЕМОЈ МЕ ИЗНЕВЕРИТИ!
!
СВЕТЛА! КАМЕРА! КРЕЋЕМО!
4-19
10
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

ЈОЈ! ДА Л' БУ ОВО ПРЕЖИВЕТИ!
Р... РУКЕ УВИС! Ј... ЈА САМ БИЛИ МАУС!
4-20
БИЛИ МАУС!
НИЈЕ МИ... ООХ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

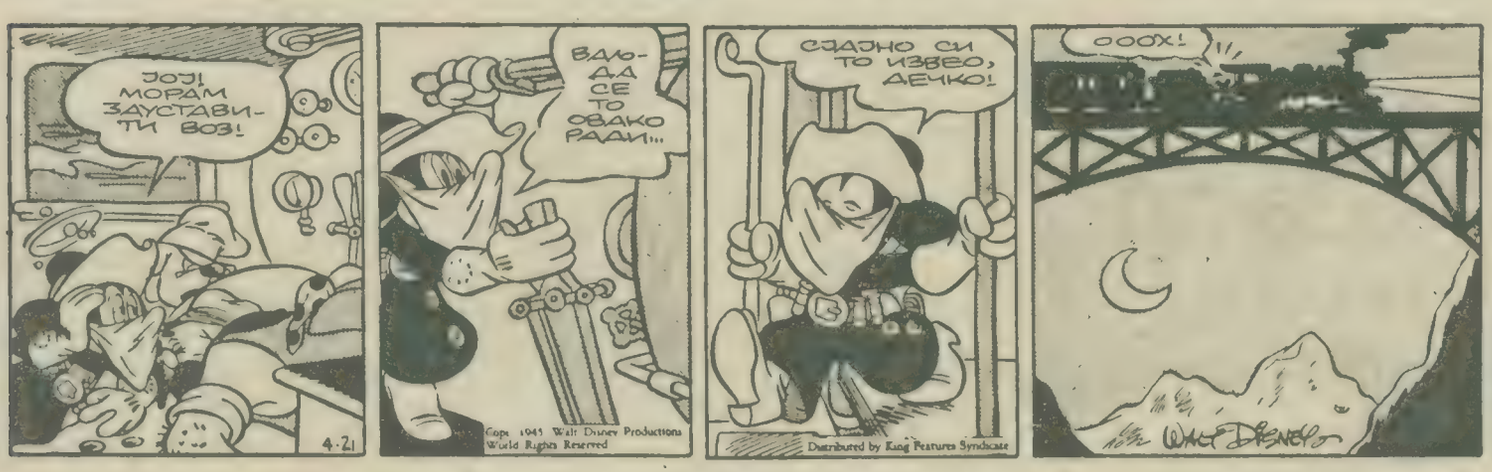
ЈОЈ! МОРАМ ЗАУСТАВИТИ ВОЗ!
4-21
ВАЉА ДА СЕ ТО ОВАКО РАДИ...
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
СЈАЈНО СИ ТО ИЗВЕО, ДЕЧКО!
Distributed by King Features Syndicate
ООХ!
WALT DISNEY

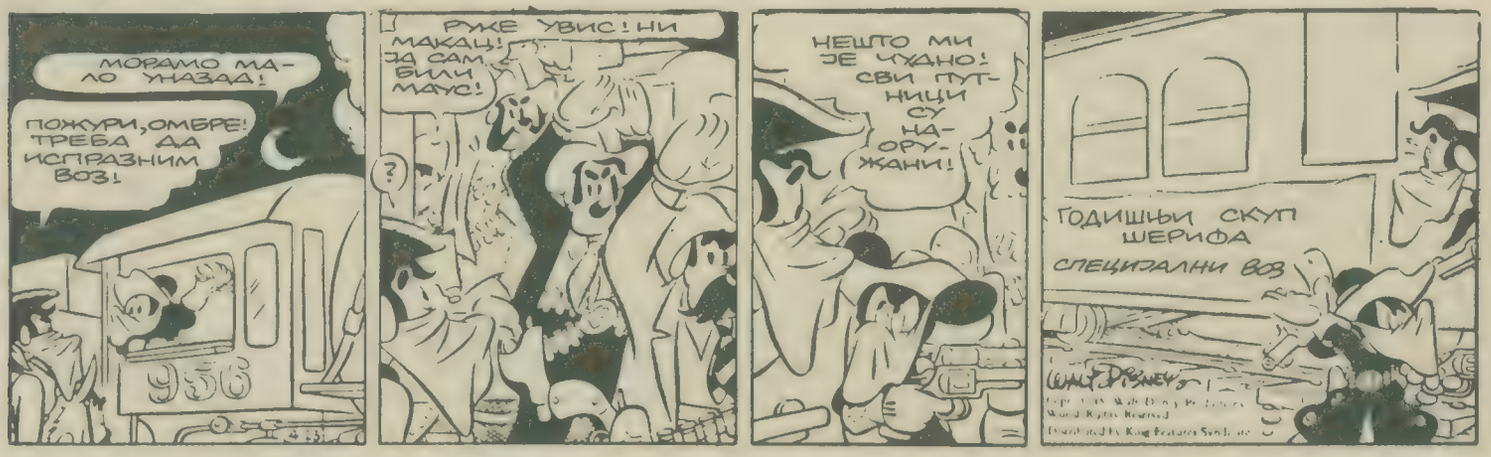
МОРАМО МАЛО УНАЗАД!
ПОЖУРИ, ОМБРЕ! ТРЕБА ДА ИСПРАЗНИМ ВОЗ!
РУКЕ УВИС! НИ МАКАЦ! ЈА САМ БИЛИ МАУС!
НЕШТО МИ ЈЕ ЧУДНО! СВИ ПУТНИЦИ СУ НАОРУЖАНИ!
ГОДИШЊИ СКУП ШЕРИФА
СПЕЦИЈАЛНИ ВОЗ
WALT DISNEY

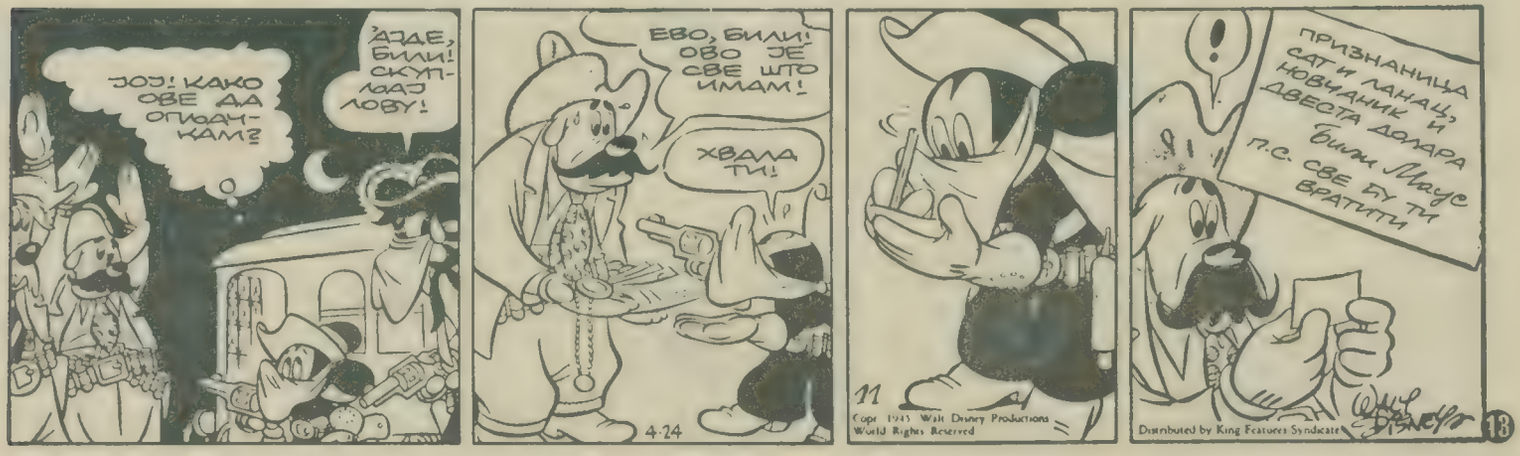
ЈОЈ! КАКО ОВЕ ДА ОГОЛАЧКАМ?
'АЈДЕ, БИЛИ! СКУПЛАЈ ЛОВУ!
ЕВО, БИЛИ! ОВО ЈЕ СВЕ ШТО ИМАМ!
ХВАЛА ТИ!
4-24
11
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ПРИЗНАНИЦА САТ И ЛАНАЦ, НОВЧАНИК И ДВЕСТА ДОЛАРА
Билли Маус
П.С. СВЕ БУ ТИ ВРАТИТИ
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

ЧЕКАЈ! ШТА ЈЕ ОВО?
ЗАХВАЛНИЦА! БИЛИ МАУС ЈЕ УВЕК ДАЈЕ

ХММММ!
ГОТОВ САМ! АКО ПРОКЉУВИ ШТА ЈЕ ТО...
4-25

ОКЕЈ, БИЛИ! ЗА ТРЕНУТАК САМ ПОМИСЛИО ДА ЋЕШ МЕ НАСАМАРИТИ!
ШТА?

ПРАВО ДА ТИ КАЖЕМ, НЕ ЗНАМ ДА ЧИТАМ!
УХ!

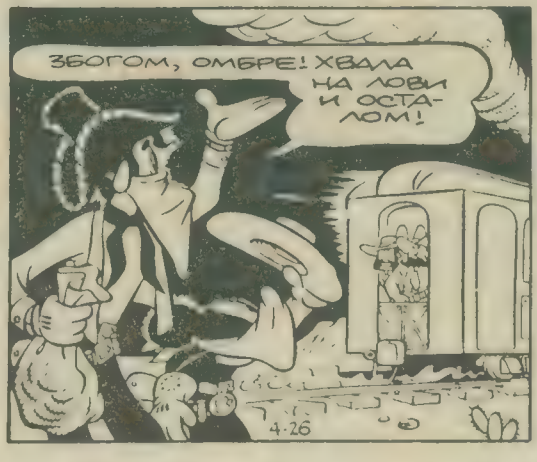
ЗБОГОМ, ОМБРЕ! ХВАЛА НА ЛОВИ И ОСТАЛОМ!
4-26

ИЗНЕНАДНО СИ МЕ! СЈАЈНО СИ ИЗВЕО ПИЈАЧКУ!
ЕХ! СИТНИЦА!

ДА НАЗДРАВИМО БИЛИЈУ МАУСУ, НАЈБОЉЕМ ПИЈАЧКАШУ И РЕВОЛВЕРАШУ!
ЖИВЕЛИ!

ФУЈ! АЛ' ЈЕ ГАДНО!
АХА! МАЛА ОСВЕТА ЗА ОНО ШТО СИ МИ ЗУМЕ НАПРАВИО!

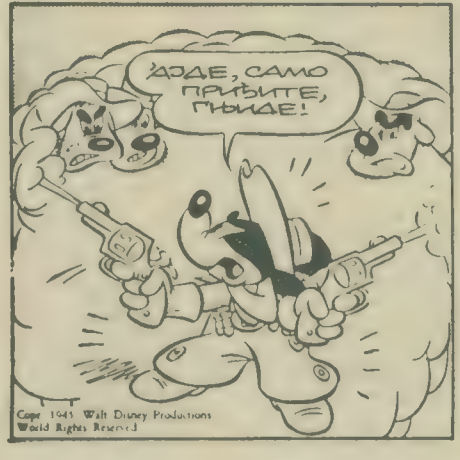
ЈАДЕ, САМО ПРИЂИТЕ, ГЂИДЕ!

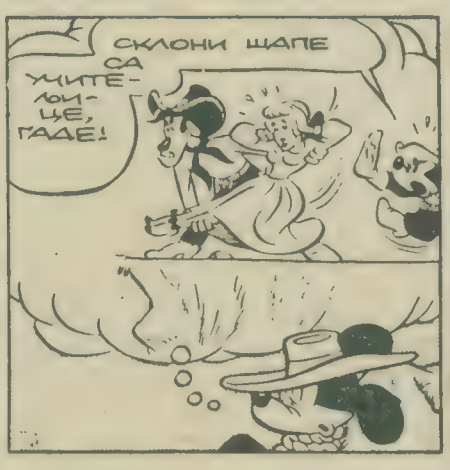
СКЛОНИ ШАПЕ СА ЖИТЕЉУЦЕ, ГАДЕ!

Ш...ШТА?
4-27

ЧЕКАМ ДА СЕ ОСВЕСТИШ ПА ДА СЕ ОБРАЧУНАМ СТОБОМ!

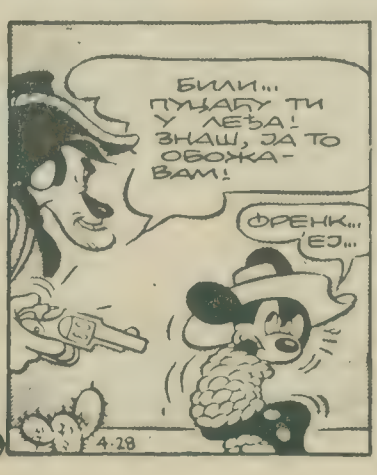
БИЛИ... ПУЦАЋУ ТИ У ЛЕЂА! ЗНАШ, ЈА ТО ОБОЖАВАМ!
ФРЕНК... ЕЈ...
4-28

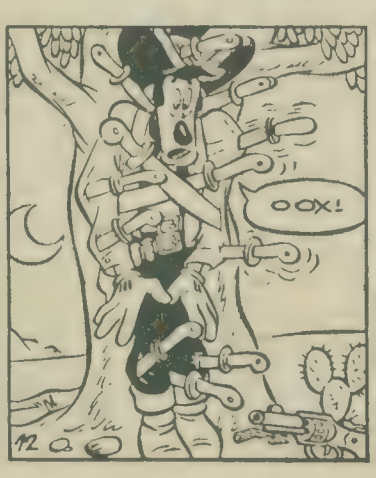
ООХ!
12

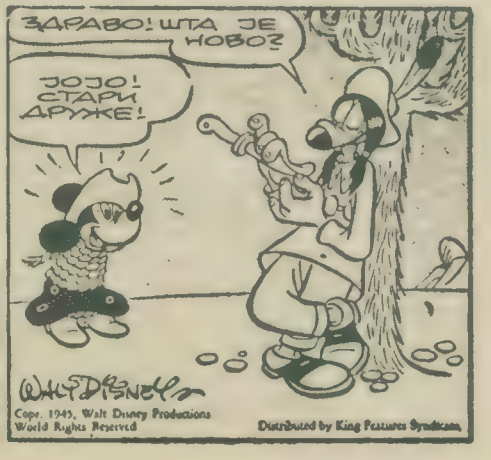
ЗДРАВО! ШТА ЈЕ НОВО?
ЈОЈО! СТАРИ ДРУЖЕ!

ОХ! БАШ ЈЕ БИЛО ПАМЕТНО ШТО СМО ПОСЛАЛИ МАУСА У ПИЈАЧКУ!
АКО ЗАБРЉА, ФРЕНК ЋЕ ГА СРЕДИТИ!
ЧУЈ, НЕКИ ЧУДНИ ЗВУЦИ!
БИМИШЕ! ЕВО ТВОГ ПЛЕНА! ЗНАШ, ОН ЈЕ СУВИШЕ ТРАПАВ ДА БИ НАДГЛЕДАО БИЛИЈА МАУСА!
ШТА ТО ЗНАЧИ? ЈЕСМО ЛИ ОРТАЦИ ИЛИ НИСМО?
Walt Disney
Distributed by King Features Syndicate
СВАКАКО! СВЕ ДЕЛИМО! САД ИДЕМО У НАШЕ СКЛОНИШТЕ!
ОВО ЈЕ РАНЧ ТЕТКЕ КЕРИ! БИМИШ ЈОЈ ГА ЈЕ ОТЕО!
МОЖДА ОВДЕ НАЂЕМО НА ТРАГ...
РАНЧ-ЦВЕТАК ЗАНОВЕТАК
ДОБРО ДОШЛИ, МОМЦИ!
ЧУДНО ИМЕ РАНЧА ОКОРЕЛЕ БАНДЕ!
МОМЦИМА СЕ СВИЂА! СЕКА ИХ НА ДЕТИЊСТВО!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
ИДЕМО УНУТРА!
АЛ' ЈЕ НАЛИЦКАНО!
ЕХ, БИМИШЕ! БАШ СТЕ ВИ НЕКА ЧУДНА БАНДА!
САМО ТИ СЕ ЧИНИ, ОМБРЕ!
НАЛАЗИШ СЕ У ЦЕНТРУ ЧРНОБЕРЗИЈАНСКЕ ТРГОВИНЕ СТОКОМ!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
КО БИ РЕКО! ТАКО НЕШТО НА ОВОМ МАЛОМ СЛАТКОМ РАНЧУ!
ЕХ! КАМУФЛАЖА! НИКО НЕЋЕ ДА ПОСУМЊА!
СВАКА ЛАМПИЦА ОЗНАЧАВА ЈЕДНУ БАНДУ! ИМАМ РАЗГРАНАТУ МРЕЖУ!
ОНА БАРА ЈЕ ЗАПРАВО МАЛИ АЕРОДРОМ! АВИОНИ ОДВОЗЕ УКРАЂЕНУ СТОКУ!
СКИДАМ СОМБРЕРО! СВАКА ЧАСТ! ТИ СИ НАЈВЕЋИ ГЕНИЈЕ, БИМИШЕ!
ХВАЛА! ГОДИ МИ КАД МИ ТИ УДЕЉУЈЕШ ТАКВО ПРИЗНАЊЕ!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

А КАКО СЕ ЈА УКЛАПАМ У ТВОЈУ ШЕМУ?
ПА...ПОСТОЈИ ЈЕДАН СТАРИ РАНЧЕР ПО ИМЕНУ ЛАРАМИ! ТРЕБО БИ ДА ГА СРЕДИШ!
5-4

ИМАШ ЛИ ТИ НЕШТО ОЗБИЉНИЈЕ ЗА БИЛИЈА МАУСА?
СТАРИ ЛАРАМИ УОПШТЕ НИЈЕ МАЧЈИ КАШАЉ! УБУТКАЈ ГА!

ЛЕПА УЧИТЕЉИЦА ЈЕ ЊЕГОВА ЋЕРКА! ПРВО МОРАШ ЊУ ДА ОТМЕШ!
УЧИТЕЉИЦА?!

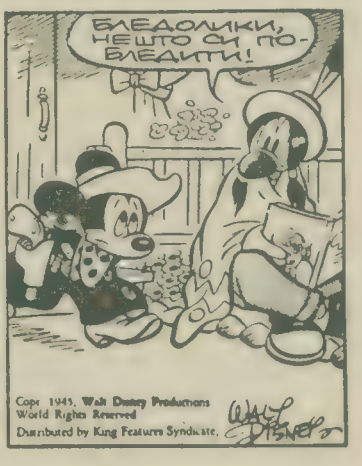
БЛЕДОЛИКИ, НЕШТО СМ ПОБЛЕДИТИ!
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

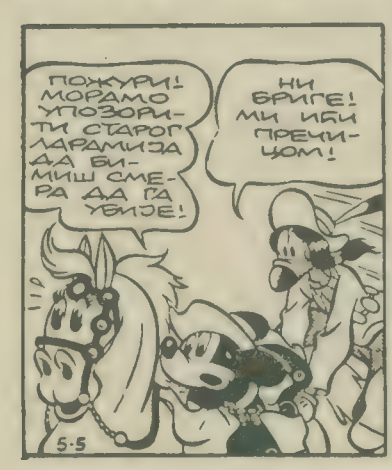
ПОЖУРИ! МОРАМО УПОЗОРИТИ СТАРОГ ЛАРАМИЈА ДА БИМИШ СМЕРА ДА ГА УБИЈЕ!
НИ БРИГЕ! МИ ИЗБИ ПРЕЧИЋОМ!
5-5

СИЛВЕРЕ! СТАНИ! НЕЋЕШ УСПЕТИ!
Copr. 1945 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ПУТ ДА ЈАШЕМ КОЊА КОЈИ ЈЕ ИГРАО У КАУБОЈЦИМА!
Distributed by King Features Syndicate

КРЕБИ, ГЛУМЧЕ! МОРАМО ШТО ПРЕ СТИЋИ ДО ЛАРАМИЈА!
5-7

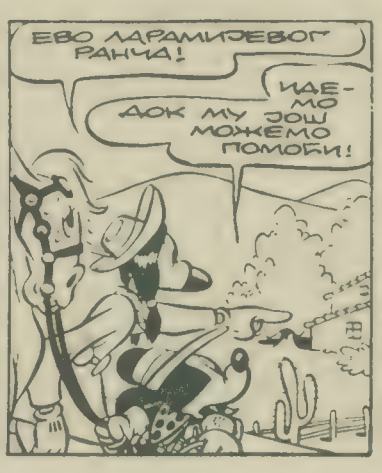
ЕВО ЛАРАМИЈЕВОГ РАНЧА!
НАЂЕМО ДОК МУ ЈОШ МОЖЕМО ПОМОЋИ!

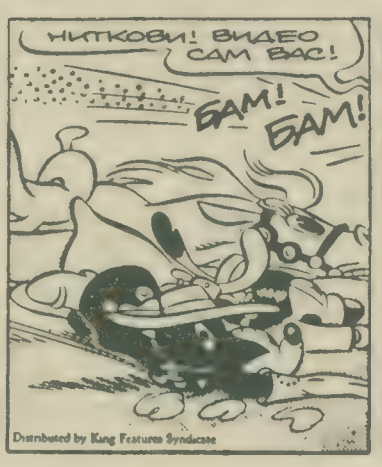
НИТКОВИ! ВИДЕО САМ ВАС!
БАМ! БАМ!
Distributed by King Features Syndicate

МИ ЋЕМО ДА ЗАШТИТИМО ЛАРАМИЈА! АЛИ КО ЋЕ НАС?

ДОБАР ДАН! ДОЛАЗИМО ВАМ КАО ПРИЈАТЕЉИ!
ЧУВАЈ СЕ, ИНАЧЕ ЋУ ВАС ИЗБУШИТИ К'О СИР!

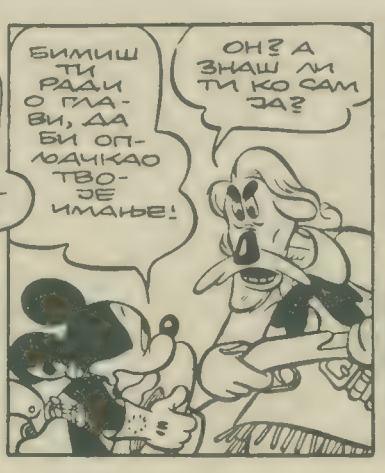
БИМИШ ТИ РАДИ О ГЛАВИ, ДА БИ ОПЛОДИКАО ТВОЈЕ ИМАЊЕ!
ОН? А ЗНАШ ЛИ ТИ КО САМ ЈА?

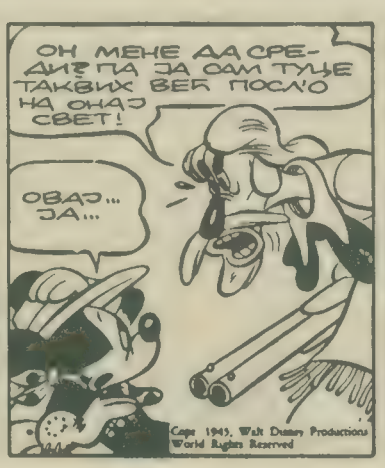
ОН МЕНЕ ДА СРЕДИ? ПА ЈА САМ ТУЂЕ ТАКВИХ ВЕЋ ПОСЛ'О НА ОНАЈ СВЕТ!
ОВАЈ... ЈА...
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved

ЗАР ТИ, ГЊИДО ГЊИДАСТА, ТАКО НЕШТО МЕНИ ДА КАЖЕШ?
ИЗВИН'ТЕ!
5-8
14
Distributed by King Features Syndicate.

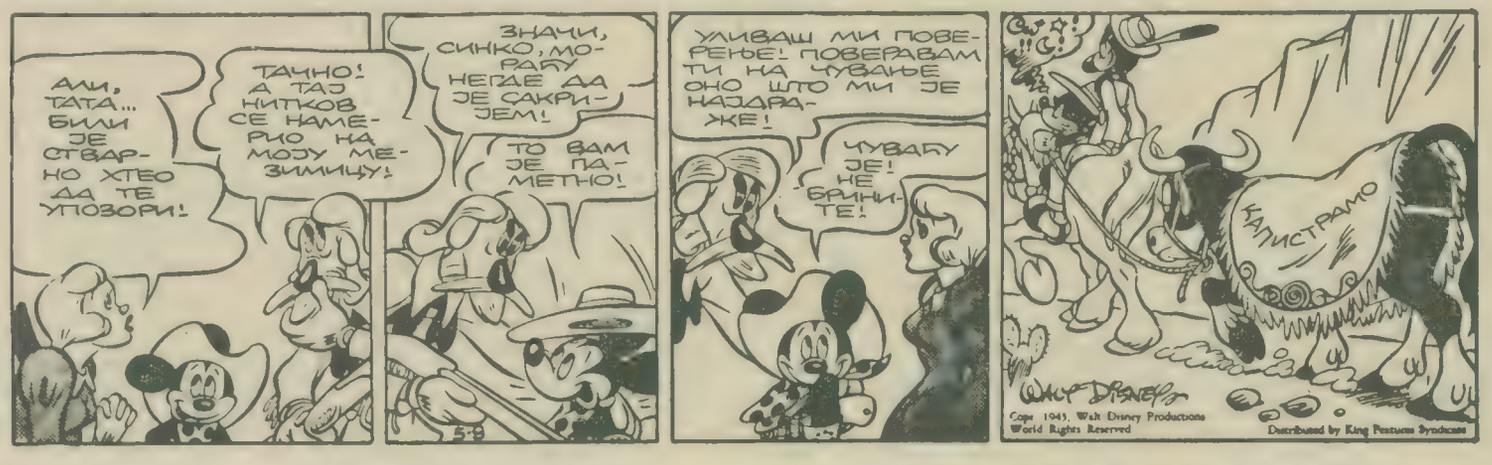
АЛИ, ТАТА... БИЛИ ЈЕ СТВАРНО ХТЕО ДА ТЕ УПОЗОРИ!
ТАЧНО! А ТАЈ НИТКОВ СЕ НАМЕРИО НА МОЈУ МЕЗИМИЦУ!
ЗНАЧИ, СИНКО, МОРАЋУ НЕГДЕ ДА ЈЕ САКРИЈЕМ!
ТО ВАМ ЈЕ ПАМЕТНО!
5-9
УЛИВАШ МИ ПОВЕРЕЊЕ! ПОВЕРАВАМ ТИ НА ЧУВАЊЕ ОНО ШТО МИ ЈЕ НАЈДРАЖЕ!
ЧУВАЋУ ЈЕ! НЕ БРИНИТЕ!
КАПИСТРАМО
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

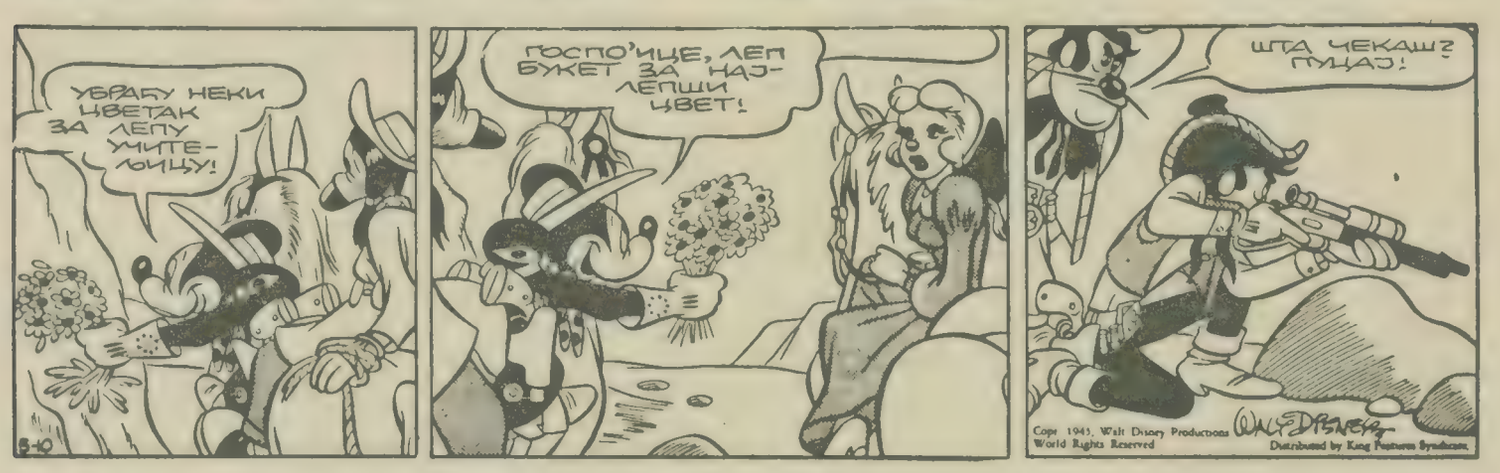
УБРАЋУ НЕКИ ЦВЕТАК ЗА ЛЕПУ УМИТЕЉИЦУ!
5-10
ГОСПО'ИЦЕ, ЛЕП БУКЕТ ЗА НАЈЛЕПШИ ЦВЕТ!
ШТА ЧЕКАШ? ПУЦАЈ!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

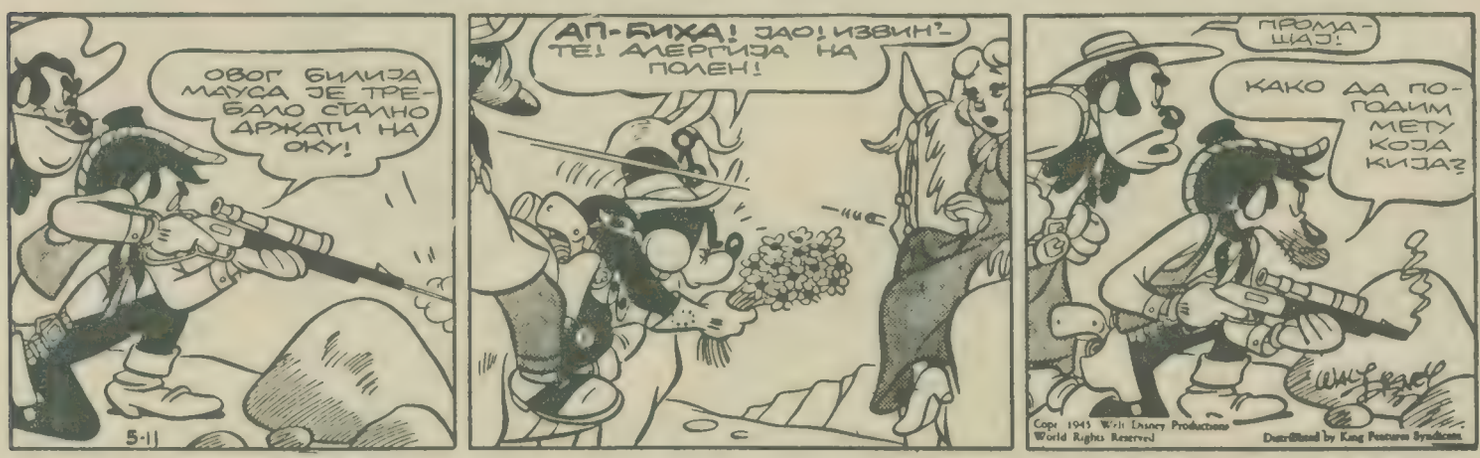
ОВОГ БИЛИЈА МАУСА ЈЕ ТРЕБАЛО СТАЛНО ДРЖАТИ НА ОКУ!
5-11
АП-БИХА! ЈАО! ИЗВИНИТЕ! АЛЕРГИЈА НА ПОЛЕН!
ПРОМАШАЈ!
КАКО ДА ПОГОДИМ МЕТУ КОЈА КИЈА?
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

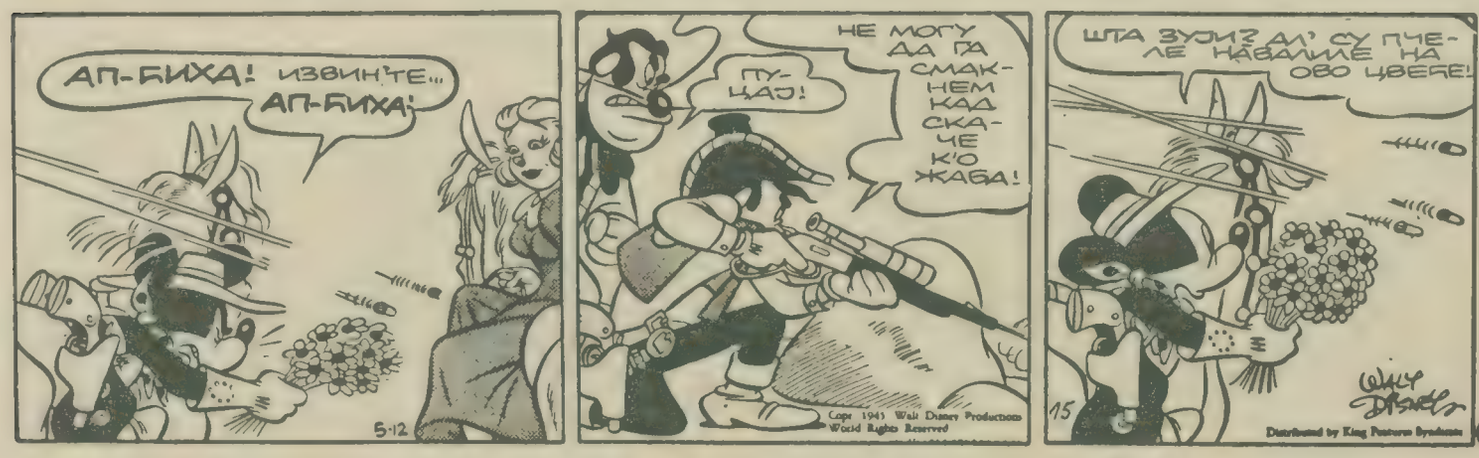
АП-БИХА! ИЗВИНИТЕ... АП-БИХА!
5-12
НЕ МОГУ ДА ГА СМАКНЕМ КАД СКАЧЕ К'О ЖАБА!
ПУЦАЈ!
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ШТА ЗУЈИ? ДА' СУ ПЧЕЛЕ НАВАЛИЛЕ НА ОВО ЦВЕЋЕ!
15
Distributed by King Features Syndicate

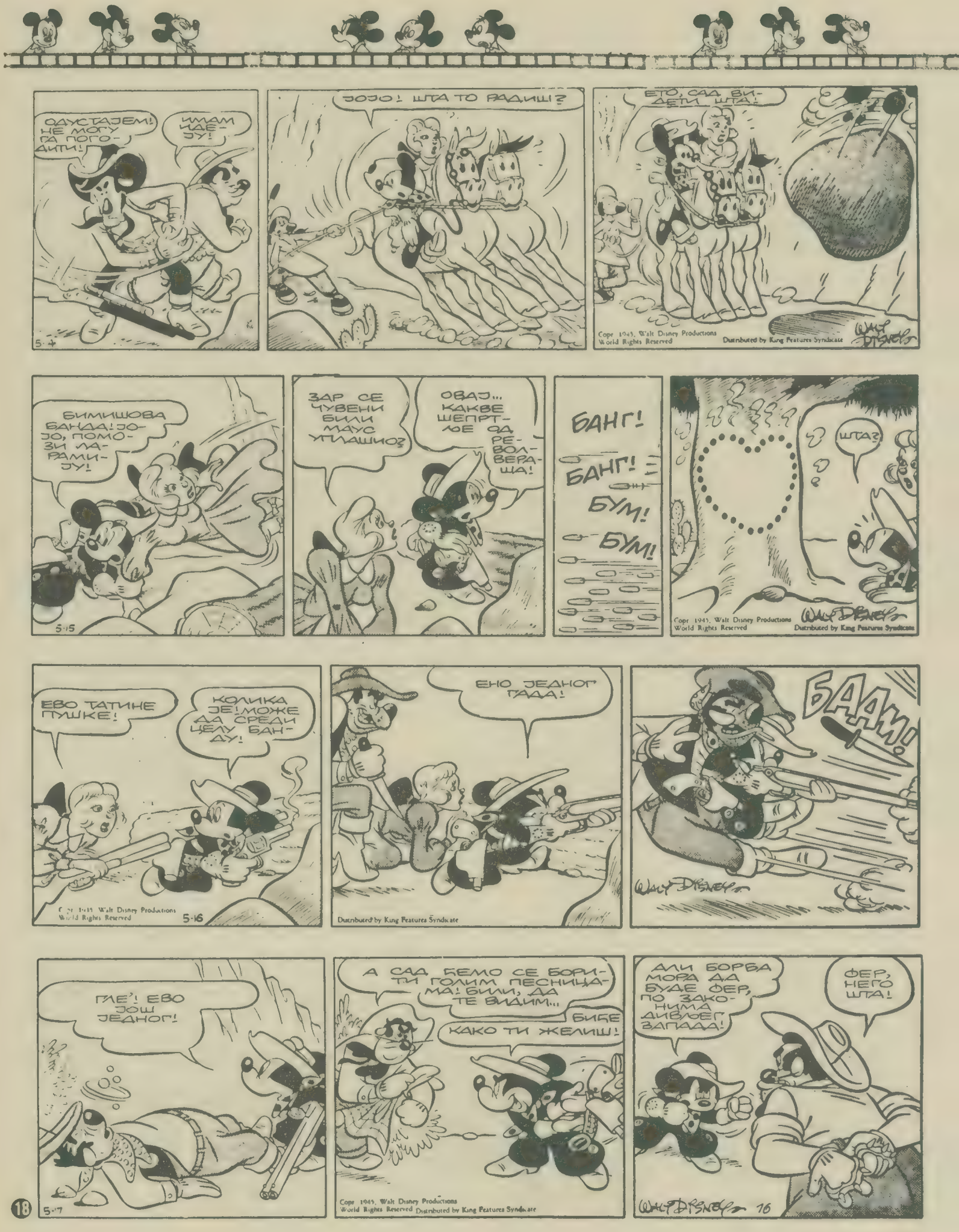
ОДУСТАЈЕМ! НЕ МОГУ ДА ПОГОДИТИ!
ИМАМ НАЈУ!
ЈОЈО! ШТА ТО РАДИШ?
ЕТО, САД ВИДЕТИ ШТА!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
БИМИШОВА БАНДА! ЈОЈО, ПОМОЗИ ЛАРАМИЈУ!
ЗАР СЕ ЧУВЕНИ БИЛИ МАУС УПЛАШИО?
ОВАЈ... КАКВЕ ШЕПРТЛЕ ОД РЕВОЛВЕРАША!
БАНГ! БАНГ! БУМ! БУМ!
ШТА?
5-15
5-16
ЕВО ТАТИНЕ ПУШКЕ!
КОЛИКА ЈЕ! МОЖЕ ДА СРЕДИ ЦЕЛУ БАНДУ!
ЕНО ЈЕДНОГ ГАДА!
БАДАМ!
ГЛЕ'! ЕВО ЈОШ ЈЕДНОГ!
А САД ЋЕМО СЕ БОРИТИ ГОЛИМ ПЕСНИЦАМА! БИЛИ, ДА ТЕ ВИДИМ...
БИЋЕ КАКО ТИ ЖЕЛИШ!
АЛИ БОРБА МОРА ДА БУДЕ ФЕР, ПО ЗАКОНИМА ДИВЉЕГ ЗАПАДА!
ФЕР, НЕГО ШТА!
5-17
16

БАЦИ ТО!
ДОБРО... ДОБРО...
5-18
ОХО!
Copr 1945, Walt Disney Productions
World Rights Reserved
ЧУДНЕ ПТИЦЕ! ЦВРКУТАТИ НА ГРАНИ!
WALT DISNEY
Distributed by King Features Syndicate
5-19
ОХ! НЕЋЕ СЕ ВАЛЈДА ПОВРЕДИТИ!
НЕЋЕ! ПТИЦА ПАЛА!
Distributed by King Features Syndicate
Copr 1945, Walt Disney Productions
World Rights Reserved
БИМИШЕ, НЕ ИГРАЈ СЕ СВОЈИМ ЖИВОТОМ!
WALT DISNEY
5-21
ПАЗИ! СЛОМИЋЕШ ГРАНУ!
НЕ ЈА НЕГО ТИ!
3333!
WALT DISNEY
5-22
ХИК!
ХИК!
ГРРР!
ХИК!
Copr 1945, Walt Disney Productions
World Rights Reserved
К... КАКО СЕ М... МЕДВЕДИ ЛЕЧЕ ОД ШТУЦАВИЦЕ?
17
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY

ХИК! ХИК!
Г... ГРИЗЛИ ЈЕ ОСТАО ГОРЕ!
ОО... ОДЛИЧНО!
5-23
!
!
WALT DISNEY
САД ЋУ ДА ТЕ СРЕДИМ, БИЛИ МАУСЕ!
А КАКО?
5-24
ЕВО ОВАКО!
'ЕЈ! КУДА СИ НАВРО?
WALT DISNEY
ООХ!
ООХ!
?
5-25
Copr. 1945 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
WALT DISNEY
ЧЕКАЈ МАЛО!
ШТА?
5-26
НЕ МОГУ ДА ПОДИГНЕМ РУКЕ!
Copr. 1945 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ПО-СЛЕДЊИ УДАРАЦ ЈЕ МОЈ!
Distributed by King Features Syndicate
18
ОХ! ОХ! ЗНАЧИ, ИПАК САМ ЗА ПОБЕДНИК!
WALT DISNEY

ШЕФЕ! ЈА ЋУ СЕ ПОБРИНУТИ О ОНОМ ИНДИЈАНЦУ КОЈИ НАС ПРАТИ!
СЛАБЕ СУ МУ ШАНСЕ! ЈОЈО ЈЕ НАЈМУДРИЈИ ИНДИЈАНАЦ НА СВЕТУ!
УМУКНИ! ЕВО ИХ!
ОВО БИТИ БАКСУЗНИ ЈОЈООВ ДАН!
ЈОЈО МИСЛИТИ ДА С НАМА БИТИ ГОТОВО!
ПССТ! ОСЛОБОДИО САМ РУКУ!
УХ! ПОТОНУЛИ СУ!
ПУСТИ НЕК' СЕ МАЛО РАЗЛАДЕ!
ИЗВУЋИ ИХ!
'ОЋУ АКО ВЕЋ НИЈЕ КАСНО! УХ! ПУЋЕ...
ЧУДНО! ОВО МИ ЈЕ НЕШТО СУМЊИВО!
ИЗВИНИ, ЈОЈО! ТО ЈЕ БИО ЈЕДИНИ НАЧИН!
ЈОЈО САДА НЕ МОЋИ ГОВОРИТИ!
ПОТРЕБНА НАМ ЈЕ ПОМОЋ ДА БИСМО СРЕДИЛИ ОНЕ НИТКОВЕ!
РЕЗЕРВАТ БИТИ ТУ БЛИЗУ!
ЛАКУ НОЋ! ИСЦРПЉЕН ЈЕ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ НАМ ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ ПОМОЋИ!
ОХ! ЈА...
'ЕЈ, ДАСО, БАШ СУ СТРАШАН!
РЕЗЕРВАТ ЗА ИНДИЈАНЦЕ
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

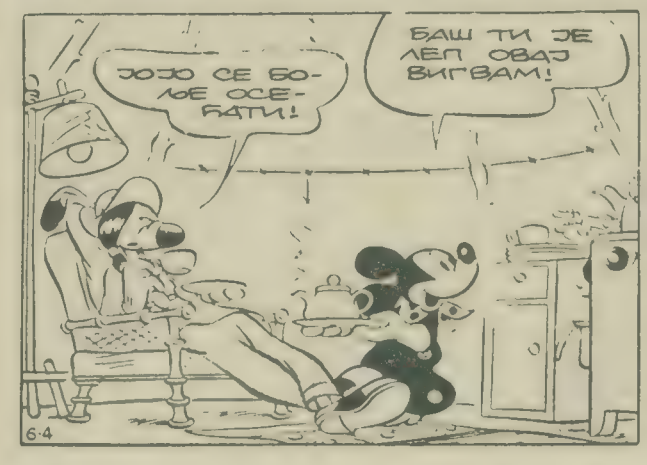
ЈОЈО СЕ БОЉЕ ОСЕЋАТИ!
БАШ ТИ ЈЕ ЛЕП ОВАЈ ВИГВАМ!
6-4

СВИ ШЕРИФИ У КРАЈУ НЕКА КРЕНУ У ПОТЕРУ ЗА ОДБЕГЛИМ БИЈЕМ МАУСОМ!
ОХ!
ЈОЈО СВЕ СРЕДИТИ!

МИКИ МАУСЕ, АЛИАС БИЈИ МАУСЕ, САДА СИ ПОГЛАВИЦА ЖУТО ПЕРО!
ЈУ-ХУ!
Copr. 1945, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

МОЈА БРАЋА СУ СПРЕМНА НА РАТ ПРОТИВ НИТКОВА!
6-5

ТОМАХАВКЕ! СТРЕЛЕ! ХОЋУ ЛИ МОРАТИ ДА ЈАШЕМ БЕЗ СЕДЛА?

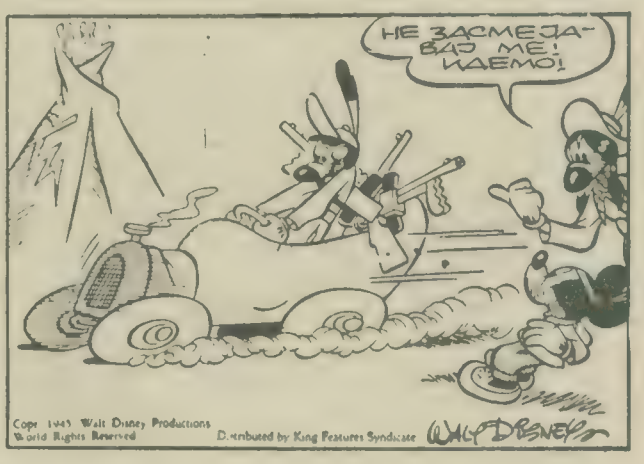
НЕ ЗАСМЕЈАВАЈ МЕ! ИДЕМО!
Copr. 1945 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

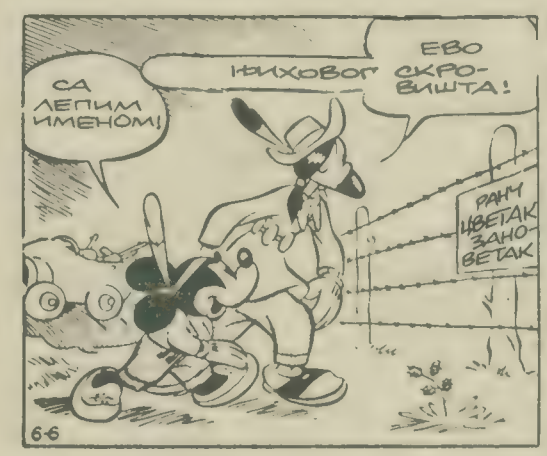
ЕВО ЊИХОВОГ СКРОВИШТА!
СА ЛЕПИМ ИМЕНОМ!
РАНИ ЦВЕТАК ЗАНОВЕТАК
6-6

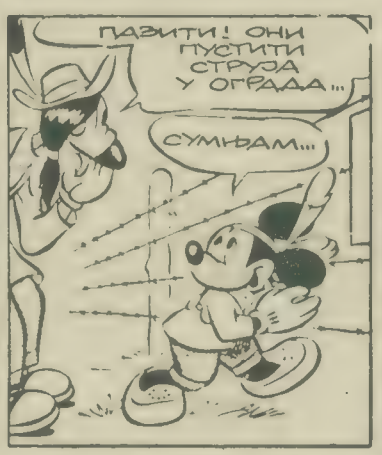
ПАЗИТИ! ОНИ ПУСТИТИ СТРУЈА У ОГРАДА...
СУМЊАМ...

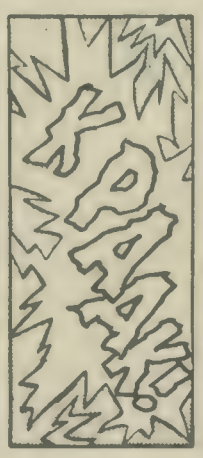
КРАК

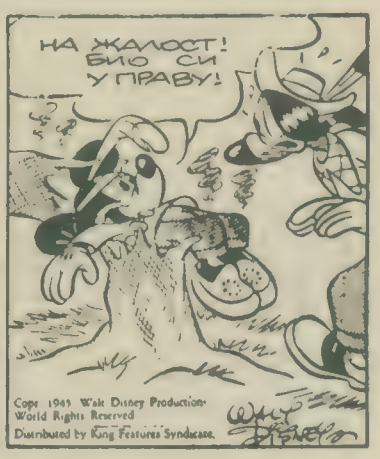
НА ЖАЛОСТ! БИО СИ У ПРАВУ!
Copr. 1945 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate.

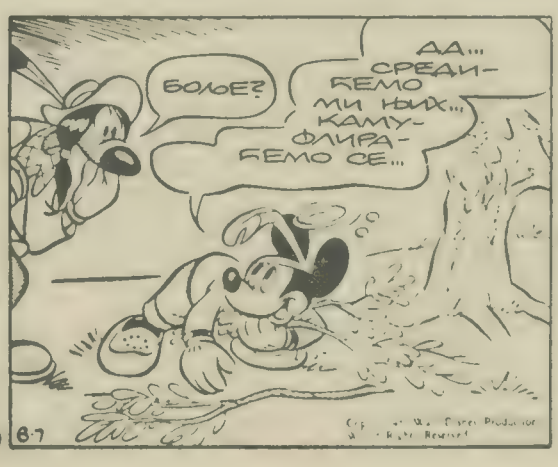
БОЉЕ?
ДА... СРЕДИЋЕМО МИ ЊИХ... КАМУФЛИРАЋЕМО СЕ...
6-7

ОСТАВИТИ ТО ГРАЊЕ! ЈА ИМАТИ БОЉА КАМУФЛАЖА!
20

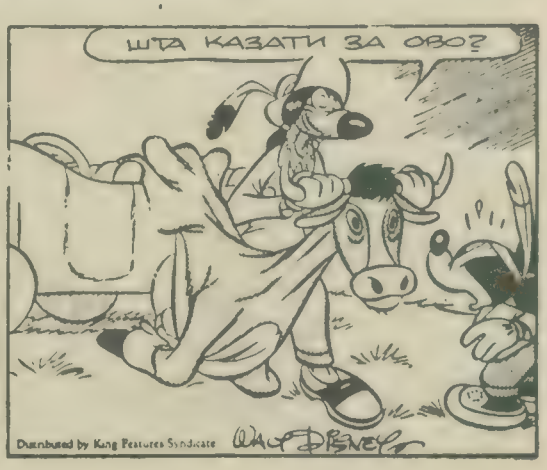
ШТА КАЗАТИ ЗА ОВО?
Distributed by King Features Syndicate

СЈАЈНО!
НЕОПАЖЕНО И ЛАКО БЕМО СЕ УВУЋИ УНУТРА!
КАКО ЈЕ?
СТОЈИ МИ К'О САЛИВЕНО!
ЈЕДИНО ШТО МИ МАЛО СМЕТА РЕП!
6-8
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
МОРА ДА САМ МАЛОПРЕ НАПРАВИО КРАТКИ СПОЈ!
ЗА САДА СВЕ ТЕЧЕ К'О ПО ЛОЈУ!
НЕМОЈ БАКСУЗИРАТИ!!
6-9
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
КУД СИ НАВРО?
6-11
ЈА НИШТА НЕ ВИДЕТИ!
И ЈА!
?
Copr. 1943 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ЛУДЕ ЛИ КРАВЕ! РАЗГОВАРА САМА СА СОБОМ!
Distributed by King Features Syndicate
ДРЖ' ГА!
6-12
БИМИШ ЈЕ У КУЋИ!
ДОЛИЈАЋЕ МЕНИ ТАЈ БИЛИ МАУС!
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
ШЕФЕ! ОВЕ КРАВЕ К'О ДА СУ ПОШАШАВЕЛЕ!
21
ed by King Features Syndicate

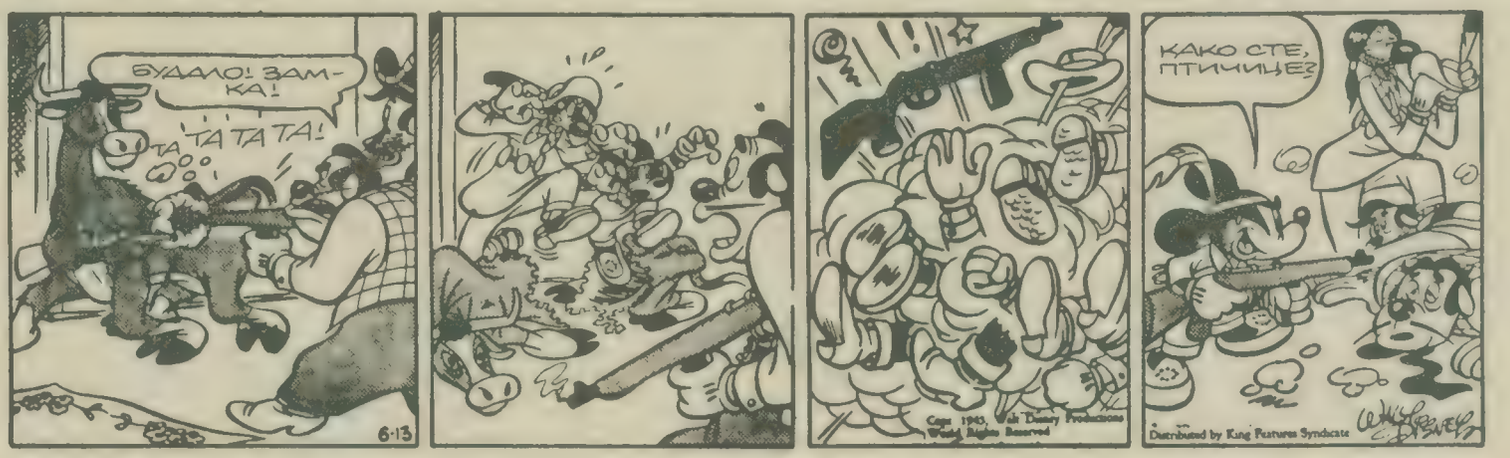
БУДАЛО! ЗАМКА!
ТА ТА ТА ТА!
КАКО СТЕ, ПТИЧИЦЕ?
6-13
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

ГДЕ ЈЕ МОЈА ТЕТКА КЕРИ? ОТЕЛИ СТЕ ЈОЈ РАНЧ!
ШТА?
ПОШТЕНО САМ ГА КУПИО!
ЈА ЈЕСАМ КРАДЉИВАЦ СТОКЕ, К'О ШТО СУ МИ БИЛИ ОТАЦ, ДЕДА, И ЧУКУНДЕДА...
"АЛ' ОТКУДА ТИ ИДЕЈА ДА САМ НЕПОШТЕН?
6-14
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

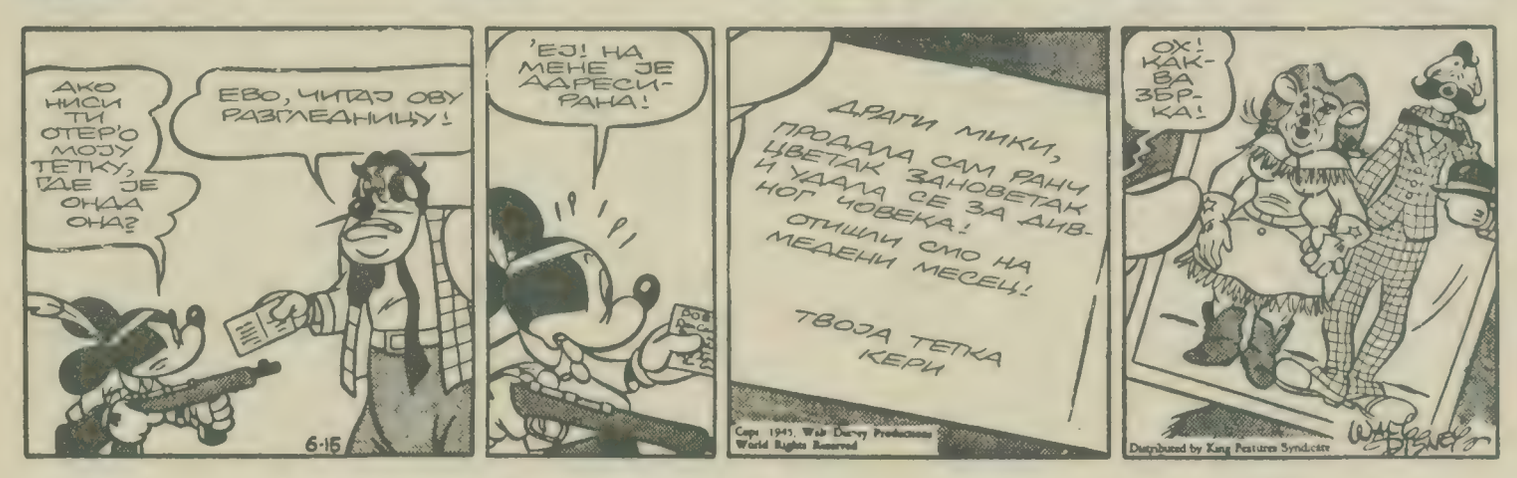
АКО НИСИ ТИ ОТЕР'О МОЈУ ТЕТКУ, ГДЕ ЈЕ ОНДА ОНА?
ЕВО, ЧИТАЈ ОВУ РАЗГЛЕДНИЦУ!
'ЕЈ! НА МЕНЕ ЈЕ АДРЕСИРАНА!
ДРАГИ МИКИ, ПРОДАЛА САМ РАНЧ ЦВЕТАК ЗАНОВЕТАК И УДАЛА СЕ ЗА ДИВНОГ ЧОВЕКА! ОТИШЛИ СМО НА МЕДЕНИ МЕСЕЦ! ТВОЈА ТЕТКА КЕРИ
ОХ! КАКВА ЗБРКА!
6-15
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

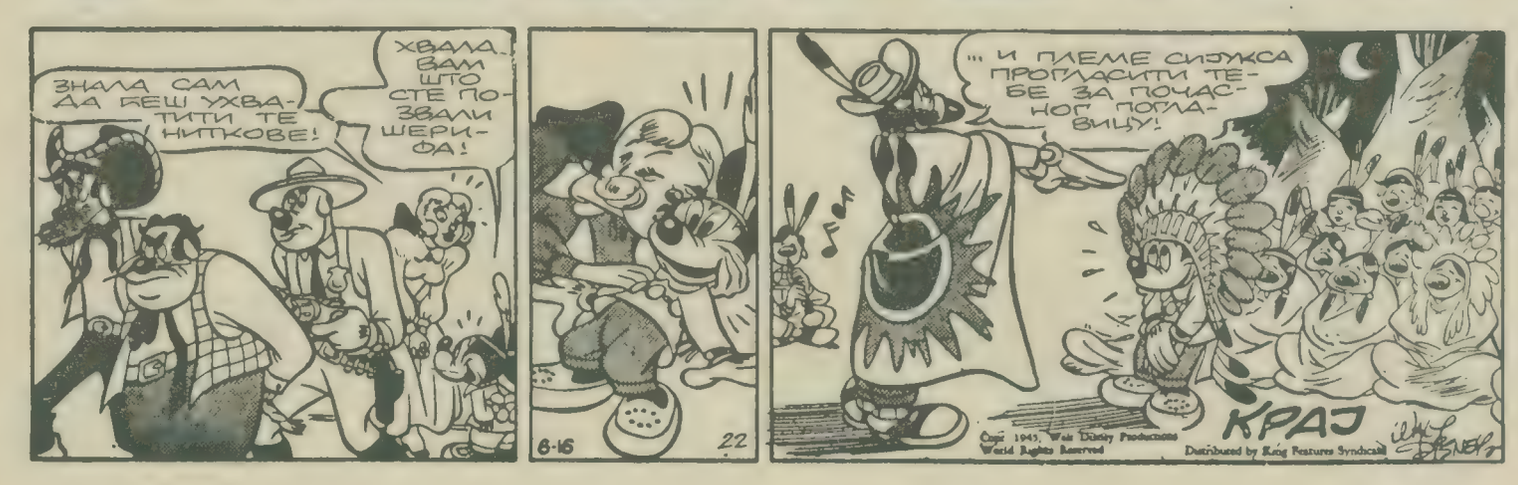
ЗНАЛА САМ ДА ЋЕШ УХВАТИТИ ТЕ НИТКОВЕ!
ХВАЛА ВАМ ШТО СТЕ ПОЗВАЛИ ШЕРИФА!
"... И ПЛЕМЕ СИЈУКСА ПРОГЛАСИТИ ТЕБЕ ЗА ПОЧАСНОГ ПОГЛАВИЦУ!
6-16
22
КРАЈ
Copr. 1943, Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

Илустровао:
Ивица Кољанин

МЕЛЕМ ОД АНАНАСА

Ананасин и комосин су две супстанце, обе добијене из ананаса, за које бугарски научници Ендреју Реуман и Димитрије Стојковић да изузетно дејство код лечења опекотина. Свеж ананас чешће једемо, мудрост тиква ће је једу њихови потомци пакао уклонити. Да свако се то одмах, мудрости путем да би се организам заштитио од прекомерног губитка

ЖУЧ ЗА БОЉИ ТЕН

Добра вест за оне који имају невоља са теном: Јапанци су открили да жуч ајкуле повољно делује на акне. Послуживши се њиховим открићем, Аустралијанци су направили спреј којим се лице испрска два пута дневно и акне просто нестану. Ајкулина жуч показала се чудотворном, али ипак има једнуману: само два месеца по престанку коришћења спреја, акне се поново јављају. Третман онда треба поновити. Спреј под именом „Кетсуго" већ је у продаји у Аустралији, Великој Британији и Француској.

КИШОБРАН ЗА КАМИОНЦИЈЕ

Канађанин Гери Кацбаум поднео је недавно захтев за патентирање – кишобрана! Не ради се, наравно, о обичном кишобрану већ о новој справи са истим именом, али сасвим другом наменом.

Кацбаумов кишобран служи за затварање рупа на бродовима или цистернама. Ако, на пример, теретњак који превози течност претрпи хаварију и цистерна се пробуши, у рупу се увлачи склопљени кишобран који се одмах затим рашири: притисак течности прибија га према унутрашњости резервоара и течност више не цури напоље. За сваки случај кишобран се још и причврсти посебним механизмом. Ако ипак не затвара довољно чврсто, кроз његову шупљу дршку убризгава се полиуретан који заптива и најмање рупице. Цистерна или брод сада безбедно могу да издрже до коначне поправке

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ: ДУШАН ПРЕЛЕВИЋ ПРЕЛЕ

Кад се присећам детињства, што иначе радо чиним, прво чега се сетим је један коњ који се звао Арап. Био је то најлепши коњ кога сам у животу видео, а видео сам их много јер сам, као и сви клинци моје генерације, гледао каубојске филмове који су врвели од коња, каубоја и Индијанаца (ми смо, наравно, навијали за ове друге).

Арап је имао белу звезду на челу, био је огроман и зачуђујуће миран кад би ме мој деда, Сава Димитријевић, понекад ставио на његове сапи како би ме ослободио страха који сам у почетку осећао. Био је власништво Београдске електране и пребивао је у нашем дворишту, у једној шупи поред куће у којој смо живели мој деда, моја баба, моја мајка, моја тетка, мој покојни ујак и ја. Двориште је ишло мало узбрдо, у дну дворишта био је бунар. Сећам се и шаргарепе и парадајза, у неким лејама испред куће, које смо јели кад огладнимо. Играли смо се од јутра до првог мрака, а нико нас није питао јесмо ли гладни и хоћемо ли да ручамо. Кад стомак закрчи, ми уђемо у неко двориште, није важно чије, извадимо из земље шаргарепу, обришемо је испод пазуха и смажемо онако пресну. Воду смо пили из бунара.

Друго што ме сећа на детињство је невероватна повезаност целе улице, свих комшија, и које смо волели и које нисмо. Постојала је могућност да моја баба, на пример, не говори са пекарком Дафином, али то не значи да ја нисам говорио са њеним синовима; или, рецимо, да мој деда говори са Крстићима, који су као и он били кочијаши, али ја нисам говорио са Цанетом, сином Алексе Крстића, који је у детињству био, онако, циник (нисам га дуго видео, ваљда се променио, на своје добро). То је за мене једна од најлепших улица, а видео сам пола Европе и знам шта су лепе улице.

Зове се Видовданска. Налази се испод позоришта на Црвеном крсту. На моју велику

● БИОГРАФИЈА ●

Рођен 1948, а заволео музику у право време, Преле је, као и сви момци тада, почео да наступа по рок-пранкама. Први хонорар добио је 1965. у „Браћи Стаменковић". –Могли смо – каже – нас четворица за те паре лепо да једемо, по пљескавицу. 'леба и по пиво, да нас види Бог! – После су дошли „Јуниори", „Корни група", а 1969. у „Коси" певао је све што је требало да певају глумци. Затим одлази у Европу и пева у америчким војним базама у Немачкој, Холандији, Норвешкој, враћа се 1972. и наставља живот београдски. Од тада је написао две књиге. „Како је умро Баш-Челик" и „Воз за једну битангу", сценарио за филм „Последњи круг у Монци" и снимио двадесетак плоча. Пише повремено за ДУГУ, НИН, КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ а прошле године у ЗАБАВНИКУ је објављена једна његова фантастична прича.

– Одрастао сам у простој породици, баба ми је била из Кремана, горе на Златибору, деда из Јелашнице, једно километар од Ћеле-куле, мајка ми је рођена у Београду, и ја, на моју радост такође у овом граду. Сви смо се волели, мада сам често добијао оне такозване педагошке батине које ја данас не упражњавам на својој деци. Препуштам им да сами нађу свој избор за свој живот, чак сам толико застрањено да млађу кћерку, која иде у други разред, чашћавам ако добије јединицу. Њој се то, наравно, не догађа, смеје се и каже: „Ти ниси нормалан!". Старијој, која је већ жена, ништа не забрањујем, понекад прожвачем нешто као што су мени жвакали, знајући да то ништа не вреди и дајем још више лове него што то могу себи да дозволим.

Серија емисија „Детињство" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на Радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује Светлана Ненадовић.

жалост, она је сада порушена и тамо су изградили неке шибице које зову кућама. Раније, док сам ноћи проводио по кафанама, имао сам обичај да узмем такси, да кажем возачу да ме вози до Видовданске, да изађем из кола, запалим цигарету и вратим се натраг. Данас то више не радим, што не значи да нећу.

Читав тај крај имао је нешто заједничко – манију која се зове голубарство. Ја тада нисам знао да су голубови „небески пацови", како сада за њих кажу, увек сам мислио да је то најлепша животиња која има крила, која уме да лети, и још сад могу да набројим бар тридесет врста голубова. Кад голуба терате да лети, он најпре иде у мали лет, ниски лет, затим средњи, па затим оде у „тачку", то је кад га једва видите. Увек сам могао да препознам свог голуба, и кад се једва назире горе на небу. Важно је било водити рачуна да га не скине „шиља", тако смо звали копца. У свако доба имали смо при руци карбит и једну канту за воду с рупом. Ако наиђе кобац, одмах запалимо карбит, канта одлети у ваздух, на висини од тридесетак метара експлодира, отера копца и разјури јато. То је била нека врста територијалне одбране у нашој улици.

Кад бисмо скинули туђег голуба који би са нашим јатом дошао у наше двориште, на наш кров, то би се одмах рашчуло. Дођу, рецимо, људи са Душановца, кажу: „Је л' неко овде скин'о једног текира са дванаес' пера у репу, четр'ес' у крилима, потkресана два са леве стране?". И, мада нема ону алку на нози, одмах знамо који је. И онда кажемо: „Јесте, они Димитријевићи тамо код потока". Наравно, нисмо увек враћали, па је долазило до прегањања, туча, а после се све заливало пивом у кафани „Први мај". Увек сам ишао уз мог ујака који ми је био ментор, а он ме је одмалена увек водио са собом и на те туче и на та помирења. А пиво сам пробао са једанаест година и свидело ми се, што се из приложеног види, а и чује.

После голубова волели смо фудбал. Трчали смо по калдрми босих ногу ломећи прсте и измишљајући воleje. За нас је Бобек био више него Јосип Броз, а Шекуларац далеко популарнији од патријарха, за кога, у ствари, нисмо ни чули. Касније сам упознао Шекија и постао са њим пријатељ, што у детињству нисам могао ни да сањам.

Још једна важна ствар био је биоскоп „Авала" на Црвеном крсту. Тај биоскоп је за мене представљао неку врсту дворца. Одлазили смо на представе од 4, па од 6, а у 8 смо већ журили кући, сакривали прљаве босе ноге и затрпавали се у кревете, замишљајући да смо принц Валијант или Џон Вејн.

Тај биоскоп је научио мене и целу генерацију момака из мог краја, а верујем и друге момке из Београда, некаквом витештву у односима, и на улици, и у послу, и у животу, да, ако већ мораш понегде да застраниш, да то не буде на штету твојих најближих, твојих пријатеља. Учили смо да никад не преваримо да врло, врло ретко слажемо, а кад лажемо, да не лажемо из користољубља. Псовали смо мајку, наравно, али никад нисмо псовали кеву. На псовку се нико није љутио, док се не понови трипут. После прве псовке кажеш: „'Ајде, кажи још једанпут!", онда он псује мајку још једанпут, онда ти опет кажеш, али овог пута стварно: „Е, сад кажи још једанпут!" и, ако он опсује трећи пут, е, онда мора да дође до туче и разбијања носева. Али, углавном смо одустајали код другог пута, барем ја, не зато што сам се бојао да ми не разбије нос, разбијан је он касније неким другим поводима, него зато што сам све мајке лично познавао, па ми се чинило, онако, недостојно.

Посредством неког старог радио апарата који је стајао на врху креденца у кујни, која је била наш салон, наша читаоница ПОЛИТИКЕ јер се само то и читало, наше поприште свађа када би деда дошао кући мало цирке, ја сам упознао свет музике. Свако вече у 8 сати, или 7, не сећам се тачно, деда би се налактио на креденац и тада нико не би смео да писне ни једну једину реч јер се чекао програм ГЛАС АМЕРИКЕ који је водио Грга Златопер (ја сам у почетку мислио да то није име, него нека, онако, смешна реч), како би деда дознао шта се то у свету догађа. Он није признавао никакве домаће вести. Био је антикомуниста, али није ни знао да се то тако зове, само је знао да мрзи „ове из месне заједнице". И онда би, тако налакћен, чачкајући зубе, на неку вест промрмљао: „ммммм, у Божију матер!", као, опасно је нешто, а појма нема шта, наравно. Нити ми знамо. Само ћутимо.

После тих вести јављао се један други господин, кога сам после видео у Београду, господин Вили Кановер који је пуштао џез, „Moonlight" серенаду, па „Америчку патролу", али, можете ми веровати на реч, да никад другу ствар нисам чуо јер би Сава једну некако пропустио, али другу – ни случајно. Само каже: „Шта ми ту ови ватрогасци..." и гаси радио. Да се не троши електрика. Али, мени је била довољна и та „Moonlight" серенада да схватим да тамо негде људи праве неку другу музику која је друкчија од, рецимо, „Мустафе" и неких сличних песама које су у то време сви обожавали.

И ја сам онда почео да живим у нади да ћу једнога дана слушати лично тога Глен Милера, не знајући да је човек већ одавно мртав. Ето, та музика ми је помогла да не постанем криминалац, за шта сам имао добре предиспозиције.

Тако је моје детињство прошло у кругу мојих најближих, али без оца јер је он давно из неких разлога некуда отишао. Видео сам га у свом животу три пута по три минута, а четврту четвртину тог виђења не бих ни данас хтео да остварим. Али, зато сам имао срећу што сам неких двадесетак година свога живота живео са једним дивним човеком, мојим очухом, који је, на жалост, данас покојни, а са којим сам био велики друг, прави пријатељ и пошто се он развео од моје мајке. Увек сам био на његовој страни а он на мојој, али не због неког лажног пакта против његове супруге, а моје мајке, већ због тога што смо личили један на другог. Тако сам ја имао бољег оца него што бих га имао да сам га имао.

Нисам приметио када сам постао човек. И дан-данас кад одем на Аду Циганлију да играм фудбал са младићима од двадесет година и мислим да сам бржи од њих, да сам јачи, да сам паметнији; понекад мислим да сам још увек голубар, док не погледам у огледало и видим проседу браду, избраздане аркаде и разлупано чело. Онда помислим да сам и сада онај дечак из оног дворишта, поред оног коња и оних голубова, само нешто паметнији и трезвенији. Мислим да ћу и умрети као нека врста дечака, а ако се поново родим, не бих ништа мењао, само бих оном црном додао још једног белог коња, због много црно-белих ситуација које сам у животу видео.

„Def Leppard" на почетку каријере 1980. године

Гитариста Стив Кларк и певач Џо Елиот

КАРИЈЕРЕ:

„Def Leppard"

НОВИ ЗАКОН

Иако не спадају у прву лигу модерних хеви метал група, „Def Leppard" продају много више плоча него они о којима се стално прича. То потврђује и њихов најновији албум „Adrenalize"

Чињенице су неумољиве. Њихов претходни албум „Hysteria" из 1987. године се продао, широм света, у преко 14 милиона примерака. Њих четворица су по искуству, пређеним километрима и годинама већ довољно далеко од времена када су као клинци крајем седамдесетих учили хеви метал по гаражама у родном Шефилду. О тим променама говори и певач Џо Елиот.

– Лаже свако ко каже да се није изменио мада мислим да је моја промена ишла у позитивном правцу. Више нисам седамнаестогодишњак који сања о томе да буде у рок групи. Ја сам тридесетдвогодишњи певач који жали за неким стварима али их нема тако много колико би их било да сам радник у челичани, што је иначе будућност клинаца из мог краја.

Од 1977. године, када су настали, много тога им се догодило, а није све било баш најпријатније. Уочи нове 1985. године њихов бубњар Рик Ален доживео је озбиљну саобраћајну несрећу у којој је изгубио руку. Уз помоћ чланова групе успео је да се опорави и за њега су начињени посебни бубњеви тако да свира подједнако добро као и раније. Друга трагедија задесила их је прошле године када је њихов дугогодишњи гитариста Стив Кларк умро од последица алкохолизма. Иако су колеге из групе покушавале да му на сваки начин помогну и учествовали у колективним терапијама, успеха није било. Песма „White Lightning" на најновијој плочи посвећена је Кларку.

– Могли смо да направимо песму са текстом у стилу здраво стари пријатељу, пуно нам недостајеш, али то би већ после неколико недеља звучало неукусно – каже Елиот. – Најбоље је било да искажемо како смо ми осећали Стива. Сладуњав текст не би имао смисла. Песма говори о сваком ко је кренуо том улицом самоуништења. Говори о Џиму Морисону, Џенис Џоплин, Бону Скоту, Стиву Кларку или клинцу који седи на огради испред „Мекдоналдса".

Турнеју поводом албума „Hysteria" завршили су октобра 1988. године. Одмах су ушли у студио и почели да раде на албуму „Adrenalize". Посао се одужио а то је можда и један од разлога зашто они продају више плоча од осталих – раде много темељније.

Када смо почели да припремамо ту плочу, још увек смо размишљали као и остале групе које више од пола године проводе у комбију – каже гитариста Фил Колен. – Првих шест месеци смо се заваравали да као нешто радимо, а онда смо схватили да морамо да седнемо, напишемо неке снажније песме и мало изменимо стил. Већина из других група кажу: Ово је добро, тако ћемо урадити. Ми кажемо: То је добро, али може и боље. За разлику од рада на албуму „Hysteria" сада смо се често одмарали од снимања. Када ми се родио син, повукао сам се три месеца док је Џо снимао певање. Онда је он отишао, а ја сам се вратио да наснимим гитаре. Тако смо много објективнији према раду.

– Ова плоча једноставно не може да звучи боље – додаје басиста Рик Севиц. – Да смо имали још неких недоумица, и даље бисмо снимали. Није много људи спремно да се упусти у овако крвав рад и да му посвети тако пуно времена. Можда ће звучати препотентно, али је тачно: као што су „Queen" урадили десет година раније, тако смо и ми 1983. са албумом „Pyromania" поставили нове законе у прављењу рок музике. Успех група као

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

SEND ME AN ANGEL

„Warrant", „Slaughter" и „Bon Jovi" управо зато је осредњи. Судећи по нашим тиражима, ми успевамо да покренемо емоције код већег броја људи, па је, по мом мишљењу самим тим наша музика боља. Ипак, помало осећамо да нас медији запостављају иако долазимо са сасвим новим звуком, бољим него што су „Ван Хален" икада имали. Настављамо тамо где су „Queen" стали, враћамо звук гитаре у живот. То су једино приметили они који купују плоче и зато што су они најважнији. Стинг и група „R.E.M." праве искрене плоче о заштити природе и они се не разликују од нас. Можда изгледа како наша плоча неће заштитити шуме у Бразилу. Међутим, посредно хоће јер ако се бар једна особа, док слуша нашу плочу, орасположи и уради нешто еколошки исправно, то је сасвим довољно.

После 15 година рада, успеха, великих концерата, они су и даље жељни доказивања.

– Гладни смо за успехом више него икада – каже Севиџ. – Мој циљ је да једном погледам уназад и кажем како су нам прва четири албума са Стивом била само почетак.

– То ме подсећа на једну анегдоту – наставља Елиот. – У зиму 1978. године наш први гитариста Пит Вилис и ја враћали смо се кући после пробе. Имали смо таман толико новца да купимо једно пиво у пабу или да се одвеземо аутобусом. Одлучили смо да поделимо пиво и отпешачимо. Када смо пролазили поред главног концертног простора у Шефилду, кредом сам написао на зиду: „Def Leppard" ће овде свирати 1980. године. И стварно, две године касније распродали смо тај простор.

После десет година могу да кажем како постоји много ствари које смо успели да урадимо, али и даље желимо да будемо бољи и већи и да свирамо пред што више публике. Увек постоји простор где се треба доказати. Не желимо да као „Uriah Heep" или „Wishbone Ash" идемо уназад и упорно свирамо иако то више никога не занима. Исто тако не желимо ниједном да нестанемо. Људи ће се сећати Тине Тарнер и Фила Колинса и због тога што су се толико пута враћали на сцену. Ако нас људи желе, значи да вредимо и у то не морамо никога да убеђујемо.

П. Ј.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

МУЗИЧКА ПОШТА

Које су биле познате домаће

Спазмица из Пожаревца

Пресудни тренутак хипи покрета је такозвано лето љубави 1969. године када се одиграо и познати Концерт у Вудстоку. Многи тврде да је тада хипи покрет и престао да постоји. Ипак, може се рећи да се филозофија овог покрета развијала од средине шездесетих година и да је мисаоност њихових идеја потрајала до почетка седамдесетих. Хипи лидери у Америци били су Џими Хендрикс, Џенис Џоплин, Френк Запа, групе „Doors", „Grateful Dead", „Jefferson Airplane", а у Енглеској, „Pink Floyd", „Битлси" у својој, врло значајној, последњој фази, „Led Zeppelin" и други. Код нас то није било прецизно стилски одређено, али елементе хипи културе имале су групе „Смак", „Time", „Нирвана", „Поп машина", Драго Млинарец и неки мање познатији музичари.

ПОШАЉИ МИ АНЂЕЛА

Мудрац каже само ако наставиш
до смираја светла
Ветар ће ти дувати у леђа
Док крај тебе године пролазе
Послушај глас из дубине
То је позив твог срца
Затвори очи и открићеш
Излаз из таме
Ту сам
Хоћеш ли ми послати анђела
Ту сам
У земљи јутарње звезде
Мудрац каже само наћи своје место
Уочи олује
Тајне руже дуж пута
Само пази на трње
Мудрац каже само подигни руку
И досегни магију
Нађи врата обећане земље
Само веруј у себе
Послушај глас из дубине
То је позив твог срца
Затвори очи и открићеш
пут изван таме

Музика: Рудолф Шенекер
Текст: Клаус Мајн
Изводи: „Scorpions"

Здраво
Волео бих да знам нешто о „Дисциплини кичме" као и њихову дискографију.

Браца из Зајечара

По распаду састава „Шарло акробата" Која је 1981. основао „Дисциплину кичме" са, што није у то време било врло необично, два бубњара, дувачима и басом у служби соло гитаре. У почетку су наилазили на неразумевање, али су временом успели да се изборе за своје место. Кроз групу је прошло пуно музичара, бубњари Жика Тодоровић, Келе, Дуле, трубач Деца и други. Последњих година група се усталила у постави Која – бас, Срђан Гулић – бубњеви, Јурај Новоселић – саксофон и Зеркман – труба. Рат је на жалост прекинуо рад „Дисциплине кичме" јер су два члана из Загреба, Која се почетком године спаковао за Лондон и тамо у једном пабу са бившим клавијатуристом „Забрањеног пушења" свира блуз. Истовремено у много бољим студијским условима снима неке од најважнијих песама „Дисциплине кичме".

Дискографија: „Свиђа ми се да ти не буде пријатно" (1983), „Ја имам шарене очи" (1985), „Сви за мном" (1986), „Најлепши хитови" (концертни 1987), „Зелени зуб на планети досаде" (1989) и „Нова изненађења за нова поколења" (1991).

СПОМЕНИК КОЊУ

НЕЗАБОРАВНИ ГАЛОП БЕЛОГ ЛАБУДА

Гледајући нашег пастува с дивљењем и завишћу, Аустријанци су смислили јединствен план: украшће тог заносног лепотана да би ту, у Бечу, оставио потомство

На улазу у чувену ергелу Зобнатица код Бачке Тополе, окружен бујним крошњама разноврсног дрвећа, поносно се бели камени коњ. Копита чврсто ослоњених о постоље, тај заносни лепотан гледа у даљину и чини се као да ће сваког часа покренути своју племениту главу, напети моћне мишиће и јурнути у стреловит галоп.

На постољу пише само ЈАДРАН II. За зналце нашег коњичког спорта, али само за њих, тај скромни податак говори много. Јер, зна се ко је био ЈАДРАН II – један једини...

Годинама већ његова камена статуа је знамење ове надалеко познате ергеле, највеће у Југославији. И нема посетиоца, а кроз Зобнатицу годишње прође неколико десетина хиљада знатижељних гостију, који се не упита зашто је једном коњу подигнут споменик, што је и у свету реткост.

Музеј посвећених коња

Много је славних коња јездило пространством зобнатичке ергеле у чак 213 година њеног постојања.

На некадашњим пустарама овог краја вековима су узгајани добри коњи: сачувани су документи који сведоче да је аустријска царевина током целог свог постојања снабдевала војску коњима из Зобнатице. И њено име везује се за коње – потиче од речи зоб, што је овас, основна храна за коње.

Аустријска царица Марија Терезија поклонила је још 1750. пустару Зобнатицу, која се први пут спомиње 1689, Шимуну Војнићу за војне заслуге. Као година оснивања ергеле сматра се 1779, што је уграviрано и на звону ергеле које се налази на улазу у Пољопривредно добро „Зобнатица". Најзаслужнији за њено оснивање је велепоседник Ђула Тарлеи. У бројним документима налази се и податак да су 1782. браћа Војнић из Бајше испоручила

Јадран: балет или коњски трк?

Камени стражар на улазу у Зобнатицу

аустријској војсци чак 407 коња. А расписом бечке жупаније из 1767. држање коња било је забрањено – Циганима!

Званичне коњичке трке одржаване су у Војводини већ у првој половини 19. века. Захваљујући управо том богатству, у Зобнатици је 1986. отворен Музеј коњарства, јединствен у Југославији и један од свега неколико у свету.

Међу сијасет пожутелих записа и фотографија, позлаћених пехара и злаћаних потковица, у том мноштву успомена, један засебан кутак „музеја посвећених коња" дариван је Јадрану. По свему што садржи и поручује, он подсећа на мало светилиште: они који су имали срећу да гледају Јадрана у галопу, прилазе овом месту готово на прстима, са истинским страхопоштовањем и – не без сете.

А прича о Јадрану истовремено је приповест о гиздавости изузетног припадника толико вољеног и цењеног коњског соја која се само једном догодила и ко зна колико пута оживљена сећањем.

Годинама су новине крупним насловима исписивале Јадранове звездане победе: „Дерби добио Јадран", „Јадран освојио пехар", „Непобедиви Јадран"...

Ождребљен у пролеће 1945. у Вуковару, у истоименој ергели, Јадран је још као ждребе показао да је издашно наследио сву племенитост својих гласовитих предака. У својој крви носио је особине којима се одликују само најскупљи асови светских хиподрома.

У старим матичним књигама уредно је записано да је овај наш Јадран потомак легендарног Арабијана, једног од тројице родоначелника пунокрвних коња, кога је Енглез Дарлеј купио на вашару у Алепу пре скоро три века.

И племенитост се наслеђује

Арабијан је оставио чувено потомство. Победама се прочуо његов син Еклипс, ождребљен на дан помрачења Сунца 1764, по чему је и добио име. Чест мотив у легендама о слабашном ждребету, а доцније ненадмашном ату ни у овом случају није заобиђен. Сматрајући да тај кржљавко не обећава ништа сјајно, достојно свог великог оца, газда га је продао за готово симболичну своту. И како то већ бива, поготово тамо где се преплићу надахнуто предање и ништа мање маштовита стварност, грдно се преварио: Еклипс је био и занавек остао непобедив.

Јадран је изданак те и такве породице. Његовог оца, чувеног тркача Моне Мекера, поклонили су француски акционари рудника Бор краљу Александру Карађорђевићу. Потомци су му побеђивали чак и с друге стране планете, у Аустралији и Новом Зеланду, али и на хиподромима једне Енглеске.

Победама и животом Јадран није изневерио своје чувене претке.

Бити први у крви је многим коњима племенитог соја. Међутим, према сећањима савременика, мишљењу стручњака и новинским извештајима из доба кад је Јадран био на врхунцу, он се ипак за нијансу разликовао од својих љутих супарника.

Ван стазе, кажу, био је као јагње – миран, умиљат, питом, увек жељан нежности. Али, како се приближавао онај за све узбудљиви трен старта, овај снежнобели ждребац постајао би сасвим другачији. Претворен сав у напетост, затегнутог сваког мишића и сваког живца, он би дрхтао од ишчекивања, звонко, као чекићима, ударајући копитама о тло. Очи, његове незаборавне, тамномодре очи, добијале би чудесан, сузан сјај. Чак је и рзао другачије од осталих коња и понекад би то рзање подсећало на јаук.

Међутим, Јадран је такав био само до старта. А кад би јурнуо стазом, његов галоп је подсећао на лет лабуда. Можда су га и због тога житељи околине Зобнатице, одувек зналци коња и заљубљеници у њих, и назвали – Бели лабуд.

Презирем бич!

Ма где да је трчао, био је љубимац публике која је понекад долазила на хиподроме само да гледа Њ. В. Јадрана. Великодушно су му опраштали и једну не баш занемарљивуману – он није био коњ за клађење. Био је неприкосновено први кад год је трчао, па се тако губила она драж погађања и прогнозе, бар кад је о челном реч.

Својом снагом и брзином, лепотом и елеганцијом, Јадран је синуо на првом југословенском дербију после Другог светског рата 1948. године. На циљ је стигао први, али другопласираног није иза себе оставио за једну дужину тела или врата, како то најчешће бива, већ пуних 50 метара!

Остало је записано да је Бели лабуд јездио брзином од 60 километара на сат, стреловито.

Његова белина међу коњима разних боја, као да је посут сребрним прахом, свима је одмах падала у очи изазивајући уздахе. Упућенији у трке галопера, најузбудљивије на коњичким такмичењима, запажали су још једну ретку необичност: Јадранови џокеји никада га нису јахали с бичем у руци. Њему, односно њима двојици, то није било потребно. Јер, Јадран је дубоко у себи сигурно презирао свако насиље, па и бич. Што се тиче џокеја и свих других који су о њему бринули, никоме ни на ум није падало да ударцем бича оскрнави и увреди тако узвишену и по свему племениту животињу.

И данас људи из Зобнатице кажу да је Белог лабуда ка циљу и победама носило срце. Он је својим јахачима доносио врхунац задовољства: да буду први, приме пехар, ловоров венац. Узвраћали су му искреном милошћу, љубављу и пажњом.

Наравно, готово је нормално да овај и овакав галопер убедљиво освоји оно највише – трипл-круну, односно победе у три највеће трке у једној години.

Међутим, он је стизао први на циљ и на страним хиподромима. Због тога је доживео нешто што није ниједан коњ с наших простора.

Победивши глатко и у Бечу и поставши тако први наш послератни шампион у иностранству, Аустријанци су, гледајући га с дивљењем и завишћу, смислили јединствен план: украшће тог белог лепотана из Зобнатице и сачувати за себе да би ту оставио потомство. Такав ждребац једноставно не може да има лоше наследство. И заиста, једне ноћи, Јадран је – киднапован.

Међу џокејима Зобнатице настала је невиђена узбуна и туга. Трагајући упорно за својим Јадраном, успели су да сазнају у којој је штали сакривен. Одлучивши да се кући ни у ком случају не враћају без хитроногог шампиона, украли су га, иако је био добро чуван, из штале киднапера, па брзо назад, у Зобнатицу.

Коцка шећера за шампиона

Јадран је трчао годинама и годинама побеђивао. Пехари које је освојио, потковице златног сјаја, дипломе и друга признања красе засебан, Јадранов део зобнатичког Музеја коњарства. Ту је и једно уистину елегантно копито, једно од четири на којима је јездио ка легенди. Његов целокупан изглед и више него поносно држање били су честа и тако захвална мета снимательских објектива. И не само то: Јадран је био и својеврсно надахнуће за сликаре. Његову непоновљиву главу, тај јединствен портрет, пренео је на платно академски сликар Александар Луковић.

Кад је неминовни умор стигао и овог неуморног галопера, Јадрана су повукли у тишину и мир ергеле. Али, тим није згасла и слава његове породице: племенитост своје крви подарио је бројним потомцима. Такве потомке није имао ниједан пастув у нашој земљи: Затопек и Бомбардер такође су освојили трипл-круну, а имена Бојана, Авиона, Амора, кћерке Кармен и унуке Канаде дуго су били у новинским извештајима с коњичких трка. У Зобнатици се дуго сматрало да чак 90 одсто југословенских пунокрвних грла потиче од Јадрана.

Већ у зрелом добу, далеко од галоперске стазе, Јадран је годинама трчао по ливадама, онако, за своју душу, или да млађаним пастувима и ждребицама покаже да још није старац, да још језди поносито и тако елегантно. Знатижељним посетиоцима показивали су га као живи музејски примерак.

При крају живота, одвикавши се од трчања, изузетно је заволео – слаткише. Иако у дубокој старости, сачувао је ону мирноћу и умиљатост коју је несебично показивао оном ко би му пружио коцку шећера.

У пролеће 1970. кад је навршавао 25 година, што одговара људском добу од равно једног века, био је необично живахан и весео. Мислило се да неким чудом доживљава другу младост. Чак је трчкарао као да сам покушава с тренингом.

Једног мартовског јутра, обасјан сунцем, Јадран је поносито јурнуо у трк, као некада. Био је то његов последњи галоп, последња песма Белог лабуда.

Пао је одједном: победоносно срце није издржало. Кад су коњушари дотрчали, у модрим очима огледало се небо.

Петнаестак година касније, по жељи свих у ергели Зобнатица, академски вајар Стојадин Цветковић преточио је његову несвакидашњу појаву у стамену фигуру од белог камена. Она данонoћно стражари на улазу и излазу из Зобнатице. Посматрајући је, сама од себе јавља се помисао на чувени узвик Шекспировог Ричарда III: „Дајем краљевство за коња!".

Иван Ловчар

Уређује
др Зоран Живковић

А. Беломи

ПОВРАТАК ПОРАЖЕНИХ

Била је већ друга година ратовања с Мердоцима кад је, изненада, рат престао. Престао је за само један дан. Све до ноћи уочи неочекиваног мира телевизија система Хајук преносила је ратоборне и тријумфалне вести са ратишта, а већ следећег дана извештаји су били пуни туге и забринутости за будућност.

Зења Ласмај је сазнала за новост у седам ујутро, из телевизијских вести.

– Владар система Хајук тражио је склапање мира са федерацијом Мердока. Рат је завршен – кратко је обавестила спикерка.

Изгубљен, помислила је Зења.

– Мама, зашто плачеш? – упитао ју је Кањи с врата дневне собе.

Зења му је притрчала. Дете моје, помислила је, шта да ти кажем? Стегла га је на груди. – Мислила сам на тату – казала је. Даље није могла јер јој је кнедла стајала у грлу.

Кањију је било само пет година и о оцу је имао врло нејасну слику пошто је био сувише мали кад је овај пошао у рат. Али, знао је шта значи реч „тата" јер су многи његови другови имали оца код куће. Знао је такође да и он има тату, али негде далеко, међу звездама.

– Тата... – поновило је дете несигурним гласом.

Зења га је још јаче пригрлила.

„Поручник Вирдер Ласмај нестао у акцији", гласило је кратко саопштење које је примила шест месеци раније. Од тада, више никакве вести. Нестао у акцији, то је било као да је мртав. Још горе од тога јер није било ни гроба на коме би могла да се исплаче.

Рату је дошао крај, али не и страхотама. Зења је то схватила кад су наредних дана, на оближњи космодром Халон, васионски бродови Хајука, којима су управљали пилоти са Мердока, почели да искрцавају преживеле војнике и да враћају ратне заробљенике. Владар је извршио самоубиство. Окупационе трупе Мердока биле су стациониране свуда и запленили сва средства ваздушног превоза, можда из страха да ће Хајучани поново успоставити главу и супротставити се њиховој власти, као што су учинили сто година раније. И неколико пута пре тога, али су трупе са Мердока сваки пут излазиле као победници.

Овога пута ће бити још теже, то је Зењи одмах било јасно. До намирница се тешко долазило, а новац је био потпуно изгубио вредност, па га је заменила валута окупатора. Зења се сматрала срећном што је успела да задржи посао са скраћеним радним временом у служби за дезинфекцију и дезинсекцију. Посао је био напоран и мучан. Није било пријатно завлачити се у рушевине града носећи боцу с дезинфекционом течношћу. Требало је санирати читаве области загађене бактериолошким ратом. Али, посла је било стално, па се тако, за њу и дете, увек нашло и хране, ма како је мало било. Док други...

Па онда читаве колоне војника, дроњавих и јадних, који су се враћали кућама дуж аутостраде са магнетским пољем, разрованих бомбама. Доскора су туда као муње пролетали магнетни болиди, а сада се могло видети само понеко изанђало возило с педалама.

Окупатори су се трудили да побеђене понизе на све начине, па су и повратницима из рата отежавали одлазак кући. Искрцали би их било где и пуштали да се одатле сами сналазе. Тако су се Хајуком вукле хиљаде очајних, изгубљених људи у војничким униформама, поцепаним и окрвављеним, без оружја и чинова, с једним циљем: кући, само кући, што пре.

Импозантни облакодери метропола сада су били рушевине јер су енергетске куполе које су их штитиле попустиле под ударом специјалних непријатељских разорних бомби. Флорија је била претворена у радиоактивно гробље. Гаундар је потопила река Рајмак порушивши бране. У љупком, чаробном Наракосу, тој мети свих заљубљених, сада су расле монструозне травуљине изникле после напада бактериолошким бомбама.

Била је уништена и двадесетоспратница у којој је Зења становала и сада је живела у једној тесној бараци на периферији града. Али, били су живи, она и дете.

По подне, док је радила у баштици иза бараке, у којој је покушавала да одгаји мало грашка и парадајза, могла је да види како пролазе поражени ратници. Препознавала је ознаке на њиховим униформама. Било је ту повратника из Десете легије која се прославила у црвеним пустињама Бријантеа, па оних из злосрећне Пламене дивизије, из Специјалних јуришних одреда, и још много других.

Кад би неки од војника застао крај ограде, Кањи би викнуо показујући прстом: „Тата, тата!" На то би се Зења одмах усправила, док јој је срце махнито ударало. Али, није био тата. Зења је знала да није, али би се сваки пут потресла. Знала је да је Вирдер мртав, тамо, међу звездама.

Многи су се враћали потпуно непрепознатљиви. Ампутиране руке и ноге замењиване су им привременим пластичним удовима, а дефинитивне протезе можда никад неће ни добити. Неки су имали лоше направљена рамена од пластике, или главе закрпљене мањим или већим металним калупима, са испупченим електронским очима које су им надокнађивале изгубљени вид.

Прилив војника појачао се пред Божић. Пролазили су у гомилама, неки хитра корака, други једва вукући ноге.

– Мало воде, молим вас...

Зења је трчала да једном војнику донесе воду.

– Имате ли нешто за јело?

То јој је било теже да чује јер је хране било тако мало.

Да ли ће се сви вратити кућама, питала се Зења посматрајући како пролазе остаци некадашњих људи претворених у кибернетске грозоте. Хоће ли имати храбрости да се такви појаве пред својим породицама? А породице, како ће оне реаговати?

Дан уочи Божића спустила су се само два васионска брода. Сад се река повратника била свела на поточић. Двојица су прошла поред њене куће ћутке, погнутих глава. Трећи се зауставио да тражи воде, а иза њега се појавио четврти који је с муком вукао јадно направљене протезе за ноге.

Тај је био у заиста лошем стању. Изгубио је и једно раме, док је део главе био покривен вештачким делом, са електронским очима чији је поглед био празан и беживотан. Зења је инстинктивно осетила одбојност и молила се да се то чудовиште што је некада било човек не заустави да нешто тражи.

Али, човек се зауставио. Наслонио се на ниску

Илустровао: Добросав Боб Живковић

ограду и тихо рекао:

– Можете ли ми дати да нешто поједем, госпођо?

Речи су звучале промукло кроз микрофон на вештачком делу главе.

Не, немам ништа! – пожелела је да викне Зења. Уместо тога је рекла: – Уђите – и отворила капију.

Тог тренутка на вратима се појавио Кањи. Погледао је госта и потрчао му у сусрет.

– Тата, тата!

Зења га је ухватила пре него што је стигао до војника плашећи се да би могао да га обори.

– Буди добар, Кањи – рекла му је строго. – Не досађуј господину.

– Не мари – крештао је глас из микрофона – И ја имам толико дете. Идем кући да га видим.

Бар неко се враћа своме сину. И жени, помислила је Зења и за тренутак осетила љубомору према тој непознатој жени којој ће се муж вратити. Али, ко зна да ли ће га она хтети у оваквом стању? Причало се да су многе полуделе кад су виделе у какве су им се роботе мужеви претворили.

– Овде је сасвим добро – казао је војник прилазећи столу испред куће. – Само један залогај и одмах идем. Чека ме дуг пут.

Зења га је гледала како се с муком спушта на клупу и сетила се дана кад је један други човек седао с њима за сто. Да се не би видело да плаче, утрчала је у кућу да сипа у тањир оно мало хране што је имала.

Кад се вратила, затекла је Кањија како се весело смеје док му незнанац нешто прича.

– Видим да сте се вас двојица спријатељили – рекла је.

Војник је подигао поглед својих електронских очију.

– Децу мој изглед не збуњује. Одрасли не могу да се навикну.

Зења је спустила тањир испред њега.

– Па... – пнчела је и даље

није знала шта да каже.

– И ви мислите да сам право чудовиште, зар не? – Његов метални глас био је једноличан и Зења се питала какав би тон овом гласу могао да омогући неки квалитетнији микрофон. – Не, заиста ме не вређа ако не подносите мој изглед. То је нормално.

– Нисам то хтела да кажем – рекла је Зења. Било јој је веома непријатно. – У ствари, није лако прихватити ову реалност.

Човек је полако почео да једе.

– Ја то разумем – рекао је. – И мени је мој изглед одвратан.

Зења је осетила да је нагло поцрвенела.

– Не, није тако – изговорила је с муком. – Пре бих рекла... необичан. Треба људима дати времена да се навикну.

– Плашим се само да ће људи морати да се навикну на превише ствари – приметио је човек. И поред лошег микрофона, Зењи се учинило да је назрела тугу у том синтетизованом гласу.

Други војници су пролазили поред бараке, али се нису заустављали. Зења је готово била задовољна због тога. Њен гост јој више није изазивао одбојност. Можда је то жеља, помислила је с горчином, да опет имам човека поред себе, сад кад је рат завршен.

Кад је схватила у ком су јој смеру кренуле мисли, облило ју је руменило. Али, ствари су тако стајале. Убудуће ће бити више оваквих повратника из рата него мушкараца у нормалном стању. А толико усамљених жена. Готово и не приметивши, али свакако у несвесној жељи да побегне од својих мисли, упитала га је:

– Где сте рањени?

Војник је слегнуо раменима, заправо само једним, пошто је оно друго, од пластике, остало непомично.

– Где? Ко ће то знати? Можда у Небули Оскис. Тамо негде. – Из микрофона је допро кратак метални смех. – Свакакве шале уме мозак да направи. Оно што је заборавио мој мозак, тога се сећа моје тело. Пламен, усијани зраци. Читав пљусак капљица од истопљеног метала. И бол. То мислим да никад нећу заборавити.

– Мораћете да се навикнете на своје ново тело – рекла је Зења; после се због тога покајала сетивши се да ће те њене речи сигурно отворити нову болну рану. Али, повратник то није показао. Реаговао је поново кратким, механичким смехом.

– Ох, што се мене тиче, срећан сам што сам остао жив. Моја жена ће морати да се навикне. Надам се.

Опет жена. Враћа се кући. Враћа се својој жени, помислила је Зења, поново осетивши ирационалну љубомору. Он иде својој жени, а Вирдер се неће вратити. Чудовиште се враћа кући, а Вирдера, снажног и атлетски грађеног Вирдера, нема. Ове речи су јој постале као опсесија, није била у стању да их заустави. За тренутак јој се учинило да би у том свом болу могла и да убије.

Човек као да јој је прочитао мисли, или је можда њену љубомору погрешно протумачио као ужаснутост, устао је и не завршивши јело.

– Биће боље да идем – рекао је и упутио се према капији. – Хвала на љубазности, госпођо.

Зења, постиђена због својих мисли, гледала је за њим. Кањи јој се ухватио око ногу и гледао у њу свестан да се нешто догодило, али не схватајући шта.

Човек је већ био дошао до капије, скинуо резу и окренуо се да је поздрави благим покретом руке.

Зењи се стегло грло. Глупача! Како раније није схватила? Овај... овај начин на који се окренуо, а нарочито овај покрет руком, правом руком, не протезом. Она ту руку, пуну ожиљака и згрчену, није препознала, али је био довољан тај покрет па да у њој оживи стари трептај. Ох, како се добро сећала тог покрета руком... истог покрета којим ју је поздравио кад је одлазио у својој блиставој униформи.

Очи су јој се напуниле сузама. Будала! Глупача и егоиста! Није умела да види даље од обичног кибернетског оклопа. Није се упитала ни како је успео да је пронађе у овој бараци, толико удаљеној од места где су раније становали. Рукама је стегла слабашна Кањијева рамена. Он ју је упитно гледао.

– Трчи, Кањи! – рекла му је. – Трчи тати и доведи га! Ове године ћемо заједно прославити Божић!

Р. П. Т.

Пругасте вести

ЉУБАВ БЕЗ ГРАНИЦА

Док други људи најчешће беже из затвора, двадесет-шестогодишња Сесилија Лин побегла је у – затвор, пише „Денверпост". Тамо се – у Кенон Ситију – налазио њен пријатељ. Како он још није могао напоље, она је одлучила да пође унутра, што је и учинила провукавши се неопажено поред свих чувара и кроз сва врата све до његове ћелије. Ту ју је, међутим, напустила срећа.

– Г-ђица Лин – изјавио је јавни тужилац Џеф Маниг – може бити срећна што је изашла у стању у коме је ушла. – Наиме, њен пријатељ није био сам у ћелији, него са још осам тексаских робијаша који су – према Манинговим речима – „одједном постали веома немирни кад се она појавила, па је пријатељ морао да позове чуваре да је изведу".

ПУБЛИКА ЈЕ КАЗАЛА СВОЈЕ

Незадовољан игром рагби репрезентације Велса против Шкотске у Кардифу, двадесетдвогодишњи навијач Роберт Браун скинуо је са себе одећу и истрчао на игралиште као од мајке рођен, после чега је утакмица прекинута, пише „Њуз ов д ворлд".

Напуштајући судницу где је осуђен да плати 50 фунти, Браун је изјавио:

– Било ми је преко главе те глупе игре. Публика је, јасно, пљескала више мени него целокупној велшкој екипи.

РУКА

П. С. из Минхена поднео је полицији у Франкфурту пријаву против „непознате особе" која га је оцепарила на необичном месту – пише „Франкфуртер рундшау". – Место је било јавни клозет на франкфуртској железничкој станици, а П. С. у пријави наводи између осталог:

„Док сам седао на шољу спуштених панталона, из задњег џепа испао ми је на под новчаник са 550 марака. Пре него што сам стигао да се сагнем и дигнем га, из суседне кабине испружила се у моју кабину рука и узела новчаник. И премда сам се обукао што сам брже могао, нисам више видео власника руке".

Полиција је пријаву примила и саставила извештај у коме се кривично дело квалификује као „искоришћавање стања нужде".

ОВО ЈЕ ПЉАЧКА!

Филијала Централне банке у предграђу Ла Паза, пише боливијски лист „Ел диарио", била би засигурно опљачкана да лопов није био заборављив. Заборавио је своје оруђе, то јест оружје, односно револвер.

Лопов је стао пред шалтер, наредио благајници „паре или живот", почео да чепрка по џеповима, рекао „заборавио сам револвер, одмах се враћам" и изјурио на улицу.

Не нашавши пуцаљку ни у аутомобилу који је био паркиран пред банком, вратио се без њега и покушао срећу ненаоружан, али му се благајница само насмејала у брк.

После тога лопов је бесан отишао и није се више појављивао у филијали Централне банке.

НЕ ВОЛИ ТАКСИ

Дерека Стоунмена полиција је у року од само 75 минута зауставила два пута на истом друму и због исте ствари – вожње у пијаном стању. Све се догодило у Саутенду, у грофовији Есекс, о чему извештава британски „Дејли график".

Кад су га зауставили први пут, полицајци су му одузели аутомобил. Речено му је да настави вожњу таксијем а његова кола одвезена су у полицијску станицу. Стоунмен је послушао савет, али се таксијем одвезао у полицијску станицу, резервним кључем отворио свој аутомобил и одвезао се њиме истим путем, у истом стању. Кад су га зауставили други пут, полицајци су му одузели аутомобил и оба пара кључева и возачку дозволу – засад на годину дана, а после како суд одлучи. Након тога Стоунмен се одвезао таксијем, коначно – кући.

ОТМИЦА

За разлику од неких својих сугрђана (ђ и шире) који отимају авионе, два младића из Њујорка отела су воз. Попели су се у локомотиву и наредили машиновођи да вози „у Флориду" где су намеравали да проведу одмор. Али, имали су пех, и то двоструки.

Пруга којом се кретао отети воз није имала најбољу везу са онима за Флориду, али је машиновођа имао телефонску везу са обезбеђењем које је у возу упалило црвени сигнал и тако привукло пажњу полиције, после чега је излет у Флориду за отмичаре окончан у месном затвору.

ДАН КОЈИ ЋЕ СЕ ПАМТИТИ

Када су полицајци у Чери Хилу (Њу Џерсију) јавили да је на некој свадби избила туча, на место догађаја послат је патролни аутомобил. Видевши да се тамо туче око 200 гостију, то јест „свако против свакога", полицајци су – пише „Њујорк стар лаџер", затражили појачање. На крају је у свеопштој тучи уз све госте учествовало и 60 полицајаца. Смирили су се тек после пола сата.

Туча је избила због препирке између младине и младожењине фамилије, али млади супружници нису суделовали у њој. Напустили су поприште битке чим је избила и одвезли се на Нијагарине водопаде где проводе медени месец.

В. М.

Илустрово: Зоран Петканић Петко

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа, дајемо вам готова решења сврстана по азбучном реду. Уколико сте добро сместили речи из пописа у лик, у првом усправном ступцу добићете име и презиме славног књижевника са слике.

АДА, АНИС, АНСИ, ВУ, ГРАЦ, ДОКСА, ЕВА, ЕГИНА, ЕЗ, ЕНЕЈА, ЕП, ЕСАД, ЗАОСТРОГ, ЗБОР, ЗУБ, ИД, ИКА, ИМЕНИК, ИНАНИЦИЈА, ИНИЦИЈАЛ, ИРАК, ТРСКА, ИТАКА, ЈАПАНКА, КАЛАЈ, КОНОПАЦ, ЛО, МОРУНА, НИКИ, НК, НО, НОВИ САД, НОВЉАНИ, ОТИЦАТИ, ПР, РАЛО, РАН, РАСЕКОТИНА, СВАРИТИ, СКАЛА, СТАЗА, СТРАНПУТИЦА, ТИ, ТИТУЛАРИ, ТИШИНА, ТРИ, ХЕЉДА, ХИК, ХОТИ, ЦАКАНА, ШАРАЦ.

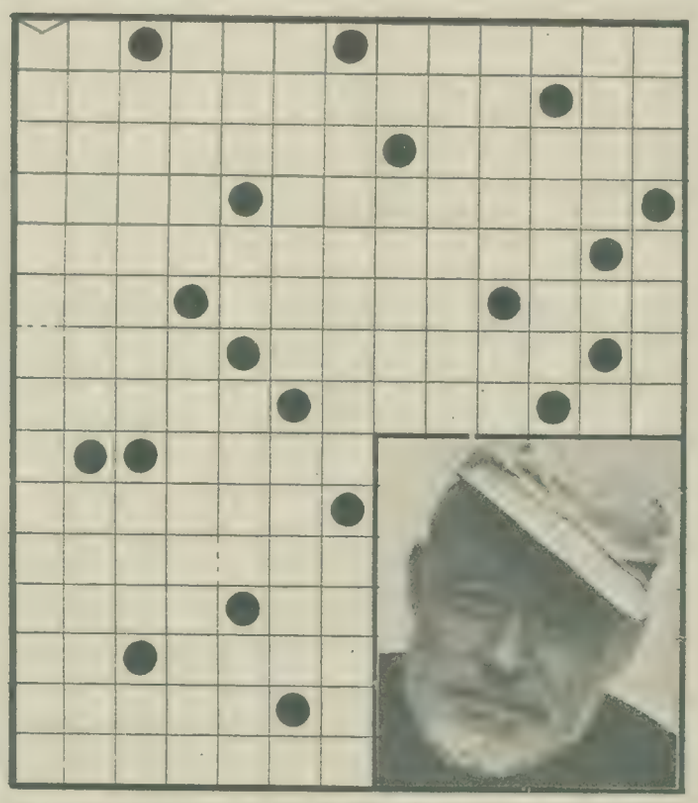

ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА

Уколико добро решите испуњаљку, у означеним пољима добићете име и презиме познатог шансоњера са слике.

ВОДОРАВНО: 1. Котарица, кош, **2.** Највећи град у Немачкој, **3.** Испражњено, **4.** Слава, светковина, **5.** Дечја игра сакривања.

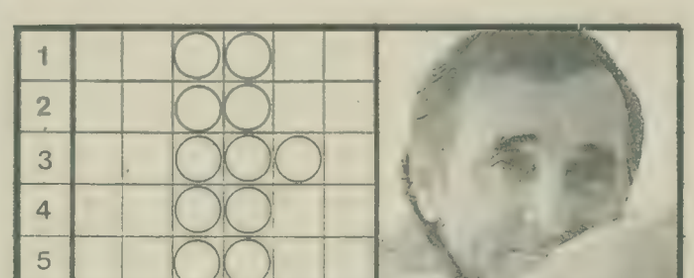

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

КРАЈ ОВЕ ГОДИНЕ ПРОТИЧЕ У ЗНАКУ ВЕЛИКЕ ПРОСЛАВЕ ПЕТСТОГОДИШЊИЦЕ ОТКРИЋА АМЕРИКЕ НА ЧИЈЕ ЈЕ ТЛО ПРВИ СТУПИО КРИСТИФОР КОЛУМБО ОКТОБРА 1492. ОВУ СЕРИЈУ ПОСВЕТИЛИ СМО НАРОДУ КОЈИ ЈЕ ДВАДЕСЕТАК ХИЉАДА ГОДИНА НАСЕЉАВАО НОВООТКРИВЕНИ КОНТИНЕНТ, ИНДИЈАНЦИМА КОЈЕ СУ ДО КРАЈА 19. ВЕКА АМЕРИКАНЦИ ИСТРЕБИЛИ.

Последњи индијански хероји

ЛУКАВИ НАНА

„Бледолики кажу: само је мртав Индијанац добар Индијанац", понављао је често својим саплеменицима стари поглавица који је цео живот провео борећи се и кријући по планинама. Умро је слободан

Нана је постао поглавица када је имао скоро осамдесет година. Он је био ратник великог Мангуса Колорада, а после његове смрти помоћник поглавице Викторија. Сада је био стар, набораног тужног лица које је много видело и много преживело. Нико по његовом изгледу не би помислио да је он наследник славног Викторија.

Али, Нана је, упркос годинама и разочарањима, остао неустрашив ратник који је користио искуство стечено у безбројним биткама. Тешко рањен у сукобу код Трес Кастиљоса лутао је планинама тражећи преживеле Апаче.

Они су били исцрпљени и обесхрабрени. Нана им је мирно говорио: „Зар не знате да бледолики кажу да је само мртав Индијанац добар Индијанац? Ако нас пронађу, побиће нас као псе. Ако се предате, затвориће вас у резерват Сан Карлос. Остаје нам само борба на живот и смрт. То је наша судбина!"

Тако је успео да окупи петнаест ратника и с њима отишао у Нови Мексико где им се придружило још двадесет пет Индијанаца. Почетком јула 1881. године Нана је био спреман за такозвани „мали рат", нападе на мање групе Американаца да би се прибавили храна и муниција. Али, ни освета није заборављена па су Индијанци, напредујући према кањону Аламо убијали сваког белца на кога би се намерили.

РЕКЛИ СУ...
Ако се плашите самоће, не ступајте у брак.
Антон Павлович Чехов
руски писац
(1860–1904)
Брак је једини рат у коме човек спава са својим непријатељем.
Мексичка пословица
Ниједан велики уметник никада не види ствари онакве какве јесу. Кад би то учинио, он би престао да буде уметник.
Оскар Вајлд
енглески писац
(1854–1900)
Ви никада не знате шта је довољно све док не сазнате шта је више него довољно.
Вилијем Блејк
енглески сликар и песник
(1757–1827)
Оглашавање је највећа уметност двадесетог века.
Маршал Меклуан
канадски социолог

Илустровао: Брана Јовановић

Напад птице грабљивице

Захваљујући оружју заплењеном у малим чаркама Нана је 17. јула напао конвој који је америчкој војсци носио намирнице. Био је то напад птице грабљивице која муњевито отима плен и одмах лети даље. Воћа конвоја поручник Џон Гилфоил обавестио је о догађају генерала Едварда Хача, заповедника тврђаве Стентон, а затим пожурио за „бандитима".

Пут су му показивали Апачи издајници а трагови су водили у Псећи кањон. Американци су стигли Апаче баш када су се ови спремали да нападну једну фарму. Видећи непријатеље Индијанци су побегли према планинама Сант Андреас. Захваљујући издајницима, поручник Гилфоил је 25. јула опколио Нанин логор.

Мудри Нана добро се сећао борбе код Трес Кастиљоса и унапред је себи обезбедио одступницу. У планинама Сант Андреас познавао је све тајне стазе и пролазе. Тако су Индијанци неопажено напустили опкољен логор.

Када је поручник Гилфоил, убеђен да су му Индијанци пали шака, стегао обруч око логора, у њему је затекао само десетак остављених коња и нешто намирница које Индијанци нису стигли да понесу.

А Нана је, да би надокнадио штету, кренуо у крупне пљачке.

Не као Викторио

Американци су против Нане послали групу од тридесет шест војника на челу с Мичелом. Стари поглавица је то одмах сазнао и уживајући водао непријатеље горе-доле. А када су се амерички војници, мртви уморни, зауставили на једној чистини да нешто презалогаје, Нана је са својим ратницима изникао као из земље.

Могао је све да их поубија. Али, он није био окрутан као Викторио. Пошто је показао да му нису дорасли, задовољио се да им одузме коње и спокојно одјезди. На чистини је остао само један мртав и седморица рањених Американаца.

Поручник Гилфоил, који није могао да заборави како су га Индијанци насамарили у планинама Сант Андреас, чврсто је одлучио да се освети. Пуна два дана јурио их је као суманут сатирући људе и коње. А Нана је и по други пут успео да га превари: амерички војници опколили су логор из кога се чула пуцњава, али када су га заузели, у њему није било живе душе. Гилфоил се уверио да је „ђаволског црвенокошца" немогуће ухватити, па је престао да га гони.

Извештај ратног дописника

Тада је ствар узео у руке сам генерал Хач са хиљаду војника и великим бројем добровољаца. Нана је имао свега тридесетак ратника, али је ипак наставио чарке избегавајући одлучни обрачун. Бежећи, Нана је дневно прелазио и по седамдесет до осамдесет километара док Хачови војници нису могли да савладају ни четрдесет.

„Апачи" – писао је у листу „Република" један дописник – „иду готово голи, носећи само оружје и муницију. Могу да преживе једући кактусе, као од шале јашу и по четрдесет осам сати без капи воде, невероватно су издржљиви и храбри".

Када се и генерал Хач лично уверио да је Нана ђаволов ученик, одлучио је да против њега пошаље прекаљеног борца Чарлса Паркера који је својевремено гонио славног поглавицу Викторија.

Паркер је стигао Нану 12. августа 1881. и заметнула се борба која је трајала један сат. Када су Апачи престали да пуцају, Паркер није смео да макне плашећи се клопке. Нана је са својим људима ишчезао остављајући Паркера да броји мртве и рањене.

Недостижан, непобедив, неухватљив

Хач је затим на Апаче послао поручника Густава Валоа. Два дана пратио је Валоа Индијанце док је Нана тражио најбоље место за напад. И, баш када је Валоа упао у вешто смишљену клопку, наишао је поручник Тејлор с војницима и Нана се повукао без трага и гласа.

После поручника Валоа Американци су против Нане послали поручника Смита који је, поред војника, имао и доста добровољаца на челу са Џорџом Делијем. Неколико дана касније њихови индијански извиђачи наишли су на свеже трагове који су водили у кањон. Нана их је оставио намерно да би с висине могао лако и непримећено да пуца.

Први је погинуо Џорџ Дели, а одмах за њим поручник Смит погођен метком право у срце. Ни овога пута Нана није хтео да направи покољ – напустио је положај и повукао се у Сијера Мадре.

У Сијера Мадри остао је две године показујући Спљоштеном Носу и осталим Индијанцима тајне ратовања у пустињи. Тако их је једнога дана, на извориште реке Јакуи, изненадио генерал Крук и одвео у резерват Сан Карлос. Али, Нана је убрзо успео да побегне и врати се у Сијера Мадре где је, слободан као орао, ускоро умро од старости.

Нана и Кочиз једине су индијанске поглавице које су живот завршиле у слободи. И поред дубоке старости Нана је за белце био недостижан, непобедив и неухватљив. У Америци се и данас о њему говори као о најмудријем и најлукавијем ратнику пустиње. ***Бојана Дожић***

Коцкање је најсигурнији начин да се од нечега добије ништа.

•

Једини начин да одржите своје здравље јесте да једете оно што не желите, пијете оно што не волите и чините оно што вам није по вољи.

•

Људи који кажу да се новцем не може купити срећа напросто не знају где треба да оду у куповину.

Марк Твен
амерички писац
(1835–1910)

Ниједан човек не може да буде чисти специјалиста а да у строгом смислу није идиот.

Џорџ Бернард Шо
ирски драмски писац
(1856–1950)

Није да се бојим да умрем, само не бих желео да будем присутан кад се то деси.

Вуди Ален
амерички филмски глумац

Људима који пију да би утопили тугу требало би рећи да туга уме да плива.

Дилен Томас
енглески песник
(1914–1953)

Шта је искуство? Чешаљ који вам живот даје након што изгубите косу.

Аутор непознат

Најлакши начин да одредите нечији карактер јесте да дотичну особу поставите иза волана брзих кола на отвореном друму.

Америчка пословица

Женина одећа треба да буде као бодљикава жица: да испуњава своју сврху не спречавајући погледе са стране.

Софија Лорен
италијанска филмска глумица
(рођ. 1934)

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Најопаснији метал

Занима ме који је метал најопаснији за човека и колика је најмања доза тог метала смртоносна за њега?

С. РАБРЕНОВИЋ
К. Митровица

Плутонијум 239 је најопаснији метал и материја на свету. Радиоактиван је, а створен је четрдесетих година разбијањем уранијумових атома у жељи да се добије експлозив за атомску бомбу. Ово је било први пут да човек један хемијски елемент претвори у други и при том ослободи нову енергију – атомску. Тај успех људима никада неће служити на част, а то се убрзо и показало када је бачена прва атомска бомба на Хирошиму 1945. године. Што је најтрагичније, када се једном створи, плутонијум не може да се уништи или учини нешкодљивим. После складиштења и чувања од чак 24.000 година он је и даље смртоносан за све живе организме. Уместо смртоносне дозе од једног милиграма (хиљадити део грама), сада су то два милиграма. Веома утешно, зар не?

Занимљиво је да је плутонијум најтежи метал. Коцка величине 4 × 4 cm тешка је читав килограм и довољна да уништи становништво једног већег града. Овај метал има још једну чудну особину, при загревању, уместо да се шири он се скупља, а већ на температури од 640°C се топи.

У свакој супи мирођија

Другарица ми је у препирци рекла да сам ја у „свакој супи мирођија", мислећи да сам је ја завадила са момком. После се уверила да није у праву, али мене сада занима нешто друго: шта је то мирођија?

Б. Б.
Трстеник

Мирођија је једногодишња биљка вретенастог корена и стабла које може да нарасте до једног метра. Цветови ове биљке, пореклом из југоисточне Азије, жуте су боје. Мирођија се гаји због свог ароматичног мириса и укуса и употребљава се као зачин у многим јелима. Плод мирођије користи се за производњу етеричног уља а чај или прашак од семенки против надимања.

Рок музика и слух

Просто сам запрепашћена једним чланком у коме се прецизно наводе подаци колико наш слух неповратно страда од слушања прегласне рок музике. Да ли ово упозорење заиста треба схватити озбиљно?

Забринута НИНА
Параћин

Лекари одавно упозоравају на опасност од слушања прегласне рок музике. Установили су да она има погубан утицај на фине, танке праменове длачице које избијају из сензорских ћелија унутрашњег уха. Кад се дуго изложе јаким звуцима, ове длачице могу да се преломе и падну надоле, па тако губе своју природну улогу.

Доскора се није знало због чега се то дешава, све док лекари, специјалисти за слух, користећи електронске микроскопе, нису установили да су код наглувих мачака те длачице у уху преломљене надоле, што је и довело до оштећења слуха. Значи, њихово уво било је изложено прејаким звуцима мимо њихове воље. Оно што раде љубитељи прегласне рок музике није мимо њихове воље, али... то је већ друга прича.

Пратилац римских легионара

Ускоро ћу добити малог пса расе ротвајлер, па бих желео да ми даш неке основне податке о њему. Нарочито ме занима порекло ове расе.

МИЛАН ГЛУШАЦ
Београд

Ротвајлер потиче од паса који су у Немачку стигли са римским легијама. У 13. веку немачки градић Ротвајл био је сабирна станица стоке која је пристизала из Француске и Мађарске. За чување тих крда сточари су гајили баш ову пасмину која је добила име по Ротвајлу. Овај чувар и гонич стоке некада је служио и за лов на дивље свиње. Данас га, због храбрости и интелигенције, користи и полиција.

Глава ротвајлера је широка, очи тамне, израз добродушан. Уши су му мале, троугласте, врат снажан, округао и широк и без подвалька. Кратког је трупа, висине до 68 центиметара (женке су нешто ниже), а длака оштра, кратка и црне боје. Ноге су му црвенкасте или жуте. Што се нарави тиче, о ротвајлеру све најлепше: веран је, послушан и добар чувар.

Милорад Николић, Краља Милутина 34/3, 11000 Београд – 17 година, воли спорт, филм, музику и дружење.

●

Бранкица Лукић, Наде Маринковић 7, 37000 Крушевац – 13 година, сакупља салвете, постере, папириће и украсне блокчиће.

●

Јована Срдић, Дунавска 118, 21423 Обровац – 14 година, воли музику.

Јелена Шеган, Ускочка 23, 59300 Книн – 11 година, жели да се дописује са вршњакињама.

●

Снежана Деспотовић, Блажа Јовановића 8, 84210 Пљевља – 16 година, воли спорт, музику, путовања и дописивање.

●

Татјана Чудомировић, Цвећарска 8, 21000 Нови Сад – 9 година, сакупља салвете, украсна писма и постере Дизнијевих јунака.

●

Драгана (15) и Пеђолина (10) Младеновић, Чеде Васовића 80/5, 12000 Пожаревац – воле спорт и музику.

●

Наталија Јовановић, Н. Н. Б-7/II – 12, 19320 Кладово – воли скијање, клизање и трчање, вози ролшуе и скејт.

●

Маја Мутавџић, Паланачке чете 27/1, 11420 Смедеревска Паланка – 12 година, сакупља налепнице, украсна писма и постере.

Човек је човеку вук

Често се употребљава израз „човек је човеку вук", али ја бих желела да знам његово порекло.

ЕЛИЗАБЕТА
Кула

Овај израз потиче од давнина, али је познатији из учења енглеског филозофа Томаса Хобса (1588–1679) према коме су људи по природи себични а у природи влада „рат свих против свих". Пошто су сви људи једнаки, сви имају подједнака права на живот. У свеопштој борби која из тога произилази – „Човек је човеку вук". Познатији облик ове изреке на латинском је „Homo homini lupus".

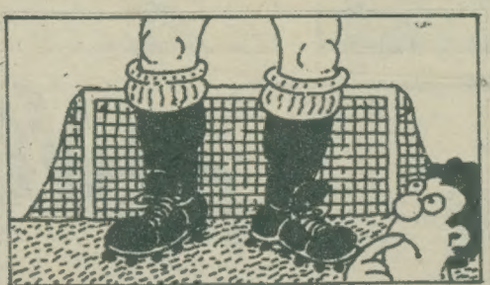

Ел гран Милован

Како се звао голман фудбалске репрезентације Југославије који је бранио на Светском првенству 1930. године у Уругвају?

МИШКО
Бар

Био је то Милован Јакшић који је због својих бравурозних одбрана на голу репрезентације Југославије прозван „Ел гран Милован" (велики Милован).

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: Е3, хик, тишина, расекотина, ид, Новљани, Ирска, Есад, отицати, странпутица, з, три, калај, зуб, Хоти, цакана, о, Егина, рало, пр, м, Анси, именик, Нови Сад, Грац, ло, ву, Ирак, Енеја, с, Јапанка. ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА – ВОДОРАВНО: кошара, Берлин, празно, славље, жмурка.

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:
NEUE AARGAUER BANK. AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање, ствр, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

Walt Disney
МИКИ
ОВОГ ПУТА СМО ДОБИЛИ ПРИЛИЧНО ЖИВАХНЕ ПАСТУВЕ!
НИЈЕ НЕГО ДИВЉЕ, АКО МЕНЕ ПИТАШ!
УПОМОЋ!
ЗУУМ!
ЂИХАД! МИНИН КОЊ ЈУРИ К'О ПОМАХНИТАО!
УПОМОЋ!
ДРЖИ СЕ! СПАСИЋУ ТЕ!
ОХОО! ПРЕЛЕТЕО ЈЕ ПРЕКО РЕКЕ К'О МЛАЗЊАК!
ЈАО!
ДУМ!
ПЉУС!
ЗАБОГА! СИРОТИ МИКИ!
МИКИ, МОРАМ НЕШТО ДА ТИ ПРИЗНАМ... МОЈ КОЊ НИЈЕ ПОМАХНИТАО...
© 1988 Walt Disney Productions
All Rights Reserved
...НЕГО САМ ХТЕЛА ДА ВИДИМ ДА Л' БЕШ ДА МЕ СПАСЕШ!
5-18
Distributed by King Features Syndicate
ПОКУШАО СИ! ТО ЈЕ ВАЖНО!
ЧМОК!